

R.
BÜEZ

Spencer

LOUIS EUNIUS

DIJENTIL HA PEC'HER BRAS

TRAJEDIEN EN DAOU ACT

Gant eur Proloc vit peb act

LANHUON

EN TI INTANVEZ AB GOFFIC, MOULER - LEVRER

—
1871

687

BUEZ LOUIS EUNIUS.

R.
BÜEZ

Spencer
LOUIS EUNIUS

DIJENTIL HA PEC'HER BRAS

TRAJEDIEN EN DAOU ACT

Gant eur Proloc vit peb act

Propriété de l'Éditeur

LANHUON

EN TI INTANVEZ AB GOFFIC, MOULER - LEVRER

—
1871

BUEZ

LOUIS EUNIUS

DIGENTIL HA PEC'HER BRAS

QUENTAN PROLOC

Gant aon euz ar brassa, me a gred, e clevfet
Donet da discleria buez eun den er bed.
A disquen eus a dud a renq meurbet huel,
En tuont, pinvidic hac a gondu zantel.
Mes pehini, siouaz ! ne ra nemet goapad
Ho oll guelennadurez hac ho oll squerious mad.
Caquetal tad ha mam, ha c'hoantad ho maro,
Vit gallout e n'em rei d'al loussa dizurzo
Dont a ra da discuez, hep an distera mez,
Ar joa barbar a zant pa gollont ho buez.
Den cri ha dinatur ! chom a rez d'a unan
Brema gant madou bras, da ren voar ar bed-man.
Abalamour m'az out c'hoaz filhor d'ar roue
E fell did mepriza lezenn ar guir Doue.
Hep anavout memes nep seurt mestr na galloud,
Nemet scol an diaoul, zo bepret var da roud.

Hennes, den diavis, dre he guentelliou fall,
A ampich ac'hanomp da veva didamal.
Satan eo tad ar guevier hag ar fallentezou,
E deu prest d'hon tizent ebars en he lassou.

Ha pa reomp an droug e c'hoarz gant cals a joa,
Mes dre betra goude e custum hon paëa ?
Dre bep seurt goaperez, dre boan ha dre glac'har,
Pere en draouïen-ma na guever quet ho far !

Pellad demeurez an urz lia deuz ar virione
A zo eta noazuz d'ar c'horf ha d'an ine.
Ar paour quez EUNIVS, a beni he comzan,
A zo c'hoas re dallet da gredin an treo-man.

Red a vezo eta he lezell en he roll,
Pa neus quen bras dezir da zonet da n'hem goll.
Heuil a renco, hep mar, he inclination,
Vit ma vo gret pep tra en dezir he galon.

Mar be, en nep feçon, emean, enebed,
E c'houlenno sicour abeurz an drouc-spered ;
Clasq a ra pep moyen d'ober marc'had oud-han,
Ha goude he varo, a vezo oll deaa.

D'he bromesso, siouaz ! a chommo pel fidel,
Hep donet da sonjal er poaniou eternal,
Preparet en ifern d'an inco daounet
Pere a deuz lonquet ar c'hrim hac ar pec'hed !

Deus an eil d'eguile a redo, vel an dour,
Hac ha e garo bean ar goassa torfetour !

Ar vaz a roi Satan dean vit n'hem difenn
A deuo da discar ar galloudussa den.

Ha Louis, a dra zur, he lacañ en impli
Dre lec'h ma dremenno, couls emez vel en ti.
Piou benac, a vezo enep he volante
A zo risquet dreizi da goll prest he vae.

Var vord an hinchou bras vo guelet o laërez,
Hep dont da respecti an distera paour quez.
Goaz e vo d'an hini a vo he ialc'h goullou ;
Rac, dioustu, hennez a souffro ar maro !

Hac evel eul loën gouëz a vo prestic plantet
Hep scurpul, hac hep clasq an douar biniguet.
Belec nac absolven, ilis, cleier na croas :
Falloc'h, ar baïaned, no devezs gret biscoas.

An tremeniad a vo varna eun tamm arc'hant
N'en devo quet ive bravoc'h interramant.
Dizenori rañ c'hoas ar merc'hed, ar graguez,
Ha goude ho lazo, cruel ha didruez.

Var he roud mar n'hem gav, serjanted, archerien,
E tavfont ractal deus ar memes souben.
Ne rañ quet a van demeure ar soudarded,
Rac ne anave urz, lezen, polis abed.

Touet, troïdella a ra er c'hoariou
Ha tremen hep pean en hostaliriou.
Mar fell da den n'em glem demeure he gondou fall,
Mallozou ha taouliou a diredo ractal.

He gauz, en pep mare, vo bepret ar guellan,
Pa na guever nicun da n'hem difen outan.
En he servij na chom na mevel na matez :
Guel eo gante- bean er brassan dienez.
Vit douguen chadennou eur mestr- quen direzon,
Pehini ve pen-caus deus ho daonation.
Maës pegueid e pado he zizurzou mezuz,
Eun termen a devo eun dez, dre c'bras Jezuz !
Pa vezo contet dec'h eun darn deuz aneze,
Spontet e vefet mar peuz c'hoas eun tam fe.
Eul leanes a voa quininterv propr deza ;
Douguen 're an hano deus a Dheodesia.
Eur plac'h deuz ar gaëra hac ouspen fur meurbet ;
Gonnit ra anezi dre ard an drouc-speret ;
Donet a ra a ben d'he zenna ac'hane :
Ha da bried dean hi a servij neuze.
Demeus a guement-se n'eo quet n'hem gontantet ;
Rac ar vessellou sacr en deveus c'hoas laëret,
Hac, en tuont da-ze, an oll arc'hantiri,
Ar guella lienach a n'hem gave en ti.
Sam pever a guezec a oa deus aneze,
Ha, pad pemzec dez, e dalc'hoint da vale.
Evit gopr d'ho mestro e vo torret ho fenn,
Eunius d'al loënet a chomo da berc'henn.
Bizcoaz en eur seurt dorn n'en dint bet n'hem gavet :
A drugare Doue, zouden e voiat guerzet !

Querse bras e vezo gant Theodezia,
Rac bars eun davarn vo ret dezi beva.
Lec'h ma velo, allaz ! nebeud deus ar squer vad
Pehini oa guech all dirac e daoulagad.
Eunius zo gant-hi eno en pancion
Hac en cambr, tre ma dalc'h ho zam metal da zon.
Deus he beurz e n'em gav alies goal dretet,
Ha comzou al loussa ve dezi lavaret.
He c'hamarad a ha var an dez da vale ;
Dispign a ra arc'hant evel ar glao bemde.
O tont da gondui eur vuez dirollet
Gant friponet vel-ta, er c'hrim hac er pec'het.
N'eo quet collet vit-hi an oll bedennou mad
A deuz gret er gouënt d'an truezussan tad.
En ber amzer ez eo brazunet he c'halon ;
Dre ar c'haëran daëlou e c'houlen ar pardon !
O burzut ar brassa a vadelez Doue !
Recevet vo gant-ha ebars eur jubile.
Da behini dre hast e red didrous meurbed ;
Louis pa deui de c'hlasq a n'hem gavo zouezed !
An diaoul a digas ar c'helou-ze dean,
Ha querquent na baouëz o dont d'hen alian
Da n'hem renta en noz er plassou danjurus,
Vit laëres ha muntra en eur fesson euzuz !
Louis, c'hoas re dallet, a heuil ar c'huzul-ze,
Hac a n'hem ro d'ar c'hrim, siouas ! coja hac ine.

Prins an devalijen, p'an deus-han queleñnet
A sonj penos e vo dean fidel bepret.
Bete breman eo bet goal gontant anean,
Rac rentet en deveus cals a servij dean.

Leveret din, m'ar plich, ped a vestro ar bed
A ell caout eur mevel hac he ve hevelep ?
Credomp penos ar c'holl deus eur seurt servicher,
Elec'h ho joaüssad, a gresqfe ho c'holer.

Satan a zo iye leun demeus a acqued
Vit pobl an ifern demeus a dud daounet ;
Guelet vo o rei carg d'an oll diaoulon all
Da redec dre ar bed vit prezega ar fall.

Ha donet, goude-ze da renta count dean
Demeus an dizurzou a reno varnean.
Lod aneze a vo dirazoc'h discleriet
Ho henvel oll, certen, n'en deo quet permetet.

Darn demeus ar visou pere rene guech all
A zo disparisset, maës cals brassoc'h scandal
A zo deut en ho flas, goloet eo ar vro
A bec'hejou euzuz, eme an diaoulo.

Velse, Satan, ho mestr, p'an d'arriont er guer,
Fell dious n'hem lacaat en distera coler,
Deus ho beaj, a hast dont d'ho zrugarecat :
Joa zo en he galon, scler eo he zaoulagat.

Mes, Louis Eunius, petra a ra breman ?
Chench a vicher a renq evit gallout bevan.

Eun occasion gaër zo e n'hem bresantet ;
Ar brezell gant ar Zaoz zo d'ar Frans discleriet.

Tud a gasser en dro deuz a beurz ar roue
Vit dastum soudarded da gresqui an arme :
Rac ar Zaozon dija a leiz a zo ari,
Vel bleizi counnaret, evit ho attaqui.

Guelet e vo souden, mab an duc a Glarans,
O quemeret servij 'mosq bresellidi Frans.
Mont a ra memes da gaout ho general
Hac he lavar ganta n'hem arrollo raedal.

Red vo dean cavet, dious-tu, doubl paëmand,
Mes demeus e labour, na vo den droug-contand.
Ar general a fell dean ober ardou,
Prestic, Louis Eunius, a lamp en he varou.

Hac ha c'hoanta ouspen, donet d'hen massaci,
Mar clascq en hep fesson eneb hen enebi.
N'en deuz ezom ganta met daou a zoudardet
Evit testenia petra en devo gret.

Ar re ma a d'leo chom var hed criel ato ;
Neuze challoint gouzout penos e vo an dro.
Mont a raï, da guenta, da velet an arme
Ha, querquent, e redo da vit he dud goude.

Neuze vezo massacr e touez ar Zaozon baour ;
Lezel a raint eno ho arc'hand hac ho aour
Hac ouspen ho armou ; eur lod bras aneze
Ebars ar gombad-ze a gollo ho bue.

Arrum all a hasto e n'hem denn deuz a Frans,
Pa deus bet er vro-ze eun evelep drouc-chans !
Distrei a ra Louis da gaout he general ;
Calon hemap, gant joa, a gommans da dridal !
Aotrou, c'hui, emean, a vezo ma goude,
General bars ma flas, en arme ar roue.
Me rai dean, dioustu, zur, ho courc'hennou,
Ha d'ho trugarecad, birviquen ne vancou.

Penos, eme Louis, n'am bezo quel ouспен ?
Me a meus eur c'hoant vras da derri did da benn !
En instant, Ednius, a guemer he gonje,
Hac e red-var an hent vit ober eur bale.

Gret en deveus erfad : o sorti evurus !
Brema-zouden, e vo servicher da Jezus.
Chetu ama petra en deus-han distroet.
Dindan he dreid e zo eur paper n'hem gavel,

Pini zo varnean squeden eun den maro
Muntret bars ar plas-se, en eur fesson garo.
Vel ma deu da sellet sichenn ar groas nessa
Eno e vel merquet an histor spontus-ma.
Ze a doug anean ractal da chench a grenn
Evit querzet breman en hent ar binijen.
Da zoufr, bete fin he vuez ar brassan tourmanchon,
Evit galloud eun de meritout an Envou.

BUEZ LOUIS EUNIUS

DIJENTIL HA PEC'HER BRAS

SCENN I.

LOUIS EUNIUS a goms.

Chetu maro ma zad, ma mam ha ma breudeur,
Benos Doue gante, pa voa ari ho heur !
Benos Doue gante, me meus ma liberte !
Ma zad a voa quen coz, deja e radote.

Ma mam, ar memeus tra, ma mije hy credet
Ne me nep plijadur enep fesson er bed,
Partiet ez int oll hac ed oll d'ar bed-all :
Ar re onest a varv couls evel ar re fall.

Rentet e voan quen sec'h, quen languissant,
Ma mije sentet oute me a voa brema sant,
Mes custum an dut coz eo bepret radotal ;
Me quemere dre eur scouarn a losque dre eun al.

Ne quiet gant se eman breman ma fantazy :
An dinson, ar voutail, ar merc'het a blij din ;
Ya, me estonou an Env hac an Douar
O lahan, o laeres : na rin nemet ar fall.

Me so quen puissant, ha nobl a galite
Hac ouспен da se hoas on fillor d'ar roue ;
Puissant en peb poent, courag ha ners avoalc'h,
Me a zo creoc'h cals evit na ve eur marc'h.

Piou allo resista em fas pa vin fachtet,
Na dont d'am antrepren dirac justis ar bed ?
Hac ouspen a so hoas, me bed an diaoullou
Da dont dam protegin ebars em esomou.
Me rey de evit pris ma c'horf ha ma speret,
Bete ma hellin caet ma slijadur er bed ;
Formet a meus eur vaz noun quet a be sort coat,
Den na c'hoantay cavet dioutin diou vahat.
Unan a vo sufis pa vo diazeet.
Quent ma vo nos fete e vo bet eprouvet ;
Coz hypocritet coz, po achu ho amzer
A dleer da ambrouc da bales Lucifer.
Mes petra a voelan, ari so soudardet,
Me rencou ep dale gout hac int so goersset,
Evit ma haprouvin voar ho chouquou ma bas,
Ha m'er quevont re scanv, me pouneraio hoas.

SCENN II.

Try Soudart a antre.

AR HENTAN a goms.

Mar queret, camarad, ni rayo eur barti,
Hoariomp ar boulou, pa homb aman on zry,
An amzer a zo beroc'h en em divertissan,
Quen vo ari ar c'houlz dimp da vont da leinan.

AN EIL SOUDART.

Poset aze o taou, chetu aman ma re :
Biscoas no heus goelet goel boulou evite,
Dalet ha quemeret, choaset peb a hinin
A neuse, mar collet, ne damallet quet din.

AN DRIVET SOUDART.

Homan a quemeran, pa na dalfé netra ;
Tennomp da hout piou hoario da guenta,
Neuse leret en ped e vo ar barti groet,
Me a ro ma avis ma vesou en daouzec.

AR HENTA SOUDART.

Me a meus quemeret ar boulou divesan,
Evel just ha rezon, me c'hoari da guenta ;
En egart dar barti, evel mo heus laret,
E hon contant ive e chomfe en daouzec.

LOUIS a antre hac a lar.

Bonjour cavallerien, terribl e hoariet,
Me a sonje e voac'h o hoari ar fleuret ;
Ma vijac'h o commans, pa ne oc'h nemet try,
Me moa laquet ive ma arc'hant er barty.

AN EIL SOUDART.

Poset ase, Otro, iscuset eun neubet,
Enfin ar barti-man neuse e c'hoarifet.

Ruillal a ra e voul, Louis a dol aney gant eun tol troad.

AN EIL SOUDART.

Otro, drouc groed o heus strinqua ma boul ous traou,
Collet o heus ma sol gant o vaillantisou.

LOUIS.

Ne ran nemet farsal, petra hoare dide ?
Quemer helles da voul a c'hoari a neve.

Quemer a ra e voul a hoari a neve, Louis a ra eun tol
troad dey.

AR MEMEUS SOUDART a goms.

Clevet eta, Otro, avertet ho cavan
Mar de da glasq labour eo ez ec'h deut aman,
Ma ne gueret paoues, ha donet da neum den,
Nin a laquay cleve en dorn brema souden.

LOUIS a den e gleve hac a lar.

Me renonsi a grea da guement zo er bed,
Na ne quet d'eur poltron o heus nem adresset ;
Rac se, eb diferin, mar so dir voar ho fas,
Lequet cleve no torn, rac me so voar ar plas.

AR HENTA SOUDART.

Otrone na ne quet dre regur e fel din
Mar doc'h en nem fachel donet da accordin,
Lest quement-se tranquil, evel guir vignonet,
Demp d'evan boutaillat, Otrone, arretet.

LOUIS.

Allon, eb compliment, neus quet a broposo,
Unan anomp on daou a soufrou ar maro ;
Allon, impertinant, dalet eun tol divlas,
Heman a zo maro, allon, eun al ne blas.

AN EIL SOUDART.

Ne non quet eur poltron na ne garen bean,
No po quet guel fortun evit neus bet eman,
Pa commansin huesan e vo tom dac'h ive ;
Pareil evit pareil, bue evit bue.

LOUIS.

Re hir ez eo da deod, me deuo den crennan,
Dal, impertinant, contant ez out breman ?
Orsa, touzet e meus daou, na c'houi, ma c'hamarad ?

AN DRIVET a ret couit.

LOUIS.

A ha ! chetu an drivet o hoari a vec troad,
Couls e voa dec'h, ma den, bean chomet aman,
Rac er henta racontr e renfet e huesan.

Sortiet tout.

SCENN III.

LOUIS.

Orsa ta, ar veg-man, ez eo Louis commanset
D'ober e connessans e mesq ar soudardet,
Evit an afer quantan zo bet din favorabl,
Ep ma meus, evit-se, aprouvet ma zam coat.
Mes credi ran parfet, ben ma vo fin d'am zro,
Quantan combat a rin e vo a vahado.
E han breman en quer vit en eum recrein,
Ma voelin peb sort chans en eum presanto din.

EUR SERJANT a deu da saludin Louis.

Me ho salud, Otro, gant joa ha carante,
Me voa pel so en song da donet ho pete
Evit dont do pedin, mar accordet dime,
Da eva boutaillat demeus ar guin neve.

LOUIS.

Sel plesanta eur bougr a meus me rencontret,
Petore vacasion o heus-c'houi, leveret ?
Pa sellan eus da fas ha deus da voustajo,
E seblant din penos e hout map eun otro.

AR SERJANT.

Otro, serjant royal eo ma hondision,
Er guer a Toulouse ha partout er hanton,
Hag ar juridiction evit executin
Couls nobl ha bourhigen, pa ve commandet din.
Hac e meus dezir vras, dre ma oc'h redoutet,
Da neum lacat en nombr demeus ho mignonet ;
Deut da eva boutaillat demeus ar gouin neve
A meus me an desir da ofr gant amitie.

LOUIS.

Nan, nan sur, ma migon, na neo quiet necesser,
E hefemp boutaillat evit bean tud quer ;
Mes vel quent pa e teus ide da bean din,
Antreomp eta, om daou, bars en hostiliry.

Antreet, AR SERJANT a goms.

Salud dec'h, hostises, a c'houi a peus guin mad ?
Rac ne dennet quiet dimp mar ne quiet dilicat,

Rac an den yaouanc-ma ne neo quiet eustomet
Da efan lies meur ebars en cabaret.

AN HOSTISES.

Ya, excellent bras, mest Frances, men toue,
Ne quefet quiet a voel er guer a Toulouse ;
Pignet duze ous scroec'h, me ia d'ho servigin,
Hac eun tam boed nebon ho pezo da dibin.

LOUIS.

Ya, digasset dimp eur costesen grilllet,
Rac evit ho souben, me ne goulennan quiet ;
Allon ta, mest Frances, pignet duze er vis,
Queit eo ho moustajo evel ma eo ma bis.

MEST FRANCES.

Allon ta, azeet, Otro, ep compliment,
Ari an hostises, gant e sellou brillant,
Ar bravan groec a so er guer a Toulouse,
Eo an hostises-ma, pa ve dec mil ane.

AN HOSTISES.

Chetu aman, Otrone, eur pintat guin cleret
Hac eun tam dilicat demeus eun oan rostet ;
Me ho servijo sur, evel ma verilet,
A pa vanco netra me ho ped da laret.

An Hostises a sorti.

LOUIS a goms.

D'ho yec'het, mest Frances, evomp hon banahou,
Friset eo ho moustaj ebars en o quenou,

Ho tagan a raint sur, mar sahont en ho couq,
Do yec'het, mest Frances, eman ya en e roud.

MEST FRANCES.

Ho trugare, Otro, me souet dec'h yec'het,
Me ev do grassou mad eta, ma permetet,
Guellan banac'h guin, noufet quet cavet goel
Ebars en Toulouse nag ha dost nag ha bel.

LOUIS.

Horsa-ta, mest Frances, a c'houi a c'houl hoari
Eun tol a tripl carten vit e neum recrein,
Rac guis ar serjantet, pa veint o hefan,
Eo hoari ar hartou da neum divertissan.

MEST FRANCES.

Ya, ma joa e he hoari ar lascanet,
Ar brelant hac ar feurm, noufen quet bout trompet ;
Arsa ta, hostises, deut da rein dimp carto
Ha lemet an doubier neuse nin hoario.

AN HOSTISES.

Chetu aman cartou neve flam, guen ha caer ;
Iscuzet, Otrone, ma mezo an doubier.

LOUIS.

Reson eo, hostises, deut an tapis ama,
Mes ne qefet quet estrang ma han do priata,
Bet tranquil rac goel coant en ho cavan ive,
A netra a laëret a so guenec'h ase?

AN HOSTISES.

Ar pezh a so ase na neo quet treo laëret,
Mes roct e he din gant soing vras da viret
Mes non pas evidoc'h, rac prometet e he
En presans tud credabl ha dirac eun Doue.
Rac mar doc'h fot, Otro, quiriec me na non quet.
Rac na reet quet din ar pes o heus songet.

LOUIS.

Sel deus ar gantoulien penos e he fier,
Bale d'ez quiguin da zoursiel euz da afer.

Au hostises a sorti.

LOUIS a gontinu.

E bien ! mest Frances, deut ar harto aman,
Trohomp evit gout piou rey an dorn da guentan.
Dal eta, Frances, eur roue meus trohet :
Din eo d'ober an dorn, na neus quet da laret ;
Trohet breman, Frances, mesquet mad ar hartou,
Na voelfet quet erfat a dreus ho moustajou.

FRANCES.

Nebon, guelet avoalc'h ep dale e voelfet,
Ne non quet eun azen da hoari lanscanet ;
Mes houi so eur farser, me a voel se breman,
Daout penos vo ar gont quent fin ar barti-man.

LOUIS.

Ha c'houi a yal ebars, Frances, ma mignon coant ?

FRANCES.

Ya, anter cant livr breman souden vatant.

LOUIS.

Discoel dime da jeu, ar piqués a so din.

AR SERJANT.

Pemp caroën a meus, mes piq ne meus hini.

LOUIS.

Orsa, collet e meus evit an tol quantan,
Daspignet an arc'hant ha groet an dorn breman,
Ha reit din cartou mad vit ma encouragin
Rac pa hon commanset eun diner ne virin.

FRANCES.

Ar veg-ma, me a gred, Otro, e honefet.

LOUIS.

Allon, e han ebars, lequet antercant scoet ;
Vingt-et-un en trefles, dister avoalc'h e he,
Discoezet ho cartou, petra o heus ive ?

FRANCES.

Teir a cœur a voelan a trefl nemeus hinin,
Ha voar a voelan scler, Otro, e c'honezin.

LOUIS.

Eur filouter, Frances, a gredan ne oc'h quen,
Pe eun tromper benag deus ar filouterien.

FRANCES.

Neus quet a druchiry, Otro, guelet a ret,
C'houi ya d'ober an dorn, reit din ar jeu gueret,

Mar be mad e hin bars, mar be fal hin ive,
Na gredan quet ho pe da en eum glem da se.

LOUIS.

Dalet eun tricon caer, gonit reet are.

FRANCES.

Marteze o farsal e larfet guirione.

LOUIS.

Mont a reet ebars, alon, eb compliment.

FRANCES.

Ya, anter cant livr brema souden vatant.

LOUIS.

Discoel dime da jeu, ar haro a so din.

FRANCES.

Taer Dames a meus, alon, chetu hi din,
Sellet oute erfal na neus nep truchiry.

LOUIS.

Palatete die ! collet e meus are ;
Mallos da serjantet ! na hone den gante,
Horsa ta, coz coquin, col a ran daou hant scoet,
No heus nemet sonjal a houi so aviset

Da rein dime dre gaer an anter anese
Pe da vin peur gollet ma na mo ho pue.

AR SERJANT.

Otro, dre vouir hoari e meus int goneet,
Mes quent vit ma fachel, me rein dac'h pevoar scoet.

LOUIS.

Pevoar scoet, fossonier! Palatete die!
Mar be hui a daillou voar ma arc'hant dime,
Onest bras e voa dec'h caet cant scoet quit a net :
Malos diner no pou eur veg ma vin fachtet.

Nemet eur milion demeus a toliou bas,
Ne gredau quet pelec'h e can ma ratemb hoas,
Dalet, a dreus ho pen, coz heurtet didalve,
Rac ne oc'h quet aman o secouitin groague.

AR SERJANT.

Fors ! fors ! fors ! a crian dar justis deus ar guer.

LOUIS.

Dalet eta coquin, fripon, map-ena laer,
Da hortos ar justis da dont das assistan
Me a mo da treiniet en d'eo ar gamb-man ;
Dalet, coz hypocrid, dalet, impertinant,
Lequet en ho codel, dalet ho peamant.

AN HOSTISES a bign eus c'hec'h.

Ha c'houi gleo, Otrone, me reinc bean paet :
Daou scoet eo ar scoden, contet ma nam credet.

LOUIS.

Deut aman, ma heuillet, me rey dec'h peamant :
Dalet eun toulat monei vel a ran dar serjant,
Dalet, dalet, dalet, calquen ar bursudou,
Ha leret pe da goulis vo leun ho codellou.

AN HOSTISES.

Leun avoalc'h int, pel so, fripon hac afronter!
Te so eur c'hriminal, eun torfetour, eul laër!
Fors ! fors ! a crian voar ar muntrer diremet
A neus efet em zy, hep beza ma feet.

Louis a ha couit.

AN HOSTISES a gri bepret.

Fors ! fors ! aretet ar muntrer didalfe
Neus an ifrontiri da vac'hata groague.

Peuc'h breman.

SCENN IV.

Ar Serjant a antre dre eur c'hostez, ar Barner hag ar
Gouarner dre eun al.

AR SERJANT.

Otrone ar justis, ha c'houi, gouarnerien,
Sellet penos e treter ho servigerien
Chetu me lacaet miserabl vit james
Gant eun den drouc meurbet en ty an hostises.

AR GOUARNER.

Piou ez eo an den se so bet quen insolant
D'ho tretin er guis-se, leveret din, serjant
Ha me promet hardi, dre ma otorite,
E vezo houarnet quant ma vo nos fete.

AR SERJANT.

Otro, e' hano mad a so Louis Eunius,
Eun afronter, eul laër hag eun den dangerus !
Het e voamb da evan chopinat er gentou,
Hac e pedas hanon da c'hoari ar c'hartou,
Gonezet e mpa daou hant scoet varnezan,
Ma neus ma bac'hatet ha groet din o rentan ;
Deus an eil pen d'ar gamb em zole d'eguile,
Me sonje birviquen ne deujen ac'hane.
Laquet hon en eur stad na rin an nep labour,
Me c'houlen, Otrone, venjans voar an treitour ;
An hostises, ive, so gantan massacret,
En goad a labe tout, euzus eo e guelet.

AR BARNER a goms.

En em drompet oc'h bet, mest Frances, er veg-man :
Henes zo digentil demeus ar renc quantan
Ha fillor d'ar roue, me gav o c'heus bet gaou,
Laquet eves, serjant, no pe c'hoas bac'hadou.
Petra voa dit, paour quez, en em associan
Gant eun den, vel henes, respont eta breman ?

AR SERJANT.

Na sonjen 'en nep droug, pa n'hem gafis gant han ;
Ha dre sivilite en pedis da 'efar
Eur galopin pe daou demeus ar guin neve,
Non pas ebquen sujet nemet dre amitie.

AR BARNER.

Evel fin, me ordren ma vezo poursuet

Ha laquet er prison, ya, mar be gallet,
Hennes so eur potr mad hac en em difennou,
Nep a dostei dean an defou bac'hadou.
Mes evit quement-se nin reyo om dever,
Ma vo groet an decret, Otro ar gouarner ;
C'houi yel d'an hospital dious-tu, mest Frances,
Hac e chomfet eno quen vo fin d'ar procès.

SCENN V.

LOUIS e unan.

Comanset hon eta da c'hoari ma serpent ;
Leurennet e meus brao mest Frances, ar serjant.
N'en d'eo quet goal gontant ; tomet 'meus d'ar fripon :
Marteze e sonjo ma laquat er prison,
Rac justis quer hac hen a zo camaraded ;
Mez lest-int da c'hrognal, me na meus aoun e bed.
Ne ran fors deus a den, deut a lec'h a garo !
Ma baz ha ma c'hleze a vo ma lezenno.
Poënd eo din mont d'ar guer da velet ar guempen
A zo brema em zy gant ma servigierien.

Louis a antre.

AR MEVEL a lavar dezan.

Clevet eta, Otrou, me zo echu ma bla,
Ha na meus quen a sonj da zont da n'hen c'hopra :
Evel-ze, me ho ped, paëet din ma amzer,
Maz in en tu bennac vit disqui eur vicher.

LOUIS.

Petra leres, fripon ? paëa did da amzer !
Gant ma bas me blanto en-houd dious-tu micher.
Dal eta, map ar vroac'h, divergond, didalve !
N'az po quet eun diner birviquen digane.
Sorty pront deus ma zy, te n'oud nemet eul laër,
Rac na barlantes quet vel eur guir servicher ;
Ha da oll bëamant a stago ouz da c'houc'g :
Ar vicher a disqui vo pignal ous ar grouc'g !

Ar Mevel a sorti n'eur vouela.

LOUIS a goms ous ar Vates.

C'houi, ma gouarneres a dle mont quit ive,
Vit disqui eur vicher, vel m'eo ed eguile.

AR VATES.

Me gred a meus avoalc'h deus a anaoudeguez
Vit dont da gondui erfat eun tieguez.
P'ha voac'h eus ma gopra en hon e poa fianz,
Aboe pegouls ez oc'h guenime en doutanz ?

LOUIS.

Tevet, ne leret guir demeus a guemend-se.
Sentet bepred : me ha da ober eur bale,
Enoein a ran prest pa choman pell aman :
Ez an eun dro en quer da n'hem divertissan.

Louis a sorti. An otrou Carnagon, map hëna Mari Robin,
a deu d'he gavet.

CARNAGON.

Vit ar vec'h-ma eta, Louis quez, e renquet

Mont er mez deus ho pro, pe veza prisoniet.
Massacri ar serjant a goustou dec'h, allas !
Rac c'hui vo dastumet breman en eun ty bras.

LOUIS.

O ! otrou Carnagon, e n'em drompla a red ;
Mui a istim a meus e touez ar serjanted
Evit na po biquen a beurs ho consortet ;
En quer ha var ar mez gant-he hon enoret.

CARNAGON.

Diavis oc'h meurbed o caout fizians en ze ;
Ar galloudussa den, pa ve vel Samson cre,
N'el quet ous ar bed oll donet da n'em divoall :
E peb lec'h c'hui dremen vit eul laër, eun den fall.

LOUIS.

Ma insulti a ret dre gomzou quen garo,
Chenchet buon eta, m'ho ped a brepejo
Ha bet ouzin truez, p'an d'hon eun den vaillant ;
Rac reson cals em boa da bilot ar serjant.
Marteze eo risquet da gaout c'hoas digane,
Mar gallan ariout voar e hent a goste.
N'en d'on quet tamallapl vit canna serjanted ;
Er c'hontrell, me dlefoa beza recompansed.

CARNAGON.

Ac'hanta, mar queres, a vezi queleuned
Da ober caëra tol so bet biscoas er bed.
Neve profezet eo c'hoar Theodesia,
Ta quendervez, pini zo eur plac'h ar vrava.

Houes a gar anoud hac a roi dit arc'hant,
Suffizant vit ober erfad da bëamant.
Me sicouro ive laëres al leanes :
Querz d'ar gouënd eta d'he guelet var da boues.

LOUIS.

Eun tol caër sur e ve hennes, mez goal dies,
Deus ar gouend 'velse laëres eul leanes !...
Red ve din he gonit dre an amourousedd,
Ha distrei anezi da blijadur ar bed.
Mar gallan he c'havet en eun tu a goste,
Me a rei ma fossubl, certen var guemend-se.
Arabad eo manqua, Carnagon, me ho ped,
Me ha d'ober un dro mesq al leanezed.

CARNAGON.

Parlantet brao Louis ; sonjet n'em voderi,
Comzet a blijadur hac a contantamant,
Reit dezi da intent ez eo meurbed charmant.

Sortiet oll.

SCENN VI.

LOUIS he unan.

Caëra gad eo houman ! mes penos vo tiet ?
Vit ma fusuil zo mad, ma feich a zo stignet,
Ha mar par varnezi eur vech ma daoulagad,
Deus a dre ma daouarn n'allo biquen achap.

Red vo din coms ouzoc'h, c'hoar Theodesia,
Ha dont d'ho saludi gand resped ha gant joa.
Treo a gonsequans vras a so var ma spered,
M'ho discleryfen ama, me a ve disculyed.

Louis ha a d'ar Gouend.

AL LEANEZ a goms.

Deo Gratias.

LOUIS.

Salud, ma c'heniderv, Doue d'ho quendalc'ho
Bars al lec'h santel-ma, carguet deus a c'hraso !
Pe ne verd ho troubli var ho tevosion,
E mije contet dec'h secrejou ma c'halon.

THEODESIA.

En quemend-ze, quenderv, na velan droug ebed ;
Er c'hontrell, ho presans a desiran bepred.
A vianic e oa e treomp carantez ;
Me gred e vezo c'hoas bete fin hon buez.

LOUIS.

Birviquen na squizjen er plasou santel-ma,
Ma vijen permetet da zont da visita
Ma c'herent quen lies evel ma mije c'hoant ;
Ze gargje ma c'halon deus a gontantamant.
Nep leanes na c'houl hentadurez ar bed,
Evelse n'allan quet dont bemde d'ho gueled.

AL LEANES.

Guir eo penos eo demp dre hon urs difennet
Dont da darempredi re alies goazet.

It eta eun nebeud d'ar jardin da bourmenn
Da c'hortos ac'hanon d'achui ma fedenn ;
Ha goude, ma c'henderv, ny gozeo arre :
A dra sur, evidoc'h, me meus guir garante.

LOUIS.

Quen a vezo brema eta, queniderv guer !
Me a deui d'ho cavet a benn eun heur amzer.

Louis a sorti.

Al Leanes a ha voar he daoulin.

CARNAGON a antre hac a goms.

O Theodesia ! na baouesi james
O pedi a galon Doue hac ar Verc'hes ?
Me a garre gouzout penos e voas tentet
Da vont en leandy da veza profezet.
Ma vijes dimezet, pebez contantamand,
Bemde gant da bried mar bije den vailland !
C'hoas, mar queres, e vo roet did ar moyen
Da dilezel couend hac ive ar beden,
Vit mont gant da quenderv da n'em divertissan ;
Te diver da vuez o chomm bars er plas-man.
Penos ! eur femeulen ar gaeran a gaffed
Na glasq tamm plijadur ebet etouez ar bed ?
Gourc'hennennet ez-eo bars el lezen Doue
Donet da ober vad an eil da eguille.
Quement a res aman vit gouir n'en d'eo quet fall,
Ar pez a ri er mæs a vo c'hoas didamall.

Carnagon a sorti.

LOUIS a antre hac a lar.

Ah ! birviquen na ve fin ebed d'ho peden ?
C'hui bed evit ann oll ; n'en deuz ezom a guen.
Ouspenn tri c'hart-heur zo aboe ma oc'h aze :
Lest ho devosion, ha comzomp adarre.

AL LEANEZ.

Tremen eur c'hart-heur zo eo achu ma heuriou ;
Mez me zo bet troublet o clevet ho comzou.
Chommet on d'an daoulin, vel eun den seziset ;
Charmet on, ma c'henderv, meurbet ous ho guelet !

LOUIS.

N'eo quet, ma c'heniterv, brao avoalc'h ma langaj
Vit laret peguen caer e cavan ho pisaj.
Me gret eo truez bras guelet eur seurt guened
Dalc'het en eur gouend da viquen hep priéd.

AL LEANEZ.

Tevet, ma c'henderv paour ; goal franc e cauzeed !
Lest ho comzou diroll hac ho amourousded :
Mar carfac'h eun nebeud en em disciplinan,
Na vec'h quet quen tentet, ze dec'h a assuran.

LOUIS.

Penos an disciplin ? c'hui a ve meurbed cri
O lacat treo quen rust da douch ho izili
Zo caer vel ar c'hristal pe vel an oliphant :
An env a n'em glemfe a ze memesamant.
Rac p'an deuz roet dec'h eur c'horf tener ha flour,
Na fell quet da Doue e vec'h outa traytour.

Mar na selaouit quet hevelep resonio,
E scoet ma c'halon gant tol cri ar maro !
Hastet en em sonjall, n'em bo quen a vuez,
Pa deut da disprizout quemend a garantez.

AL LEANEZ.

Allas ! ma c'henderv quez, en ven e parlantet :
N'eller quet sortial eur veaj profezet.

LOUIS.

Daoust a c'hui garfe servijout da anquo
D'an nep ho car parfet ha bepret ho caro ?
Rac me a zo noz de occupet ma spered
O tonet da zonjall hepquen en ho quened.

AL LEANEZ.

Ya, plijout a ran dec'h ; me vel ze scler breman :
Ha c'hui blij din ive ; hardi en lavaran.
Mez penos sortial, p'an d'on bet profezet ?
Ar sonj a quement-se am rent meurbet poaniet.

LOUIS.

Peuc'h ha hastet dastum an tensor, mar guellet,
Ha nin a rei cher vad couls ha leanezet ;
Me breparo quezec, eun equipaj prest clos,
Pere deui da vidoc'h memeuz da hanter nos.
Nin a yelo da chomm var zu ar Pyrene :
Den n'hon anavezo, a dra zur, er vro-ze.
Me bromet renta dec'h pep honor ha resped
O dont d'ho quemeret evit ma guir bried.

AL LEANEZ.

A c'hanta ! da div heur, c'hui n'em gavo aman ;
Mez laquit evez mad na deufac'h da vanquan :
Ha clasquet quezec mad, seyer, mannequinou,
Rac goal sammet e voint ; nin neuse a guerzou.
Bet sonj, it da gaout tud hac a vo divroet,
Rac arabed eo demp beza anavezet.
Me glenquo aour, arc'hand, ar vesseyou caeran ;
Bars an de nin vo pell, me gred deus ar plas-man.

LOUIS.

Me sonj, ma c'henderv, penos na vancfomp quet,
Mez dastumet, dreist oll, ann tensor mar guellet.
Me ha da diampeich, poend bras eo din ober ;
Bezomp couraj hon daou : vit me rei ma dever.

Sortiet oll.

SCENN VII.

Daou den a dremen gant quezec louaj.

LOUIS a ha d'ho c'havet.

Salud, daou den ! mar doc'h disamm er momet-ma,
E vanq din caout quezec racdal vit ho paea ;
Pevar a meus ezom d'ober eur veaj hir :
Ha me o contanto vel ma vo ho tesir.

AR C'HENTA LOUAJER.

En ho servij, Otrou, nin a mEMP quezec mad,
Ha prest ez omp dious-tu da vonet d'ho c'herc'had.

Nin c'hone hon buez evel-se dre ar vro,
Hac elec'h ma queret ganec'h nin a yelo.

LOUIS.

Var dro an anter-noz en em guefet aman,
Ha me bourveo dec'h peadra da zamma.
Boetaet o quezec quent digas aneze,
Bale cals a rencoint abenn ma vezo de.

AN EIL LOUAJER.

Gret ho difre, Otrou, arriet pa gueret,
D'an tol a hanter-noz er plas-ma hon c'hafet.
Guel eo ganeomp bale abred deus ar beure,
Balamour d'hon loened, evit var greiz an de.

LOUIS.

Ze zo mad, ma zud quer, demp pep hini d'he boend
Evit beza en couls da diverrat hon hend.
Ma grec ha me heomp d'ober ar paquajo
Ha, d'an termen, aman hep manq nin ho rento.

Sortiet oll.

SCENN VIII.

Louis a antre dre eur c'hostez ha Theodesia
dre eur c'hostez all.

LOUIS a goms.

C'hanta! ma c'henitery, ari eo pell an noz;
An equipaj dija brema a zo prest cloz.

Mar c'heus gret paquajo, digasset int aman,
Rac souden, me a gred, e vo poent demp zamman.

THEODESIA.

Ar bern paquajo-man, p'an d'eo an oll cousquet,
Ellet da gass guenec'h, dious-tu, mar queret.
Buanan ma c'helfet distroet adarre,
Rac muan aoun a meus eo n'arribe an de.
Dastumet a meus oll quemend a meus cavet,
Hac ar vesselyou sacr a meus ive paquet,
Tremen pevar mil scoed en aour hac en arc'hand :
Bremen elfomp monet d'ar provins a po c'hoand.

LOUIS a zamm eur bec'h hac a lavar.

Me ia da gas heman ma deuin adarre ;
Dastumet, mar guellet, treo all mar zo aze,
Ar muia ar guellan, n'o re bed me zo zur,
C'hoari reomp eun tol quen vo leun ar muzur,

Louis a gas eur bec'h all hac a distro adarre.

THEODESIA he unan.

Heman a zo eun tol n'en d'eo quet didamall ;
Na vo quet hir ma reuz, rac me zo eur plac'h fall,
Eur griminalez vras ha mez ann oll verc'hed,
O vezan n'em roet re d'an amourousded.
Mez p'eo arru pare bras ma dilojmand,
Me am bo plijadur queit a ma vo arc'hand.

LOUIS a arri hac a goms.

Aman zo c'hoas eur bern, ha c'hui, deut a lesse ;
Poend bras eo demp hastan : avans a ra an de.

Deut pronta ma c'helfet evit ma partifomp,
Gant aoun na vemp tizet, evelse depeichomp.

THEODESIA.

Me zo querquent ha c'hui, hastet pez a gueret ;
Pa vin er mæz a guer biquen na vin tizet.
O ! chetu nin arry gant al louajerien :
Goazed, ret vo monet en roud breman souden.

AR C'HENTA LOUAJER.

Deut buan var ar samm zo prest aman, Itron,
Vit ma c'hefomp en hend ; me glev div heur o son ;
Mad sur eo ze, me vel ez homp abred hirie :
Nin a vo pell ac'hann abenn na vezo de.

Sortiet oll.

SCENN IX.

Gret difre hep lavaret guir.

LOUIS a gomzo.

O, ça ! louajerien, cals a roud a m'emp gret ;
C'huec'h pe seiz ugent leo, aboe m'omp partiet :
A bez bro oc'h ive ? Contet din ho toare ;
Me a meus c'hoant cousquet, n'allan pelloc'h bale,
Rac ar c'herzet en noz a zo meurbed poanius :
Leret eun dra benac, vit hon renta joaüs.

AN EIL LOUAJER.

Nin zo deus an Auvergn, Otro, p'hen goulennet ;

Hac a vale ar vro evid gonid hon boet ;
Ha, pa m'emp dastumet eun toulet dinero,
E distroomp neuze da velet tud hon bro.
Er fin ar veaj-man ez eomp voar hon guis,
Elec'h heuil ar roud-man, nin iel dre roud Paris.

LOUIS.

C'hui a renq gonit cals a arc'band, me a gred,
Rac tud ha loëned oc'h de a noz occupet,
Leret din pegument a ha ganec'h bemde ;
Me a dle eun tamm bras breman dec'h, Otrone.

AR C'HENTAN LOUAJER.

C'huec'h real dre bep marc'h ha quement all din-me,
Ze 'ra, vel a gredan, trivoac'h real bemde.
D'am c'hamarad e zo ar memes somm dleet,
A ra tri scoëd bemde dimp oll, tud ha loëned.
N'eur ober pemzec de aboe m'az omp en roud,
Pemp scoëd ha daou ugent, Otro, eo ar gont toul.
Ha herve a leret n'en deus quet a fin c'hoas,
Couscoude hon c'hezec ha nin a zo squiz bras.

LOUIS.

Ma rouinan fell dec'h, var ar velan, goazed ;
Pemp scoëd ha daou ugent ! quement-se na po quet.
Bevet 'meus ac'hanoc'h, hac avoalc'h ez eo ze,
Na gredet quet penos o pe huelloc'h paë.

AN EIL LOUAJER.

Ne ouzon quet, Otro, ebars e pez feson
E deufen da respont d'ho preposition ;

Mez dre gaër pe dre hacq nin renq bezan paëet :
Justis a zo dre oll, souden a vo guelet.

LOUIS.

Me zo deus ar justis, m'en lavar did, fripon !
M'ez lacay, mar caran, da vreinan er prison.

AR C'HENTA LOUAJER.

Biscoas n'em boa clewet eun hevelep haillon,
O c'hoantad hon lacad da vreinan er prison.
Louis, c'hui a n'em drompl, sur, var ho complimand,
Nin a zo croc ennoc'h hac en hon paeamand.

LOUIS.

C'hui eo zo n'em dromplet, daou fripon disordren !
Dalet evit ho pae pep a denn pistolen.

Maro mic oc'h dija, daou baour quez camarad,

Just e meus ho tennet e creis ho daou lagad.

Delc'hed da vond bepred, c'hui, Theodesia,

Vit ma furchin racdal godellou ar re-ma.

Tri uguend scoed a zo gand unan aneze

Ha pemzec scoed hep quen a zo gand eguile.

Me laro penos int laëron, divroidi,

Ha deut var an hent bras en nos d'hon attacki.

Dalet eta, ma gree, hastet buan, clenquet :

Ho arc'hand a zo dimp quercouls hac o loenet.

THEODESIA.

Louis, petra c'heus gret ? Ma seleouet, mar plich ;

Mont da lazan daou den a oa en hon servich !

C'hui zo hep consians ha goal fall : cousgoude

E vo red rentan cont eun de dirag Doue.

Crenan 'ra ma c'halon ! alas ! me gred breman
E varvin gand ar vez prestic bars ar vro-man.
Ma mije gouveet quentoc'h ho drouguiez
Na gondujen guenec'h biquen eur seurt buez.

LOUIS.

Petra valbouzes-te, mam an ipocrisi !
Tav buan, p'autramant chench langac'h a renqui.
Ha sonjall a ra did n'en dout quet eur plac'h fall !
Te zo meurbed hardi da zonet d'am zamall !
Coz leanez hudur, mar rannes eur goms quen,
E poquo ma botes didamant d'ez croc'hen.
Sellet brava commaër a deu d'am c'hommandi !
Mez aman n'eo quet mest evel el leandi.

THEODESIA.

Arri omp tost da guer, Louis, tevet breman ;
Mar meus droug lavaret i scus a c'houlennan.
Ar merc'hed a zo bresq, gouzout mad a red-se ;
Dleet ez eo d'an eil pardoni eguile,
Me ho car em c'halon, credet eta parfed,
Ma meus clasquet biscoas manqout dec'h a respe.

LOUIS.

Ac'hanta ! na leromp birviquen guir a ze,
Ha bevomp, er c'hontrel er brassan carante.
Deomp d'an hostiliry da dibri eun tamm boed ;
Mar n'em plijomp eno nin chommo, mar quered
Hac a feurmo eur gampr en tu bennac en quer,
Mez bevomp a unau ar rest deus an amzer.

Disquennet 'ta braman pront, Theodesia.
Ha me c'ha da antren evit goulenn loja.

Theodesia a disquen.

LOUIS a antre en hostiliry.

Me ho salud, hostis, gant ho compagnunez,
Ha lojet vin fennos, mar be ho madelez ?
Pevar zo a guezec ha ma Itron ha me :
Red vo deomp c'hoas caout boed, m'ho ped hep dale.

AN HOSTIS.

Gant cals a joa, Otro, gret antren ho pried,
Ha me c'ha da ober disamman ho loëned.
Tosteet da azezan, Itron, da dal an tan
Vit quemer ho repos da c'hortoz caout ho coan.
Ho oll vare'hadourez vo laquet a gostez
Elec'h na arrio nep goastadur gant-he.

LOUIS a antre.

Clenquet eo ar c'hezec hag ann oll effejou ;
Breman pa vo prest coan neuze nin he debro.
Hostis, bezan meus c'hoas eun dra da lavaret :
Eur gampr a vanque deomp en eun tu da gavet
Eur pennadic, mar plij, vit gallout n'em lojan
Ha tremen hon amzer ebars ar guer vrao-man.

AN HOSTIS.

Otro, var ar poënd-se c'hui vezo zervijet :
Beza meus eur gampr gaër hac a po pa guerfët.
Darempredet e ve hep tremen dre an ty ;
Chetu aman ar vins evit monet enn-hy,

Ebars zo diou armell, daou vele, eur buffet :
Laquet dilad en-he hac e n'hem servijet.
Listry vit ar gueguin vo dec'h ive roet
Ha, vit ho aezamand quemend a c'houlensfet.
Me lavaro, Otro, mar queret, dec'h ar briz :
Ne vo diner rabad deus a c'huéc'h scoëd ar miz.

LOUIS.

Pe rei dec'h pe d'eun all, red e vo din paëan,
Fennoz ez hon contand da vont dy da lojan,
Balamour d'hon dilad, gant doan na vent glebiet :
Pa veomp en hon c'hampr e vezoint dispaquet.
Chetu aze c'huéc'h scoëd evit ar miz quantan
Ha ganec'h e chomfomp da c'hortoz n'hem reizan.

AN HOSTIS.

Deut ganin ta, Otro, hac ho pried ha c'hui,
Hac e velfet pelec'h ez han d'ho cundui.

Mont a reont da gampr nevez an hostis.

AN HOSTIS a goms.

Breman eta, Otro, chetu ar gampr aman :
Vit bravoc'h evit-hy n'en deus quet er guer-man.

LOUIS.

Mad sur, hostis, me zo ac'hanoc'h goal gontant,
Hac o trugareca goude ar baëamant.
Madou avoalc'h a mêm dre ar c'hras a Doue,
Evit tremen aman ar rest deus hon bue.
Ebars ar guentan foar e versfet al loënet,
Ha deus ho poan ganin c'hui vo recompanset.

AN HOSTIS.

Otro, vel a laret a vo gret penn da benn ;
Chetu arri o coan gant ar servijerien,
Debret n'ho plijadur, pep tra vo dec'h rentet,
Ha pa blijo ganec'h ez hefet da gousquet.
An Itron a zo squiz, rac he liou a discue :
Hastit dibri ho pred hac it en ho quele.

THEODESIA.

Ia da ! ma den mad, squiz bras hon n'em gavet ;
O varegues quezec eo oll ma c'horf brevet.
Me a meus, a dra sur, ezom da gaout repos,
Rac nin a memp gret roud hac en de hac en noz.
Mar gallan me debro eun tamm hep pell dale,
Me a meus hast avoalc'h da c'hourvez em guele.

Sortiet oll.

SCENN X.

Louis a debr e goan hac a ha da gousquet. En de varlerc'h,
goude bezan savet, e lavar d'he vrec.

O ça ! vit ar veach man, paour Theodesia !
Nin zo n'em gavet mad ; me n'em blij er vro-ma.
D'ober anaoudeguez me a ha da bourmen
Entouez an dud jentil couls hac ar vourc'hijen.
C'hui deui ganin ive pa veet disquizez,
Mez chommet bars ar guer quen a vefet ezet.

THEODESIA.

Ia sur, Louis quez, lavaret mad a ret ;
Vit en deiou quantan er mæz me n'en din quet :
C'hui all mont da vale lec'h ma plijo ganac'h,
Me a chom scuiz bepred, na n'em gavan quet yac'h.

LOUIS.

Quen a vezo en ber ta, Theodesia,
Ez han d'ober eun dro da n'em divertissa.

Louis a sorti.

THEODESIA he unan a goms.

Pa deuan da sonjal ez hon abandonet
Ha deus ma c'hoarezet vit biquen distaguet,
Ne hon petore tail da guemer er vro-man !
Eun habid magueres a reuquin da brenan.
O pebez droug-spered a nevoa ma zentet
Da guitad ar gouend evit plijout d'ar bed ?
Evit heuil eun den fall, mar zo var an douar,
A ro din disesper ; me varvo gant glac'har !
Ne gredan quet memeus zellet var zu an Ee
Na pronons an hano zantel deus a Doue.
Ma c'hrim zo meurbet bras, ha me a zo mezus,
Me vezo castiet en eur feson euzus,
Quercouls bars ar bed-man evel bars ar bed all,
Rac a dra zur, me zo, siouas din ! eur plac'h fall !
Mari, Mamm hon Zalver, possubl ve cousgoude
Ne gasen nep moyen da salvi ma ine ?
Evit ma c'horf hudur ne ra din nec'h ebed ;
Contant hon da c'honsav pep seurt poan diremed,

Mar deufe ma Jesus en pep amzer quen mad
Da zellet a druez ouzin : trist eo ma stad !
Allas ! ne ouzon quet ha me gredfe biquen
Esperout en he c'hras, p'an d'hon quen disordren !
A hend all ar scritur a gonfort ma spered
O donet da difen coll ar basianted.
Zant Augustin, zant Paul ha Mari Madalen,
Zant Guillerm ha cals c'hoas zo bet goal bec'herien :
Goude guir binijen, bars an desped da ze,
A deus oll resevet pardon digant Doue.
Me soufro hep n'em glemm pa ven memes lazet
Gant an den disleal a neus ma diroudet.
E spas a naontec vlas aboe m'az hon gant-han
En deus roet dre oll eur scandal ar brassan
O tont da n'em vevi, da laërez, da vuntran
Ha, pa arri er guer, o terc'hell d'am c'hannan.
Prestic, pa vezo scuiz ebars an tavernio
E distro adarre ha c'hoas em goal dreto.
Ze a zo dleet din : Doue ra vo meulet !
Na soufran quet avoalc'h deus a meus meritet.
Gant mez hen lavaran : me zo bet digalon
O lezel ar gouend hac ar religion,
Vit dont gant eun den fall dre ar vro da vale
Ha da lonquan ar c'hrim vel an dour noz ha de.

LOUIS a arri er guer meo hac a sco eur vac'had var an or.
Clev Theodesia, leanes difroquet,
Digor dime an or, terripl ez out cousquet ;

Ma na gueres zevel evit diguerrin din
Ez out risquet da gad fest ar vaz diganin.

THEODESIA.

Morc'het avoalc'h em boa pa ne arriec'h quet ;
N'en don quet bet eun heur hep cavet poan speret,
O vezan ma unan nos ha de er gampr-man :
Ar stad-se n'en d'eo quet deus ar c'honsolussan.

LOUIS.

N'en d'eo quet se a vanq breman da lavaret :
Manq a ra goud penos a vo breman bevet,
Frippet ha difrippet ar vesseillo arc'hant
Ha quement pa laëret gwechall deus ar gouent.
Dre ze en em zonjet a c'hui a vo contant
Da billal, da laëres evit gonit arc'hant,
D'en em rein d'ar goall vis, evel cals a re all,
Zonj ta n'em resolvin d'en em denn da blac'h fall.

THEODESIA.

Ine droug-oberus ! ha c'hui ve quen cruel
En quever an hini zo dec'h bepret fidel,
Enep ar bromesse pinin a poa din gret
Pa lesis ar gouend, balamour d'ho guened.

LOUIS.

Ze ne empeicho quet ac'hanon d'ho caret ;
N'em zouten, n'em visqua, dreist peb tra a zo red.
Petra a felfe dec'h a rafemp vit bevan,
Pa na memp nep micher na trafiq er vro-man ?

Red eo dec'h, ar vec'h-man, sonjal n'em resolin,
Da suivan ma doctrin, sentet eta ouzin
Evit gonit arc'hand, ha me deus ma c'hoste
A c'hei gar an henchou evit gonit ive.

THEODESIA.

O, tigr meurbet digar ! cals re hes cherissan :
Ha c'hoas, calon treitour, e fel did ma lazan !
Penos e c'harsfen-me ebars eur seurt micher ?
Ar veic'h-man, me a gred, eo achu ma amzer !
Deus da gousquet fennos ha, varc'hoas ar beure,
Me rei did peadra da evan adarre.

LOUIS.

Pa vo pourveet din arc'hand evit eva
Na larin netra dec'h, sur, Theodesia,
Me a ha d'am guele, consolet hon ganec'h :
Queid ha pezo treo, biquin na vanquan dec'h.

Sortiet oll.

SCENN XI.

THEODESIA a antre.

Ma Doue, couscoude ! ha possubl ve din red
Goude ma c'hondu fall, cresqui c'hoas ma fec'hed ?
Distreit ouzin, mar plich, ma Zalver biniguet !
Avoalc'h ha re, siouaz ! a grimos a meus gret.
Autreet ho grasou d'ar vrassan pec'heres
Ha na permetet quet ven collet vit james.

D'ar Vadalen e poa accordet ar pardon
Goude beza arri en creiz an abandon.
Sellet 'peuz gant truez ous cals deus a re all
A voa bet pel amzer e n'em livra d'ar fall.
Laquet don em c'halon spered ar binijen,
Ma souffri leun a joa hep n'hem glem birviquen.
Rouanez an Envo, me zo var ma daoulin
Dirac ho Map Jesus, ma Redemptor Divin,
Hon pedet da voelc'hi en he voad ma c'hrimou,
Ha me n'em gastio bete fin ma déiou.
Ma El mad, me a meus ac'hanoc'h dileset,
Deut c'hoas, en han Doue, eur veac'h d'am c'havet.
Ma rénet dre an hend demeus ar vertuïou
Vit galloud, goude poan, dastum ar guir vadou.
Ma Zalver adorabl, c'hui en deus lavaret :
Penos ne voa pec'hed dispardonapl ebed,
Cant ober pinijen ha caout eur guir glac'har.
O pebez madelez ! carantez hep he far !
Anavout scler a ret brassa sempladurez
Ez eo, siouaz ! partaj ho servijerez quez,
Pehini a zo bet quen buan discaret,
Ha dirazoc'h aboc n'hem roet d'ar pec'hed.
Souden eur Jubile, en Sens, a digoro,
Var a glevan, gant hast, d'ar plas-ze me ielo,
Evit bezan neteet demeus ma oll grimo,
Pa na meus da ober, da yond dy, met dec'leo ;
Mez a pa me pemzec, me a renq mont dious-tu,
Da glasq misericord, rac ma ine zo du !

Pa deuan da sonjal ebars ma goal vuez,
E c'houlenna sicour rouanez ann Elez.
Mari, c'hui a vizcoaz a zo bet truezus,
Mar harpet ac'hanon e vin victorius
Var ann adversourien deus ma zilvidiguez,
Vit ar rest ma buez bean dec'h servijerez.
Ez han da vond en roud en hano an Drindet,
Ha ne glasquin pelloc'h plijadurez ar bed.
Etre heman ha me vo gret an disparti,
Evel etre Satan, adversour bras ha cri.
Quen a vo da guemend a neus ma distroet
Da guerzet dre roujou ma Zalver biniguet !
Eun eil guec'h, a hirie, en devo ma c'halon,
Vit ma c'hallin eun de hen guelet var he dron.

Theodesia a sorti.

LOUIS.

O ! pelec'h oud eta ? clez, Theodesia,
Ro din guerz boutaillad ma zin c'hoas da eva.
Hast, rac mar ben re bel ama ous da c'horto,
Me a squoi, hep dale, ma zreid gant da penso.

AN DIAOUL.

Caer az pezo, paour quez, clasq Theodesia,
Et eo d'ar Jubile, chenchet eo ar vec'h-ma.
Troet a deus he c'hein da blijadur ar bed ;
Ha na distroyo mui, an disparti so gret.
N'em gaved oud intany e ber amzer, Louis.
Sonj en eun all eta, pe e vi diavis.

LOUIS.

Petra ? d'ar Jubile eo et, a leveret ?
N'eus quet ezom eno eun hevelep merc'hed.
Mez n'en deus drouc ebed p'eo arriet an dro :
Vel a mo c'hoant bepred me n'em divertisso.

AN DIAOUL.

Vit bevan vo red dit redec au henchou bras ;
N'az pezo quen sicour nemed demeus da vaz
Couls ha deus da gleze ha da bistolenno,
Evelse a renqui dont da vale ar vro :
Drouc eüruz ez oud bet, Louis, e guirione,
Capabl oud da dispign pemp cant scoed en eun de.
A pa ve dec diaoul o tigas arc'hand did
Ho fontfes a vusur m'az arrifent guenid.

LOUIS.

Te a zo divergond hac eul loen disordren !
Me a meus eun tamm c'hoant da derri da esquern.

AN DIAOUL.

Me lezo ac'hanoud d'ober vel a gari :
Diguemeret mad vi pa arrui em zy.

An Diaoul a sorti.

LOUIS e uman a lavar.

Droug-chansuz eo bet din coll Theodesia ;
Querse bras e cavan e dioueret dija.
Pa ne meus tamm bara da lacat em gueno
Eo poent din n'em sonjall : daoust petra arrio ?
Ez han var an hend bras var digare bale ;

Ar c'hentan tremeniad a gollo e vue.
Pale, charni, Die ! me vel eur c'havailer,
Heman, breman souden, vo gret clos he affer,
Petra servij din-me donet da goms oud-han ?
Gant eun tenn pistolenn e renquan he lazan.

Eun Den var varc'h a dremen.

LOUIS a ro eun tenn dean.

Hola ! discaret eo ; breman me a velo
Petra zo a feson ebars he c'hodello.
Tri uguend scoëd hep quen a meüs cavet gant-han :
Guel int evit netra ; red eo din he blantan,
Vit na vo trous ebed, ha guerzan he zillad :
C'hoas e mezo gonid ous ho rei marc'had mad :

Louis a divisq hac a blant anezan.

Vit n'eo quiet bet goal gaër an dro er veaj-man,
Ez han enn quer da glasq eur banac'h da evan.
Varc'hoas e c'hellin dont querquent ha ma vo de,
Marteze e rin guel vit a meus gret hirie.
En ty-man e zo gist ha guin-ardant, me gred :
Red mad eo din antren : marv hon gant ar sec'hed.
Salud ! grec a feson, gist mad zo en ho ty ?
Reit din eur chopinat evit m'hen tanvei.

AN HOSTISES.

N'ouffet quiet cavet guel, mez en gras ho pedan
Da causeal didrous, rac en frod e verzan ;
Hac ar valtouterien a deu an dro bemde :
Aoun vras a meus a ven disculiet gant eur re.

LOUIS.

Ha p'arrife fete mil maltoutier aman,
Bet dinec'h, hostizes, a dra sur, pa laran.
Me ve contand meurbed d'ho guelet oc'h antren :
Canan rin d'ho guervel racdal eur ganaouën.

AN HOSTISES.

En han Doue, Otro, ne ret quiet ze, m'ho ped,
Rac eur goal goll a pe ha me a ve ruined.
Eun intanves paour hon, maro eo ma fried ;
Aboe tri de he gorf zô er bez diquennet.
En tuont d'an danger na dere quiet a grenn,
Ho lezel da ganan cantie na canaouën.

LOUIS.

Me n'en deus med daon de aboe m'hon intanvet
Hac a fell din canan d'ober canv ma fried.
Perac, hostises coant, na rit quiet memes tra ?
Ezetoc'h e ve de'h evit dont da voëla.

AN HOSTISES.

Tavit gant quemend-ze, c'hoas eur veich, Otro quez !
Rac maro ma fried am carg deus a encres.
Hini ho grec ive a dle touch ho calon :
Ze a zo permetet da bep den a feson.

LOUIS.

Ne garfen quiet sonjal bezan tamm glac'haret
Deus coll ar plac'h infam a neus ma dilezet :
Avoalc'h deus ar seurt-ze bemde a n'em offr din,
A c'houi deufe ive hep donet d'ho pedin.

LOUIS a gan en gallec.

Le lendemain d'une ribote,
L'on dit que j'abrège mes jours ;
Je me ris de tous ces discours,
N'en poussant pas moins bien ma botte.
Je ne chéris que ma bouteille,
J'ai commencé dès le berceau :
Vive donc le jus de la treille !
Je ne finirai qu'au tombeau.

En brezonnec.

An de varlere'h ma ven bet meo,
C'hui lar e liver ma bue ;
Me c'hoarz var an oll gomzou-ze,
Hac a ra quen caër rouladenno.
Ne garan nemed ar voutaill ;
Memens a guichen ma c'havei :
Bebet eta, dour mad an dreill !
Na flouissin med er bed all.

Daou Valtoutier a antre.

AR C'HENTA a gomz.

A beurz ar Roue.

LOUIS.

Mes, petra sinifi-ze ?

AN EIL MALTOUTIER.

Quemeret oud en frod, an hostises ha te.

LOUIS.

N'eus forz, ze n'eo netra : quement-ze n'am spont quet.
Evomp peb a vanne ha bevomp mignonet.

'Rabad eo n'em facha balamour ma evan :
Arc'hand zo em godell, Otrone, da baea.

AR C'HENTAN MALTOUTIER.

Impli 'voalc'h a guéfet d'ho arc'hand el lec'h all,
Chommet parfet aze, m'o gred proces-verbal.
Evit hon difial ez oc'h deut, a gredan,
Leun a hardiequez, er plas-man, da ganan ;
Mes an tol a c'heus gret a gousto dec'h, Otro,
Cals a beziou daou scoed, pe vont d'ar galeo.

LOUIS.

Penos ? d'ar galeo, map henan Lucifer !
Daoust a c'hui a verefe ar gomz-se var baper ?
Hastit buan eta scriva ho procejou
Ha m'ho c'hontorollo en ber a vac'hadou.
C'hui ra pell zo guiz ; mes quent ma sortifet
Ha sinet ho proces, vo d'ho croc'hen tommet.

AN EIL MALTOUTIER.

Ma den, chetu aman en ho ambrouc armou,
Mar bec'h re diavis, poezet mad ho comzou :
Seblantout a ra din n'en d'och med eur fripon.
Mar rannet eur guir quen, me biquo ho calon !

LOUIS.

Avoalc'h a teus laret, crougaden didrue !
Me ra goap ac'hanoud ha demeus da gleze.
Dal eta, dious-tu, a dreus da fas, marmous !
Breman na deui quen d'an ty-man d'am gourdrous !

Ar c'henta Maltoutier a c'hoanta mont quit. Louis a groc
en he gollier hac en discar.

Ma iné! cantreer, c'hui peuz c'hoant d'en em den,
Mes trempet a vo dec'h deus ar memes souben.
Deut e oac'h assambles en esper ma sponta,
Hac assambles c'hui iel d'an ivern da rosta,
Dalet, ine daounet! taveet poues ma baz;
Mar e c'hevet re scanv e vo pouneret c'hoaz.
Me ra proces-verbal evel m'az eo dleet;
A doliou, ar bravan, e meus han siellet.
Ha c'hui dleo, hostises, mibien Mari Robin
A vo red deomp dious-tu da blanta er jardin.
Prennet ho torojou, vit na c'houvezo den,
Rac evit an daou-man zo dija maro ien.
Me ha d'ho divisqui vit goud ha me gavo
Varneze peadra d'ober ho obido.
Chetu dec louis aour ha try sez ugent real :
Eguile daoust hac hen a neveus quemend-all?
Neus nemed dec guennec gant an den disleal,
Coll ma foan a meus gret o donet d'he furchal.
Ac'hanta, intanvez, me gred ez oc'h cousquet :
Digasset din eur bal, ma voint rac-dal plantet.

AN INTANVEZ.

Ne allan quiet finval dre m'az hon seziset!
Me vel avoalc'h, breman, penos e vin crouguet.

LOUIS.

Na leret guir a ze hac en em gonsolet;
N'en deus quiet a destou, den n'en deveus guelet.

An dud fur, a viscoaz, a lar eo guel lazan
Maltoutier hac archer vit pilat na blessan,
Na ve gret nep enclasq var ar seurt friponet,
Goas ez eo evite m'az int e n'em dromplet.

AN INTANVES.

O! penos e credin chom ma unan aman?
Nac a drouc-heur a meus! me vel ze scler breman.

LOUIS.

Na vet quiet quen nec'het, me ho ped, intanves,
Me a veillo voarnoc'h bete fin an nosves;
Bezet persuadet entre ma vin n'ho ty
Nebeut a deui enn-han d'asten bego ho fry,
Ha pa hoc'h diberc'hen mar queret nin rayo
Assambles aliens, intanv ive me zo.

AN INTANVES.

Otro, me zo eur vreg demeus an honesta,
Hac a vanq din bepret derc'hel ma fromessa.
Bete hend, a dra sur, ne meus anavet den
Nemed ma guir bried, ha na rin birviquen.

LOUIS.

C'hui deu da rambreal; c'hoas a rin ma fripon,
Credet, me a rei dec'h goelan a greis calon :
Quement tra a garan nemert an honestis
An oll fallantezo a ra ma vaillantis.

AN HOSTISES.

Fors! fors! fors ma honor, amprevan didalve!
Goude lazan, pillal, me gred e fell dide

Ober dime coean er brassan dizurso ;
Fors ! fors ! fors ma bue, mui ouz mui me grio.

LOUIS.

Sell eta ar pez vil, peguen nerzus a gri,
Red eo dime a grenn abandonin he zi :
Monet c'hoas da vale en guis d'eun ispion,
Profesin mui ouz mui micher vad ar laeron.

Louis a sorti.

SCENN XII.

LOUIS.

Ez an d'ober eun dro da frescaat ma spered,
Rac na velan stoc mad ebed ouz ar merc'hed.
Oll e c'houzont laères, dispign a rer gant-he :
Ma torfent ho gouzouq, gant joa me a c'hoarsfe.
Pa me eun tamm metal me zo re didamant :
N'ellan miret diner demeus ma oll arc'hant.
Vel ma me eur guennec, e deu prest d'am poezad ;
Mez, gant peuc'h, me a meus, certain, eur vicher vad.
Me a ha da yedal c'hoas var an hend, eun dro,
Ha, mar cavan hini, d'he groc'hen e cousto.
Troët hon gant ar fall ha vit se anaveet ;
Ha pa ven den honest, vit laër vin quemeret.
Seblantout a ra din zo arri em c'hichenn
Unan hac a gredan zo marc'hadour lien.
Ar re-ze, peurvuian, a ve arc'hand gant-he :

Ha, mar zo, me esper caet lod aneze.
Arri eo tost, guelomp petra a lavaro ;
Mar queret rei din tan, Otro, nin vutuno :
Me zo zur a vutun, mes deus tan hon privet,
Mar roët eun tamm din, dec'h e vin obliget.

AR MARC'HADOUR.

Biscoas na vutunis, me gred na rin biquenn,
Rac ar mogued butun a ra din caout poan benn ;
Quen a vo ar c'hentau, Otro, ma iscuzet :
Ma c'haljen ho sicour, certain, e mije gret.

LOUIS.

Nebon, gallout avoalc'h, mar carjac'h, mastoquin !
Prestic me rofe dec'h gant ma baz var ho min ;
Dalet eta, rac-dal, coz varc'hadour lien !
Rentet din ho arc'hand, pe me doro ho penn !

AR MARC'HADOUR.

C'hui a po goadeguen, sur, evit goadeguen,
Ha c'hoas na pezo quet marc'had mad ma c'hroc'hen.
Pa c'heus scoet gane, certain me difuno ;
Ha pa fell d'ec'h dorna, ama nin n'hem bilo.

LOUIS.

Pe me vo dal ha mud ! ar veic'h-man hon foezet ;
Poent eo din chench armou pe vezin discaret.
Dal eun ten pistolenn e creiz da zaoulagad :
Me meus bet vit ma lod ter pe beder bac'had.
Balfouet ez hon bet gant ano affronter-man :
Coll a rau eur bern goad ha bannac'h na velan.

Aben neubend aman, a dra zur, e vin dal,
Friquet ez eo ma fenn gant al laer displeal ;
Mes n'en deus quet a gas, brema me hen furcho,
Ha, mar deo crenv he vours ar scoden a baeo.
Paletete, Die! eur ialc'had arc'hand guen !
Avoalc'h, var a velan, evit guellaat ma fenn.
Couls eo dastum rac-dal an daou baquat lien,
Hac hen iel er stang-man pa medi e quichen.
Que ebarz var da ben, marc'hadour divroet
A paz pe naoun aze, vit sec'hed n'az po quet.
Heman n'eus ac'hanon ar brava difunet,
A nez ma fistolen en dije ma lazet.
Ez han breman d'ar guer evit ma reposi ;
Clasquet tost ez hon bet : goal voada ra ma fri.
Mar carjen da guenta hasta beza tennet,
Elec'h chomm da discour, na vijen quet tiet.
Var a velan, squiand a disquer da bep oad,
Na dle den mont en hent hep beza difun mad.

Sortiet oll.

SCENN XIII.

An Diaoulou.

SATAN GOZ a goms.

Ac'hanta, potred vad, petra zo a neve ?
C'hoante meus e confac'h, breman, din ho toare,

Vit ma clevin ganec'h ha c'hui zo eveziand :
Parlantet, Astaroth, c'hui eo potr an arc'hand.

ASTAROTH.

Plijadur a meus bet ha me droug-eürus,
Rac c'hoarzet meus ma goëlc'h gant Louis Eunius ;
Lazan a ra dioustu evit caout arc'hand ;
Discuezet en deus din eur pemp pe eur c'huec'h cant,
Hep ar pezh zo da dont, rac na baouez noz de
O lac'han, o pillal, o taonin he ine ;
Mes herie eo darbet dean bean lac'het,
Eur marc'hadour lien neus hen estropiet :
Cann zo bet entreze hac eur bern bac'hado,
Bourdet vije Louis peneverd voan eno.
N'elle quen n'em difen, me digas zonz dean
Demeus ar bistolenn pehini voa gant-han,
Louis querquent neuze d'ar marc'hadour lien
En creiz e zaoulagad en deus roet eun tenn.
Hen divisquet en deus ha bars ar stang tolet ;
Da gontan he arc'hand goude d'ar guer eo et.
Lazan ra daou serjant, ouspenn daou louajer ;
Daou baour quez marc'hadour ha c'hoas daou val-
He gueniterv a denn er mæz deus argouant, [toutier.
Laërez ra ac'hane ar vesselio arc'hand.
Ho goerzan a ra oll evit offansi Doue ;
Alian ra ar plac'h da drei dar fall goude.
Tretet eun intanvez hep enor na respet ;
Eun hostises gant-han zo bet ampoëzonet.
Me a dalc'h tost dean en hostilirio

Lec'h ma custum ober, peurvuian, goal dolio.
Dibot a vec'h e coll, dre m'eo digonsians,
Ha galloudussan den a zo breman en Frans.
Chetu aze petra am boa da lavaret :
Guelet ha c'hui gav mad ar pez zo tremenet ?

SATAN GOZ.

Manific, Astaroth ! plijout ra din ho tro ;
Me lavaro d'ar mestr ho oll vaillantizo ;
Bezit bepret fidel, treitour hac anvius
Ha, dreist pep tra, delc'het tost da Louis Eunius.
C'hui, breman, Belzebut, pinin zo cabiten
Hac aboe pell amzer entouez ar Frasijen
Disquet din ho toare aman en langac'h ber,
Evit ma renti cont d'hon mestr bras Lucifer.

BELZEBUT.

Na ve quiet possubl din, memes e pad eiz de,
Contan dec'h var ho hed vel ma fot an doare,
Aboe m'az on gante, demeus ar Frasijen,
Lavaret a rafen a boan an drederen.
Cousgoude ne vanq quiet a guelennadurez
A beurz ar bastored en quer a var ar mez ;
Ar re-man, a c'hent all, a discuez peb squer vad
D'ar bopl-ze vit gallout donet d'he sauvetad.
Anavout a reont ar briz deus an ine ;
Dre-ze a deus c'hoant d'he c'hondui d'an Ee.
Mez daoust d'ho c'homzo caër evel d'ho exemplo
N'ellont quiet dont a ben da lemel ar visso
A bere eo carguet calon ar gristenien

Pere na c'houllont quen miret ar guir lezen.
Scouarn vouzar a reont, evel an Hebreed
A disprize guec'h all comzo ar Brofeted,
Evit selaou hepquen ho inclinasion
Ha redec dre an end deus an daonasion.
An den var an douar na glasq med plijadur
He gorf hac he spered, rac sempl eo dreist musur ;
Nin na reomp dean nep momet a repos,
Evit n'allo biquen gonit ar barados,
Pinin a m'emp collet dre eur pec'hed hepquen
Ha nin bet Ele pur leun deus a sclerijen.
Vit me a vo fidel d'ober dean brezel
D'hen empec'h da antren bars ar Gloar Eternel.
Mar be ouzin sentus na servic'h da netra
Ar goad a zo scuilled er groas vit en prena.
Me a livo guevier da dromplan anean
Vel a ne gret guec'h all d'ar femelen guentan ;
Hac a denno profid deus e sempladurez,
Vit ma vo disordren e pad he oll vuez.
Ar muian ma c'hallin a deuo da disquen,
Dre ma artificio e creiz puns an ifern.
Arri bars al lec'h-se e voint re diveat
Da gaout queun ha d'alloud n'em rei d'an euvro
Gant joa me vel en Frans diavisted an oll, [mad.
Pe deus an darn vuian, da vevan en ho roll.
Neubud a dud a heuil ho c'harg hac ho dever ;
Er c'hontrel, ren a ra fo s crimo ha goal squer,
Diaboissanz zo elec'h sentidiguez :

Ped mestr el gourc'hemen en quer ha voar ar mez ?
Map, merc'h, mevel, matez a fot d'he comandi,
Ze zo caus d'ar menaj da guerzet fal en ty.
Ar gassoni a ren en plas ar garante ;
Guelet a rer an eil o tromplan eguile,
Paour, pinvic, bras, coz, iaouanq, a bep stad ;
Ar verc'h a laër ar vamm, ar map a laër he dad.
Er foar hac er marc'had leun a loënet siet
Lies a baer quer goude ma vo touet,
Var boez an ine, dec'h, na c'hoarve mann deze :
Gant quemmen a voerzer a ve cont evelse.
Diez eo caout tra vad, ar bouez hac ar mesur !
Mez ar vicherourien hac hin zo muioc'h fur ?
Nep en deus da ober gant an artisanet,
A gustum pervuian dont da vean stranet.
Da c'hoari d'an davern ha d'ar goal nosvejo
E n'em denner elec'h monet d'an offiso,
Hac er chouigno teval e n'em losquer d'ar fall,
Dibot deus ac'hane a n'em denn didamall.
An toueres Doue, an obero mezus
A vastar evelse famillo enorus,
Pere gant poan neuze a gred sevel ho fenn,
Goude ar fot quantan ve cometet eur bern
Deus ar muian euzuz : donet d'ho disclerian
Zo avoalc'h vit ober d'an dud honest ruzian !
Nin ho anave oll hac a deu d'ho hadan
Ebars ar c'halono demeus ar zantelan,
Hep donet da baoues quen a vo fin d'ar bed,

Vit cresqui an niver demeus an dud daonet.
N'em ienan a rer c'hoas ous ar zacramancho,
Guelet a ve bemde leun a sacrilejo ;
En cals a fesonnio e noazer d'an nissan,
Hac avecho memes e lazer anean.
Coms demeus an anvi hac an avaristed
Ha deus ar c'hrimo all a zo quen stanq er bed
Ne gavan quiet, ma mestr, e ve din necesser,
Avoalc'h eo din laret penos ho c'hometer
Hac e ran ma fossupl vit ho lacat da ren,
Caër a vezo prezec d'an oll grouadurien.
Darn deus ar Vreiziaded a zo quen aheurtet
Ma c'houlennont bep guir yo ho ine daonet,
En ho bro e quever druilhadou a bevien ;
N'en d'eo quiet hep reson, rac leun a fermerien
An anter an amzer a goll an douaro,
Evelse n'em daonont, e ruinont ar vro,
Fot da dont da rentan ar mad evit ar fall ;
Red vo ober, vit-he, souden eur bater-all.
En Treguer a veler resped ha carante
Mar d'eo mad d'an eil paour trahissan eguile.
En Querne int fidel, rac eno e tromplont
Neubeud deus tud ho bro, hac e cafont guel cont ;
Mes vit-he da bedin calet bars an ilis,
Mar gret marc'had gante c'hui a poazo ho piz,
Me vale pell a zo, poend eo din disquizan :
Mar queret ma lezell breman vit ar goan,
Ma mestr, da ober tan aman er gauter vras
E vo ezetoc'h din goude mont en dro c'hoas.

AN DIAOUL BAAL.

Vit me, ma mestr Satan, a renq ansav breman
E meus impliet fall ma amzer er bla-man.
An dro en Americ, pehini a meus gret,
Ebars an desercho entouez ar sauvajet,
A neus disquet din scler ne voa quet possupl din
Rei nep anaoudeguez d'ar bopl-ze da bec'hin,
Dre na n'em gav eno an nep lezenn na fe
Ha ne anave den na diaoul na Doue,
Me gred penos, certen, en eun hevelep stad,
N'eiler quet dere'hell cont piz deusdrouc na deusmad,
Pa na deus nep moyen vit ho diffaranti,
Eo red deze bevan herve ho fantazi.
Neus anvi bed eno an eil ous eguile ;
Na ouzont quet meuli na offansi Doue.
Neus na foar na marc'had, na brener na voerzer,
En ho zouez na veler na laër na filouter.
Ar marc'h-hamon var den neus na lec'h na veli,
Rac n'en deus promesse, quen neubeud dimezi.
N'en deus na guin na gist, cafe na guin-ardant
Ha ne anaveer quet an aour nac an arc'hand.
Na rer contrad ebed nac ive feurm verbal,
N'en deus barner ebed na procurer fiscal,
Na deaug, na previdi, na contribusion,
Tour, chapel nac ilis, na tamm religion,
Na belec, na cloarec, na record, na serjant,
Roue na rouanes, nep seurt gouarnamant,
Prison, na bassefos, na ty-gard, na castel,

Ha ne veler nep mestr, na mates, na mevel.
Eno eo quen guiziec an eil vel eguile ;
An tad na zoursi quet demeus e vugale ;
Ar re-man anave ive ho mamm hep quen
Rac lejitimet er vro-ze n'em gav den.
Peb unan a labour hervoe he gonsians,
Darn a gar ar guerder ha darn all ar viltrans,
Guec'h ebed na sonjer en amzer da zonet,
Ho c'hondu zo hanval ous ini al loëned,
Hac, evelte ive e maint bepred en noaz ;
Da nos p'an d'arriont e reont oll ho choaz.
Quemend a zo capabl a sorti bep beure
Da glasq treo da dibi d'an dud all ha deze.
Er c'hoajou e quefont guedon ha gonifled,
Moc'h gouez ha loëned all hac a bep sort envned ;
Ebars er mor ormel, brinic ha silio,
Cals a froez zo ive en dio d'ho douaro.
Er bed-man emedy vit-he ar barades,
Na sonjont quet goude caout netra da c'hortos ;
Mes credi a reont penos, pa voint maro,
Vo echu ho oll boan hac o flijaduro.
Berit bars en Bro-Zaoz a so bet o vale
Ha dre an Irland c'hoas eo tremenet ive.
Breman e conto dec'h petra en deus guelet
E touez an daou bopl-ze leun a c'hraciusdet.

BERIT.

Bro-Zaoz hac an Irland, evit rei da intent,
A voa hanvet guec'h all Enezenno-ar-Sent ;

Cals a dud vertuzus a deus bet furnisset :
Sant Brandan, sant Maudez, sant Cadoc, sant Briec,
Sant Samson, sant Tual, sant Efflam, sant Gildas,
Ha leun deus a Sent all, zo deut ac'hane c'hoas,
Pere dre ho c'homzo ha dre ho obero
A neus plantet ar fe ebars en meur a vro.
Mar deveus labouret an Ebestel bras-ze
Gant quemend a acqued da hadan ren Doue
Lec'h ma veler hirie euzet leun a grimo,
Credet en deus poaniet ho mevelien d'ho zro.
Neubeud a guerz eno breman dre hend an Ee,
Abandonet a deus pell a zo ar guir fe
Ho Ebestel neve eo Calvin ha Luther,
Zo hanval ho lezen ous hini Lucifer,
Abalamour ma lez gand an den liberte
D'alloud n'em gondui herve he volante
O tont da disprizout avijo an llis,
Mamm ar gatholiquet, dre m'ho c'havont re striz.
Troet a deus ho c'hein d'an Tad Santel ar Pap,
Ha demeus he urzo a delc'hont d'ober goap,
Evel eun heretic e sellont anean,
Dre na fot quet deze dont da senti out-han.
N'en d'eo quet, emeze, digasset gant Doue
Evit derc'hel he blas: O brassan dallente !
Dre an orgouil, vel domp, ez int hon bugale,
Ha poan a ra deze clevet ar vuirione,
Dre ar govizion en n'em humilian !
Quentoc'h ve guel gant-he dont da n'em distrujan,

Hac en divrec'h Satan cuean dre disesper,
Vit receo ar pardon a bropos ar C'hrouer.
Demeus ar Fransijen e deus an oll viso,
Mes manquout ra deze cals deus ho vertuzio.
Mar deufen, var ho hed, aman d'ho disclerian,
E velfec'h gant ar spont ann ifern o crenan !
E Bro-Zaoz zo neubeud deus a gatholiquet ;
Gant ar rum all nin voar penos ez int tretet
Quercouls hac ar bopl quez a enezen Irland,
A zo pel deus cavet scanv ho gouarnamand.
M'ho lacaï, mar gallan, bepred da vurmuli,
Da c'hortos sant Patris da dont d'ho c'honsoli.
Ar Zaozon, hep sujed, vit rei ar gass deze,
A deus ar gruelded da devi ho zye,
Balamour m'int chomet ebars ar guir greden
Ha na fell quet deze bean fal gristenien.
Ar Zaozon couscoude zo mel en ho langac'h,
Mes an ampoezon ve cavet e fons an tass.
Caer o deveus parlant dalc'h mad ha liberte,
Int Pharisianed deus al lezen neve.
Bete ma vezo brao ar pezh zo diavez,
Quen a vo carantez ha harvo dienez !
Ho nissan zo vit-he quellies a venvecq
A laquont en impli deus ma vent talvoudec.
Mar n'ellont quet tennan profid demeus eun den,
E vezo guel gante prest eun dra pe eul loën ;
Rac ho religion a zo materiel
Ha ne ra van e bed deus an treo eternel.

Me meus ho aliet, ma mestr, da guenderc'hel ;
Guelet a ret eta ez hon bepred fidel.
Er bed me na gomzan james a sacrifis ;
Mes me guzul an dud da n'em livrañ d'ar vis :
P'an d'int zot d'en cridi e voint re divezat,
Goude ar maro cri, da glasq ober ar vad.
M'ar n'em roont d'an drouc, vel bugale Satan,
A defo da viquen ganimp ho lod en tan.

SATAN GOZ.

Avoalc'h eo, potred vad, contant vo Lucifer
Ha me a zo ive, po guelan n'ho tever.
Bet acquedus bepred, treitour hac orgouillus ;
Seuillet dre oll er bed ar pec'hejo mezus
Hac iffam a disprij dreist musur da Doue,
Rac abandonin ra nep a n'em ro deze.
Demeus ar c'hrimo all, po peus anoudeguez,
C'hui delc'ho d'ho hada en quer ha var ar mez.
Dreist peira distrujet, mar guellet, ar guir fe,
Ma vo neubend a dud o credi en Doue.
Vit ho droug-heur, vel domp, e voint eun de souezet,
Pa voint tolet en tan gant an dud miliguet,
Da lesqui vit biquen dre araj, disesper,
Fot da vean heuillet quentellio ho Zalver.
Quemend a vo fidel dimp epad ho buez
Zo zur da gaved lod hed an eternite
En tourmancho grevus, en daëlou, er glac'har
A vezo hon partaj hep mont james d'ar gloar
A memp collet, siouaz ! hon unan omp quiriec,

O sonjal n'em sevel dreist an Oll-Galoudec.
Deus eun hevelep coll nin sant bemde ar bris ;
N'ellomp quet nac'h penos ez omp bet diavis.
Tanva a remp guech all a gair eurusded,
Ha bremen e lescomp en flammo diremed
Pere, evel eur mor, a deu d'hon devori
E creis poanio garo, an anquen hac ar gri,
E guiz da leoned o iudal de ha nos,
Hep cavet eun instant a c'hras nac a repos.
Couscoude nin oa pur hac a oa demp ezet
Bean chomet divlam, en delisso beuet!

Sortiet oll.

SCENN XIV.

LOUIS EUNIUS.

Bremen me a gred din on erru potr avoalc'h ;
Me sant ez on crenvoc'h evit n'en d'eo eur marc'h.
Clasquet e voan bet tost vit ar zun dremenet.
Daoust penos vo an dro en amzer da donet ?
N'esperan cavet mui rancontcho evelse,
Pe gant eur goms pe diou me rai da dud gourve.
Red eo din bean laër pe gant an naon mervel,
Asten ma dorn ve din eun dra vil hac izel.
Ma famil a zo cals re huel evit-se ;
Rac me zo digentil ha fillor d'ar roue.
Mes dispignet e meus, allas ! ma feadra

Ous n'em chom en davern nos a de da eva.
Nen deus cas din breman pe seurt drouc da ober,
An oll em anave evit fripon ha laër.
Doue na soursi mui ac'hanon, a dra sur :
Delc'homp quen a vezo ari leun ar musur.
Daoust pe c'had, pe c'honif a vo tyet fete?
Guelet a ran dija ne meus quen a vonei :
Me renq bean hardi evel leon pe vlei.

Eur vrec guisquet brao a dremen.

LOUIS a ha d'he c'havet.

Salud, ma maërones, m'ho ped din leveret
Ha c'hui a gafe din monei deus a daou scoët ?
Ar bevien a bep tu a deu d'em zourmantin,
Ne meus liard ebed evit ho soulajin.

AR VREC.

Ia, Otro, me zo prest da zont doc'h oblijan,
Rac bean zo ganin cals a vonei breman,
Ha pa felfe dec'h caout memes evit dec scoëd,
Ari oc'h sur en plas da vean servijet.
Discuezit din ho pez vit goût hac hen zo mad ;
Anez-se n'allan quet autrei ho mennad.

LOUIS.

Sell pebez disfians ! hastit ma serviji,
Pe, autramant me ha da rei dec'h var ho fry.
Reit dir eta monei hac ive arc'hand guen,
Hep an nep digare, pe me dorro ho pen !

AR VREC.

Petra leverit-hu ? Piou a gredje, fripon,
E vije ar sort dec'h bars en renc al laëron ?
Na po quet ma arc'hand, me a zo sur a ze,
Pe unan ac'hanomp a gollo he vue !

LOUIS a discar anezi hac a lem he arc'hand digant-hi.
Din eo 'r pez zo guenec'h, oc'h enor, oc'h arc'hant,
Ha possubl, grec quez, en em gafac'h quet contant ?
Ia, me a zaillo voarnoc'h 'vel eur c'hi arajet :
Meur a davad, 'veldoc'h, deja a meus taguet.

AR VREC a denn he c'hontel.

Quent vit coll ma enor, me a mo da vue :
Me blanto ma c'hontel sur e creiz da ine !

LOUIS a denn he gleze.

Pe ra vin dall ha mud, libouden divergont !
Gant an diaoul, me gred, a c'heus goalc'hoant da vont,
Ma c'hleze zo eun tamm hiroc'h vit ho contel ;
Dalet eta, maouez ! aze renquet mervel.
Mar carjac'h bean bet neubentoc'h direzon
A pije bet d'ober gant eun den a feson.
Mes maro ien ez oc'h dija, var a velan,
Er c'hostez all d'ar c'bleuz eo red din ho plantan.
Breman e tol anezi er parc. Eur paisant a deu gant an hend.

LOUIS a goms.

Chomm aze, dious-tu, potr he borpand lien !
Mar deus eur paz arog, me doro did da benn !
Hast distrei var da c'hiz, rac na dremeni quet.
Petra ? liou ar potans ! te deu arog bepred !

Louis a ro dean eur vac'had a dreus he benn.

AR PAISANT.

Manquet oud, ma mignon, breman m'ez disvanquo ;
Me voar manea coat : dal ! dal ! c'hoaz az pezo ?
Laër bras ! te teus lac'het ar vrec a feson-ze ;
Mes te a gollo prest ive da damm bue.

LOUIS a disear ar paisant gant eun tenn pistolen hac a lavar.
Paisant, c'hui labour mad avoalc'h an tamm coat,
Mes breman m'ho beuzo hep dale en ho coad.

AR PAISANT o vervel a lavar.

O ! droue chans, c'hui a zo em andret didruez !
Eun den fall a ra din dont da goll ma buez !
Paneved da armo, renegad milliguet !
N'az pije quet, certen, quen buan ma lac'het.
Achu, den hep ine, eta da grueldet,
Abred pe divead te a vo punisset.

LOUIS.

Re a langaj, ma den, a fot dec'h da laret ;
Dalet eun tol cleze ma vefet achuet !
N'eo quet da discouri hon deut betec aman ;
It er parc var ho penn, me a ha quit breman.
N'allan mui chomm aman, me renq mont d'eur vro all,
Rac deus ar bac'hado n'alfen quet n'em divoall.
Red vo eta quitaat, rac anavet hon rez :
Spontan'ran cals a dud dre ma fallagriez.
Var zu an Alamagn eo poend bras din monet ;
Eno, da vianan, n'en d'on quet anavel.

Var gein eur marc'h louaj me a ielo nos de,
Vit na vin disculiet na guelet gant eur re.

Eur Plac'h a dremen dre an hend.

LOUIS a gontiou.

Me vel eur plac'h iaouanc hac a zo coant meurbed ;
Red vo he zaludi bravan ma vo gallet :
Leret din, plac'h iaouanc, mar plich, pegueid a zo
Ac'hann d'ar guer nessoan, biscoas n'hon bet eno ?

AR PLAC'H.

Ter leo zo c'hoas, Otro, da vonet d'ar guer-ze,
Mes en div heur, me gred, e refet aneze,
Rac an hend a zo plen ha bale mad a ret :
C'hui vo arri eno d'ar c'houls a meus laret.

LOUIS.

Chommet hep mont pelloc'h, merc'h iaouanc, me
Charmet peus ma c'halon dre ho pasianted ; [ho ped,
Ho comzo deread hac ho er a blij din :
Bet ta ar vadelez da dont d'am c'honduin ;
Contant hon d'ho paëan deus ho humilite
Rac me er roud-man n'anavean nep doare.

AR PLAC'H.

Imposubl eo ze din rac me zo dimezet
Na ne meus gard, Otro, hep gouzout d'am friet
Da vont d'anseinin hend da botred eveldoc'h,
O vont intresec ar guer me gred e rin goelloc'h.

LOUIS.

N'en d'eo quet avoalc'h se red a vo dac'h donet
Rac cad o c'hens aman roue ar friponet

Red a vo dac'h zentlin pe mervel voar ar plas,
Da dut ha na zentont na accordan nep gras.

AR PLAC'H.

Fors! fors! fors! a boes penn, possubl ve couscoude
Dre eur rancontr fachus e colfen ma buc?

LOUIS.

Chetu c'hui anlevet, criet pez a gueret,
Leveret quen a vo evit mad, d'ho pried
Hac en em gonfiet ive c'hoas en Doue,
Bepret c'honi a renco, vel just, dont guenin-me.

Sortiet oll.

SCENN XV.

Eur General a Franç, daou Sergant hac eun Tabouliner.

AR GENERAL a goms.

O ça; offiserien, red vo dec'h mont breman
Dre ar rouantelez evit avertissan
An dud capapl da dont da dougen an armo,
Rac deus a soudardet meurbed ezom a zo.
Hanter cant scoed a vo roed da bep hini
A denio d'ham c'havet, vit e n'em arrolli,
Mar bent tud a galon, crenv ha mad da vale;
Ar sort-ze zo ezom breman barz an arme.
Disquenoet eo ar Zaoc en Dunkerk, en Flandres,
Gant tri-ugent mil den hac a zo deut espres

Evit goastan ar vro ha terri demp hon penn,
Hac eo red cavet tud evit en em diven.
Evelse, iaouanquis hu c'hui tud dimezet,
Pere a zo contant d'ar brezell da vonet,
Deut d'an hostaliri, me roi dec'h da brejan,
Hac ar somm zo laret, quent evit partian.
An oll ezeec'h iaouane a deuio d'an arme
A vo pansionet ho grec, ho bugale;
Ha pa voint bet tri bla, hi a distroi d'ho bro:
Rac an affer-man, sur nebend a daleo
Me a ha da leignan, goude 'zin quit timat;
Deut da n'em angaji prest eta, potred vad.

LOUIS.

Me ha ganec'h dious-tu, ma general vaillant;
Me bartio rac tal goude ar beamant.
Mes quent scriya netra, me a renco cavet
Hanter cant scoed em dorn, vel m'ho c'heus lavaret.

AR GENERAL.

Hac a po, ma mignon, dalet hanter cant scoed,
Ha mar bec'h den vaillant, evel ma leveret,
Hep chom pell da dale e po avansamant.
Da c'houzout ho c'hano hac o pro e meus c'hoant.
Act oc'h angajamand dious-tu a scrivin
Evel ar regimand a fell dec'h mont en-hi.
Leverit din eta, ma verquin quement-se,
Neuse c'hui fet en hend vare hoas ar beure.

LOUIS.

Ma hano, general, a zo Lamontane :
Me bromet rei an tec'h ma unan d'an arme ;
Med ma vo red lezel daou den da vont gane
Vit renta testeni deus ma galloud goude.
Ebars an houzardet e meus c'hoant da vonet,
Var guein eur marc'h capapl, armet vel m'ho dleet ;
Rac me zo dijentil demeus a galite,
P'an d'eo guir hon fillor, a dra zur, d'ar Roue.
Ar pez a lavaran a rin, ma general,
Ma c'hridi a ellet, me a zo eur potr sal.

AR GENERAL.

Accord ez omp var-ze, otro Lamontane :
Ho sin, ha c'hui all mont dious-tu d'an arme.

LAMONTANE.

Mar sinan, general, e zo c'hoas da laret :
Arc'hand evit ma roud a meus song da gavet.
Hanter cant scoed 'm'eus bet vit ma angajamant :
Quement all a fot din quent mont d'ar regimant.

AR GENERAL.

Otro, c'hui a n'em drompl, var ar marc'had, me gred,
Breman souden e peus bet ho paë var he hed ;
Hanter cant scoed hep mar, herve urs ar Roue :
N'en deus dleet quen dec'h, otro Lamontane.

Lamontane a groc er General hac a lavar :

General, n'en d'eo langach a gomand din :
Mar n'am be ma goulen me ha da gomeri,

Guelet a refot prest n'en d'on quet eur poltron :
Mar be red din fahan e po queun n'ho calon !

AR GENERAL.

Resevet peus ar somm a autre ar Roue :
Mar rofen en tuont, deus ma ialc'h e teufe.
Mes dalet quemend-all, p'an d'eo red dec'h cavet.
Breman, Otro, neuse ractal e partifet.

LAMONTANE.

Breman me gombatto gant courac'h en arme,
Ha na respetin den na gree, na bugale.
Pa vezin enebet me a c'huezo an tan ;
Me hacho a bejou ar bras vel ar bian.
Pell a zo em boa c'hoant da gaout permission
Da ober eur massacr en desir ma c'halon.
Souden me disclerio bresell d'an diaoulo ;
Me iel d'ho difial memeus d'an ifernio.
Pa mo casset ar Zaoz er mez deus ar Flandres,
Me formo var ma c'hont prest eur gompagnunez.
Me a losquo er mez an oll brisonerien,
Hac a dichadenno c'hoas ar c'haleourien,
Torrerein ar c'hroajo, potred an acto faus :
Ar friponed a deus gret tan gant ar zent coz.
Me eo ar c'habiten var an oll dud fall-ze,
Ma vo comzet 'hano hed an eternite.
Daou-uguend v'la a zo a boë m'hon commanset
Da laëres, da lazan, d'ober ar fal bepred.
Queit a ma mo galloud me na rin micher quen,

Bep ma rencontrin tud, me a doro ho fen !
Ez han da bartian vit monet d'ar Flandres ;
Me sonch 'vin decoret bars ma c'hompagnunez,
Choazet a meus, me gred, sur an hini vravan.
E mesq an arme saoz me a garre bean,
Vit guelet hac hi zo bepred potred vaillant
Ha contant da efan eur bane guin-ardaot !
Quen a vo, general, me zo o vont hem zro,
P'arrifet en Flandres, gouennet ma c'helo.

AR GENERAL.

Quen a vo ar c'heata, otro Lamontane !
Me n'hem gavo eno prest var ho lere'h ive.

SCENN XXI.

An otro Lamontane dre eur c'hostez, ar C'habiten dre eur
c'hostez all.

LAMONTANE a goms.

Salud dec'h, cabiten, deus a-beurs ar Roue !
E meus gret cals a roud evit dont ho bede ;
Dre urs ar general ez hou deut d'ho davel
Vit 'n'ho compagnehez ma vijen recevet.
Intanant ez hon gret var ma angujamant ;
Dalet, ha lennet-hen, rac'hal, mar doe'h contantion
Deus a dud galloudus, Otro, e bisquennan ;
N'en deus quef huelloc'huevit-he er vro-man.

En tuont, me a zo, c'hoas fillor d'ar Roue :
Var ma act e velfot, var e hed, ma doare.

AR C'HABITEN a len ar papero.

Manific ! manific ! otro Lamontane.
C'hui bromet oc'h unan rei an tec'h d'an arme ?
Me garre e teufac'h a ben a guemend-se ;
Maës ebars eur risql bras e lequet ho buez.
Antreet, ma mezomp plijadur da drinquan,
Ha goude ni a iel assambles da goanian.

LANONTANE.

Trugare, me a zo abaoues a efan.
Da veled an arme me renq monet breman,
Aroc an nos, neuse e vo ezetoc'h din
Compren dre pe costez comans da atlaquin.
Fenos e vo gret se, neus quef hiroc'h termen :
Red e vezo mervel, p'austramant n'em difenn.
Me a deui var ma guiz, vel ma mo gret ma zro,
Ha neuse, cabiten, assambles nin goanio.

Lamontane a sorti.

Ar c'habitan ha daou serjant.

AR C'HABITEN a goms.

Chetu aze eun den, selaouet, Otrone,
A bromet, he unan, chasseal an arme ;
Na c'houlenn med daou den pere ielo gant-han
Non pas da gombalin, mes var hed guel dez-han,
Vit douguen testeni demeus ar vuirione ;
C'hui a renco breman mont gant Lamontane,

Na risquet an nep tra ; mar guelet e collo
Distroët var ho quiz ha reit bec'h d'ho boto.

AR C'HENTAN SERJANT.

Souezet-hon, cabiten ; n'allan quet credin-ze ;
Unan hepquen alfe rei an tec'h d'an arme ?
Pa ve quemend diaoul a zo en ifernio
A boan a rafent-ze, me lavar dec'h, Otro.

AN EIL SERJANT.

Avoale'h eo eun den lausq d'ober d'eun arme coll,
Hac eun den a galon a laca gonit oll.
Nia na anavomp quet galloud Lamontane ;
Possupl bras eo dean laret ar vuirione.
Vit me ielo gant han hep ober fesonnio
Rac me a meus clevet he zoare pell a zo.

AR C'HABITEN.

Arri ez eo pa voamp o coms deus anean.
En couls vad hoc'h, Otro, poend eo mont da goanian.

LAMONTANE a disquen hac a goms.

Salud dec'h, cabiten, pa guerret nin brejo.
Vit guelet an arme e meus gret eun tamm tro ;
Vel ma vo debret coan a rofet din daou den
Da chomm var hed guel din hep ober netra quen.

AR C'HABITEN.

C hui ielo assambles gant an daou serjant-man ;
Ar re-man a nevo eur soursi ar brassan

Da zellet piz troïo an oll adversourien :
Mar be ezomp neuze a deufont d'ho quelen.

LAMONTANE.

Me a discaro cals anez-he, cabiten :
An darn vuian, me gred, a losquo ho c'hroc'hen.
Me zo eur c'hamarad meurbed digonsians ;
Neubeud zo evel don en rouantelez Frans.
Pa ven creg en armo me anave ma foend
Vit lacat a bezio quemend ve var ma hend.
Serjanted, pa deuin d'ho caout, criet neuze :
« Couraj, ma lutanand ! couraj Lamontane ! »
Vit m'hoc'h anavin rez ; rac me, pa ven trenquet,
Zo voas vit eur c'hi clan ; n'anavan den ebed.

AR C'HENTAN SERJANT.

Nin ielo var hed guel hac a heuillo bepred ;
Ha, mar deu dec'h scuizan, Otro, deut d'hon c'havet.
Guellan ma vo possupl e vefet sicouret :
Quen a vefet arru, sur mad, na dec'fomp quet.

LAMONTANE.

Poend eo deomp mont en roud, breman p'on deus
Deut gorrec var ma lerc'h, me ha aroc bepret. [coaniet,
Hast a meus da velet penos e vo an dro :
Ar victor a mo sur p'autramant ar maro.

Sortiet oll.

SCENN XVII.

AR C'HABITEN e unan.

Gant spont vras me a vel breman petra meus gret.
Na dlejen quiet bean birviquen permetet
Da dri den courajus en quer bras risql monet
E touez adversourien de vean massacret.
Hanter cant mil ez omp aman bars an arme,
Ha c'hoas na gredomp quiet mont da c'hoari gant-he.
Mes pa velomp eun den o caet ar galon
Da vont d'ho attaquin, e credan homp poultron.
He vuez a espos vit ober mad ar vro,
Ha, mar manq var he dol, a dra sur he c'hollo.
Red eo na rafe cas pe bevan pe mervel :
Ar sort-ze, peurvuian, en deus chans er bresel.
A galon e pedan Doue an armeo
Da donet d'he souten evit ma c'honeo.
An affer-man e deus cals a dalvoudeguez :
Dioud-hi e tepant peuc'h ar rouantelez.

AR C'HENTAN SERJANT a autre.

Salud dec'h, cabiten, leun deus a joausdet!
Tec'hed eo ar Zaozon, hac ar re zo chommet
Zo devet ha lazet evit an darn vuian ;
Lamontane zo mestr varne-ze oll breman.
Tan artifiç en deuz lausquet en tinello ;
Carguet int bet a spont o velet ar flammo
Demeus an eil tincl prest o redec d'eben.

Al lutanant ive na deu da espern den,
He denno pistolen voa vel tenno canon ;
A lacae an arme ebars an abandon.
Lamontane er creiz, e guiz d'eur c'huruno,
A droc'he, a denne, o tol tan a vernio.
Quemend diaoul, me gred, a zo bars an ifern,
N'ho dije quiet harsset anez-he da dremen.
Goude c'hoarzin, me gren o tonet da sonjal
Penos eo he c'halloud dreist hini an dud all ;
Rac biscoaz n'en deus bet clevet comz deus he bar,
Mar na vije med den nep lec'h var an douar.
Deus he beurz zo gret din donet buan en dro
Evit disclerian dec'h var he hed ar c'helo.
Me ha c'hoas he vede, aoun a meus ne fache ;
Rac henes zo eur goaz, breman e credan ze.

AR C'HABITEN.

Trugare ! ac'hanoc'h me zo contant meurbed ;
Aboë m'oac'h et ac'han e voan sur goal uec'hed,
Mes gant he gamarad me hen guel o tonet.
Salud ! e voamp ganec'h, Otro crenv ha calet.

LAMONTANE.

'Vidon da vean squiz, me deu d'ho saludin !
Hastet, mar plic'h, ober digas eur lom guin din,
Rac aboë dec'h da noz me a meus labouret,
Leun a adversourien a meus a blad rentet.
Pel a zo am boa c'hoant da gaout tud da lazan,
Henoas meus gret ma golec'h, contand hon ar vech-

[man.

AR C'HABITEN.

Dalet eta, Otro, evet pez a gueret,
Credin 'ran ez oc'h squiz, mes guin ne vanquo quet,
Quen neubeud guin ardent; quemend zo bars ma zi,
A zo evel netra vit ho recompansi.

LANONTANE.

Pa meus evet breman ha torred ma sec'hed,
E comsomp a bep eil, cabiten, mar queret,
Hambrouguet meus ar Zaoz da Vesopotami,
An diaoul d'en flastro, vit biquen n'en guelin;
Eur boan vras a meus bet o trai lan he arme,
Mes a dri n'eus chommet med unan en bue.
Al loden all a zo prestic n'em diroudel.
Cals o c'hoantaat redec a deus ho gouq torret;
Sonjal a rent, me gred, e oa arri armo
Lucifer ha Satan hac ho oll diaoulo.
Rac an tan artfisis o squei a bep costez
N'eus gret deze erial voas vit al loened gouez.
Ha me gant enn autenn demeus a pemp treetad
A lemme ho baro enn tinello dalc'h-mad.
Ar general Cobourg a meus ive lazet,
Ha pa oan o distrei e meus hen divisquet.
Caet a meus gant-han, enn hour hac en arc'haud
A scoeajo, a gredan, var dro c'ihuec'h pe seiz cant.
D'ar c'hamp, pa vezo de vo red breman monet,
Vit dastum an armo a zo eno chomet.
Me iclo da farchal e mesq ar re varo;
Guerz eur variquen vuin a sonjan a mezo.

Chetu ho daou serjant aman; hi lavaro
Dec'h petra deus gnelet: rac int eo ma zesto.
Gret meus eta ar pez am boa prometet
D'ar general a Frans pa oan n'em angajet.
Ne rencan man dean, quen neubeud d'ar roue;
Me meus gret ma dever: hi die ober ive.

AR C'HABITEN.

En tuont d'ho fever, otro Lamontane,
Rac oc'h unan a c'heus distrujet an arme.
Da guemend a gouraj zo dleet recompans:
Hep mar, c'hui vo paëet, pa glevo roue Frans,
Ha quelo en devo abenn neubeud amzer:
Quent ma vo noz fete me scrivo 'n ho faver.
Demeus a lutant, c'hui deui em plas, Otro,
Pa vin pansionet, pe autramant maro.
Quemeret ho repos breman en liberte,
Na refet nep servich mod dre ho bolante.
Choazet ho demeurans lec'h ma queret, Otro,
Ha bars en peuc'h ive c'hui debro hac evo.
Tostaet da discuizan ha da chench ho tillad
Zo vel re eur c'higuer: ruziet int gand ar goad.

AN EIL SERJANT.

Ia, reposit a ell, me gred, an Otro ze;
Tregont vla zo ez hon en servij ar roue,
Nep biscoaz na velis rei d'an adversourien
Var ho fri quen stard all a beurs eun den hep-quen.
N'en d'eo quet possubl din donet da espliquan
Evel maz eo dleet doare ar gombad-man.

Bet zo tan ha mogued, ha tenno pistolen ;
Tud a leiz zo hachet gant an tolio sabren.
Ar Zaozon a grie : « O Luther ! o Calvin ! »
E creiz ma nec'h memeus emboa c'hoant da c'hoarzin.
Aoun a moa cousgoude a vije discaret
An hini a velomp dirazomp en iec'het,
Rac saveteet eo bet dre ar c'hras a Doue,
Ha dastumet gant-han eur bern caër a lore !

Sortiet oll.

SCENN XVIII.

LAMONTANE.

Ar Zaoz a nevo mez pa glevo ma doare ;
Pell a delc'ho ar sonj deus a Lamontane.
Coll a rei he squiaud pa vo testeniet
Eo unan a neveys var e arme trec'het.
Me, paneved ma meus ma zamm arc'hand tiet
A vije tremenet vit eun den trelalet,
O vont da n'em risqlan vit ar seurt poultronet.
Sell bravan recompans a zo din prometet !
Pa vo marv ar foëltr coz e vin gret cabiten !
Prest e varvo eta, pe me dorro he benn !
Hennes a zo paët deus a dri scoëd bemde ;
Me n'am bo med unan ? na bermetin quet ze !
Scrivan rei d'he guerend deus ma feurs, hep dale ;
Dindan eiz de me vo cabiten he c'houde.
Me renq bean poultron muioc'h evit Judas
Da lezel ar seurt-ze da evan guin em flas.

Din eo bet an oll boan, d'eun all ar recompans ?
Brao eo deze crial : « *Bevet Roue a Frans !* »
N'en d'eo quet Roue Frans, nebon, den didalve,
A zo bet en noz-man o chauch plas d'an arme.
Me ha en dro evit diarben anean :
Gret clos eo ar proces, na vanq med he sinan.
Me lazo ar potr coz, souden gant eun tol, mic,
Hac a mo an tri scoëd neuse divar he gie.

Lamontane a ra eun dro en he blas dre lec'h ma tremen
ar C'habiten ; mont a ra en coler hac a lavar :

Pe avel, pe guruno, pe luc'hed zo en er ?
En em dromplan a ran, na velan med paper.
A beurs an ifern eo, me gred ar billet-man !
Me sonch penos e vin dallet souden gant-han.
Eur lisev hep cachet ; daoust petra signifi ?
Sevel, disquen a ra, saillan ra gant ma fri.
Red eo en displega da velet petra he :
Sell peguen dister tra ! croc e hon couscoude !
Brema me a velo, pa vezo dispaquet
Hac en zo varnean eun dra bennac skrivet.

Dispaquan a ra al lizer ; caout a ra patrom eun den mare
en-ha ha skrivet en he guichen : « ME EO LOUIS EUNIUS. »
N'em gaout a ra leun a vez ; guelet a ra tost dean eur
groas hac eur golo alum a hep tu dezi. — Var sichen
ar groas e vel merquet ar c'homzo-man :

AMAN E ZO BET LAZET EUN DEN
PEDIT DOUE EVIT HE INE !

Louis scoet gant ar spont a n'em gavas clan hac a ha
da n'em harpaous ar groas hac ar paper, neuse e lavar :

O ! Doue Eternel ! petra eo quemend-man ?
Tost eo ar maro din, breman, var a velan.
Homan zo evidon, a dra zur, eur guentel.
Siouaz din-me, den fal, red e vezo mervel,
Ha quitat ar vue gant eur bern a grimo
A laca da grenan an douar, an Envo !
Jezuz, ma Redemptor ! possubl ve couscoude,
E ven eun den collet hed an eternite ?
C'hui a c'heus pardonet da gals a bec'herien
Pa deuent gant glac'har d'ober guir binijen.
Rouanes an Envo, Mari, Mamm druezus,
Bezit, mar plic'h ganec'h, ouzin trugarezuz !
Me zo ar goassan den a oe biscoas ganet.
Ma sicouret, Itron, pe vin, allas ! collet.
Otrone sant Mikel hac Elez biniguët,
A boe m'allan pec'hi, me meus ho dilezet.
Ho oll aliou mad a meus bet disprizet,
Ze zo caus ma vezin evit biquen daonet.
Laquet c'hoas em speret, demeus a beurs Doue,
Eur voyen sur benac vit salvin ma ine.
Me zo bet n'em roet d'ar brassan dizurzo
Hac a reuq n'em voalc'hi dre soufrans, dre daelo.
Me gastio ma c'horf gant pep sort cruelded,
Hep damanti d'ar boan, balamour d'am pec'hed.
Me a deui d'en ansao dirac eur c'hovezour,
Mar pe ar vadelez, ma C'hrouer, d'am sicour,
Ha da lezel gane c'hoas eun tamic amzer,
Evit antren en gras gant Jezuz, ma Zalver.

Quelennet ac'hanon, c'hui ive, Spered-Glan ;
Elec'h ar blijadur ne glasquin mui med poan.
Me a zo goloet deus ar vez ar brassan
Da vean offanset lies ar Mestr guellan,
Ha bet caus da dud all, en tuont, da bec'hi.
Pardonet ac'hanon hac hi, me ho supli.
Me ha da glasq an hent breman da n'em netad,
P'an deo deut din ar sonj, marteze, divoeat.
Mes n'eo quet mad n'em dol james d'an disesper ;
Goad Jezuz zo scuillet vit ar brassan pec'her.

EIL PROLOC.

Bete vremen fors pobl a zo bet sourcius
Da glevet disclerian buez LOUIS EUNIUS;
Ze zo bet agreapl meurbed, compagnunez :
Me ho trugareca vit ar c'hentan devez.
P'an d'omp arri dija en hanter anez-hi,
Vit n'em gavet er fin e rencomp couraji,
C'hui bepret da seleou, gant ar memes acqued,
Ar c'homzo a vezo dirazoc'h lavaret.
An actored a deui ive deus ho c'hoste,
Guellan ma vo possupl, pep hini anez-he,
Da disqui ho c'hentell, vit c'hoari mad ho roll,
Evit, dre c'hras Doue, ma vo contand an oll.
Bete hend en deus bet Louis eur gundu fal ;
Na voa, siouaz ! en hi netra a didamal :
He grimo, er c'hontrel, a ruzie an douar,
O hadan en pep lec'h ar spont hac ar glac'har.
O brassan dallentez demeus a beurs an den
O refus da zentin deus ar guir sclerijen
Evit heuil, hep mar, desirio he galon
Ha dilesel Doue hac ar religion !
Chetu aze hepquen ar pezh a c'heus guelet
Ha, hep mar, eveldon, oc'h n'em gavet souezet.
Rac an nep a gomet eun hevelep crimo
Neus meritet, mil guech, ar garvan supliso.

Deus patiens est, Doue zo pasiant ;
Na bunis quet an den ato var an instant :
Fellout a ra dean discuez ar vadelez
A neveys e quever he grouadurien guez.

Vit ar brassan pec'her en deus scuillet he voad,
Elec'h clasq hen daonin, e clasq e sovetaad ;
Vit an distera fot e squo var hon c'halon :
Digor eo he ziou vrec'h da offr demp ar pardon.

Lesel ra ac'hanomp avechou cousgoude
Da vevan en hon roll herve hon bolante,
Ha da loncan ar c'hrim lies evel an dour,
Vit gouzout peguement ez eo ar bed treitour.

Non est pax impiis ; servich an droug-speret
A zo meurbed pouner : na guever peuc'h ebed
O dilezel Doue hac he lezenn zantel.
Goullo ehom ar galon gant an treo temporel.

Satan, vel a ouzomp, ez eo tad ar guevier ;
En draouïen-man e ro vit paë ar prenv erigner
A droubl ar gonsians ha, goude ar maro,
N'ell rei vit recompans met tourmancho garo.

Mes Jezuz, squer ar Zent ha Tad ar vuirionez,
A ro demp eur bec'h scan. Penos e arri-ze ?
En hon nec'h, en hon poan e deu d'hon c'honsoli,
Hac e losq eur baum dous var an donan gouli.

Mar soufrop evel-t-han, en draouïen a c'hlac'har,
A momp evit partach gant-han hec'h er gloar.

N'eo quet diez compren pinin eo ar guellan
Deus a servich Satan, pe Grouer ar bed-man.

Vel Louis da guentan, na vemp quet diavis
Da guerzet divorc'hed bepret dre hend ar vis ;
Disfiomp bep momet ac'hanomp hon unan
Ha deus pecho sutil hon adversour Satan.

Eunius, evel cals demeus a bec'herien,
A zo bet pell amzer var vord puns an ifern :
Paveved eur miracl a vadelez Doue
E vije disquennet ebars corf hac ine.

Divoallomp, a hend all, da vean re glouar :
Louis a voa calet, da guentan, hep he bar ;
Ien en servij an env, d'an diaoul voa fidel ;
Mes p'eo tromplet gant-han e rei dean brezel.

Vel m'en deveus gallet donet da difunin
Demeus he gousq marvel, na g'lasq med n'em zalvin
Beuzet he zaoulagad, mantret gant ar glac'har,
Na goll james ar sonj demeus mene Calvar.

Perac ? Jezuz en deus comzet ouz he galon,
Louis a c'houlenn digantan ar pardon
Demeus an oll grimo a neveys cometet,
O prometi ober eur binijen galet.

Caër a nevo breman an oll droug-sperejo
A voa bet he vestro hac he gamarado
Clasq distrei anean demeus he c'hoant santel,
Red vo dean gonid ar vue eternal.

Quemer a ra eta eur vaz, eun habid du
Evit monet da Rom da gaout ar pab dioustu
Da disclerian dean he vue tremenet
Ha deuz he bec'hejo da vean absolvet.

A boan eo bet dean e n'em lacat en roud
Ma vel an droug-speret querquent oc'h arriout,
Gant cals a gonsortet, evit en attaqui,
Ha, pa n'ellont a guen, o tont d'en insulti.

Mes na zent quen out-han, poursu a ra he hend,
Ha souden en em gav en quichen eur gouend :
Antren ra er porchet da glevet ar zarmon
Dre behini eo bet bruzunet he galon.

Mont a ra d'an ilis evel m'eo achuet,
Evit coms gant an tad a neus-hi prononset :
Ansav a ra out-han gant eur glac'har c'huero
Bars ar govizion rac tal he oll grimo.

Quent m'en deus quitaed ar religius-ze,
Ez eo bet trubuillet a beurs an droug-ele,
A glasque en distrei demeus a veach Rom ;
Mes na finvo quet mui vit na rafe ar plom.

Breman e anave pris ar silvidiguez :
Bale a ra nos de e creis ann dienez
Varlerc'h an tensor caër demeus a c'hras Doue.
Ia, coustet da gousto, e voalc'ho he ine.

Collet en deus ar sonch deus he blijaduro,
Na vel quen dirazan nemed he bec'hejo,

Vit, vel eun eil David, guelan de gant anquen
Hac ober er bed-man dalc'h mad guir binijen.

P'an d'eo arri en Rom dirag an Tad Santel
Eo recevet eno gant-han vel eur buguel
Pini, sionaz dean ! goude coll he guerent,
Zo breman leun a gueun da vean bet amzent.

Covesad 'ra d'ar Pab an eil guec'h he fauto ;
Disclerian ra dean he hano hac he vro
Hac ouспен ar sujet a d'eu d'en condui,
Hep galloud caout hini da dont d'en absolvi.

En he speret e man purgator sant Patris ;
Rencout a rai mont d'hi : ar Pab n'eo quet avis
Dean da antrepren eur veac'h quen poanuis,
Pehini, marteze, en rentfe drouc-eurus.

An darnvuian an dud a zo et d'ar plas-se
A zo chomet, allas ! hep distrei ac'hane,
A faut allout trec'hi var an droug-sperejo,
Hac a renquo devi da viquen er flammo.

Eunius, emean, vit nep poan na tourmant
A vruzuno, vel bren, chaden an aërouant.
Jesus hac ar Verc'héz hepred hen souteno,
Hac enfin he veaj pardon a obteno.

Pa n'en deus nep moyen da chench he santimand,
E quemer lizero da vonet d'an Irland :
An Tad Santel ar Pab a deu d'en erbedi
D'ar bastored fidel demeus an Hiberni.

Abenn ma vo arri ebars ar vro bell-ze
E renco alies cambatti adarre ;
Satan a glasquo c'hoas donet d'en distrei,
Mes red e vo dean a neve discrigui.

Louis, dre sin ar groas, a roi an tec'h dean
Ha d'an diaoulo all pere a deu gant-han ;
Caer a deveus memes saillan en he golier,
Quent vit m'allont tec'hel e vo coustet d'ho ler.

Daoust d'ho oll drouguiez, Eunius, gant couraj,
A hasto arriout bars er fin he veaj ;
Eun escop vertuuz a gavo da guentan,
Neuze e discuezo he bapero dean.

Ar pastor-man gant joa ive hen quelenno
Dre an desir en deus ma vezo mad he dro,
En pehini na vel nemet risql ha danger :
Dre c'hras Doue, hep quen, eo possupl ec'h ober.

Louis, leun he galon a anoudeguez vad,
A neveys ar sourci, quent evit hen quitad,
Da rentan trugarez gant he humilite,
Deus he aliou mad d'an escop santel-se.

Goude clevet pelec'h e man ar purgator,
E salud ar Priol gand resped hac enor :
Ar religius-man a resev anean
Ebars en he gouand gant eur joa ar vrassan.

An den Doue en deus ive ar vadelez
Da rei da Eunius he queleñnadurez,

Evit gallout n'em denn deus ar veaj poanius
Dre behini e vo salvet pe drouc-eürus.

N'en devo peuc'h ebed gant an drouc-sperejo ;
Soufr a rei deus ho feurs bep sort dismeganso :
Tolet ha distolet e ve deus a huel ;
Coustout a rei dean caout ar Gloar Eternel.

Rencout a rei tremen avejo poncho moan ;
Neuse e vo stlapet e creis stanquo a dan,
Querquent e mesq ar scorn vo gret dean disquen :
Discaret a vo c'hoas moguerio var he gein.

Clevet rei, a hend all, a be sort rebecho
Ha langaj an ifern a beurs an diaoulo
Ato dre zin ar groas en devo ar victor :
Hep droug e sortio er mæz ar purgator.

An devez quent maz eo er plas-ze antreet,
An escop an deus gret, bars an oferen bred,
D'ar bopl eur zarmon gaër var sujed he veaj
Ha pedet vit obten dean nerz ha couraj.

Peder heur var-n-uguent eo bet he dro padet :
En queit-ze golouiou a zo bet allumet
En ilizou, forz-tu d'an daoulin a bede,
Ho c'halon bruzunet, vit ar penitant-se.

Ar paour quez, quent antren eno dre eun toul cloz,
Deus abeurz an Escop a meus bet he venoz :
Stouet oa d'an douar, he galon diframmet,
Gant ann aoun da vezan da virviquen collet.

Na vo quet, ma breudeur, a drugare Doue !
Zicour en devo digant cals a ele.
E lec'h-se ha voelo lod deus a brofeted,
Sant Per, sant Paul ive, sant Patris biniguet.

Test a vezo, ouspen, deus ar poaniou garo
A soufr, en andret-se, leiz deuz a ineo
Pere oar an douar a neus bet anveet,
Ha Theodesia, gant-ha guech all tromplet.

An escop hac ar hobl a rent gras da Doue
Evel m'eo bet goelet o tont iac'h ac'hane.
Rac, mar boant da guenta leun demeus a spouron,
Brema, carguet a joa e canont : *Te, Deum.*

Louis a ra guerza racdal he oll danve
Vit soulaji an nep a zo en paourante.
En eur gouand e vev c'hoas eun de hac eur bla,
Neuze eu devez bet eur marv ar zantela.

Pa anveomp breman oar he hed he histoar,
E teuomp da gridi eo curunet er gloar.
Imitomp anean en he oll vertuziou,
Ha lezomp a goste a gren he zizurzou.

SCENN I.

Louis Eunius a antre guisquet en du, mes quempen
hag eur vas en he zorn evit mont da Rom.

LOUIS a goms.

En hano ar guir Doue a neus crouet ar bed,
En hend ar binijen e desiran querzet !
Ar rest deus ma buez na c'hoantan med soufrans,
Rac dleet ez eo din, balamour d'am ofans.
Jesus, ma Redemptor, evidon oc'h marvet
Hac, evit ma savetad, e c'heus ho coad scuillet ;
O vanquout d'anveout quement a vadelez
A meus ho disprizet, sionaz din, pec'her quez !
Roit din, mar plich, ar gras, ma Otro galloudus,
Oar ma adversourien da vean victorius.
Dont a raint en dro din pa sonjin nebentan :
E tre ho livrec'h sac'r me n'em laca breman.
Na doujan nep eneres, na trubuill, nac anquen,
Quen nebeut an tomder, nac ive ienien,
Na guemerin morze evit magadurez
Med bara sec'h ha dour, a dra zur, vit james.
Na efin mui a vuin na nep sort liquoriou ;
Biquen quic na pesqued na antre em guenou.
Lec'h clasq contantamant ma c'horf ha ma spered,
Me heuillo, penn da benn, lezen Zalver ar bed ;
Ne c'houlennan quen gras nemed da chomm fidel
Da Jesus ha Mari ato bete mervel.

Dre hanoiou quer caër me a vo divoallet
Deus ar marv, a gredan, quen a vin n'em vuelc'het.
Hac en em rentet pur dre eur vuez neve
A vezo agreabl da daonlagad Doue.
Goude a meus esper da receo ar pardon
Ha da vont da velet ma C'hrouer var he dron.

AN DIAOUL a arri hac a goms.

Clev, Louis, lavar din pelec'h ez evelse?
Me gred a tevens c'hoant da distrei ouz Doue;
Mes divoall, mar queres, gant aoun da n'em trompla:
Bac te zo din aboe an oad a bemzec vla!
Leun oud a fallentez. N'eo quet possupl contan
An dud a teus laëret ha lazet er bed-man;
Ar merc'hed, ar graguez a teus disenoret:
Deus a bep seurt crimou euzus oud goloët!
D'an env ha d'an douar hi ra ruzia gand mez!
Hac e fell did caout c'hoas hend ar silvidiguez?
Nan! te a zo diavis, ze n'arrio biquen!
A dra zur eo red did bean collet da benn.

LOUIS.

Pec'het a meus, guir eo, cals dre sempladurez;
Mes Doue zo ive carguet a vadelez,
Ze zo caus, a gredan, am zello gant true,
Hac e pardono din an oll bec'hejou-ze.

AN DIAOUL.

Eun den lubriq, eul laër, eur muntret, eun treitour
Evel-houd-te, Louis, digant-han caout zicour?

Biquen! vit ar c'hrimo a tevens cometet
N'en deus bars ar scritur, paour quez, pardon ebed!

LOUIS.

Done zo truezus ha mad dre natur,
Tener, carantezus evit he grouadur;
Hen guelet o distrei a blij meurbet dez-ha:
An Env memes a ve neuze carguet a joa.

AN DIAOUL,

Te a teus poan gollet, Louis, na chenchi quet,
Ha Doue he unan zo scuiz ouz da velet;
Rac quer bras torfejou a teus gret er bed-man
Ma digoro souden an ifern d'hez loncan!

LOUIS.

Jesus crucifiet bepred d'am divoallo!
A viscoas he voad sac'r a vaelc'h ar pec'hejo
Da guement a distro oud-ha a vuir galon.
Me gred e mo ive deus he beurs ar pardon.

AN DIAOUL.

Gallout ra pardoni darn deus ar pec'hejou,
Non pas da re, Louis; te zo leun a grimou.
Ni, eur veach hepquen da zenti oa manquet
Hac evit quement-se homp da viquen daounet.

LOUIS.

Penos? Enep Doue c'hui oa en em savet!
Mar c'haljac'h e pije anean didronet,
Ha laquet anean izeloc'h evidoc'h
Vit en trugarecat da groui ac'hanoc'h.

Peguen bras pec'her ven, biscoas na meus sonjet
Discleria ar brezel d'am C'hrouer biniguet,
Na clasq e n'em sevel vel-se enep dean :
Couscoude, dre natur, hon pront d'en em fachan.
Mes daoust peguen fal hon, n'en d'hon quet bet clevet
O c'houlen he vallos, quen nebeud bean daounet.
Mar meus-han disprizet, sioaz din, em c'halon,
Gant ar c'huerva glac'har me a desir pardon !
Me aneve penos hon criminel meurbed,
Hac a esper eun de bean c'hoas guen rentet,
Goude ma mezo groet eur binijen galet.
Me renons vit biquen did, Satan milliguet !

SATAN.

Te a vanq din, den fal ! Penos ? ine daounet !
C'hoant a teus, marteze, e ven dide sujet !
O coanta prezeguer eo breman ar fripon !
An truant merc'hetaer ! touchet eo he galon.
Ampoesonet ez eo, sur, gant ar c'blenvet fall,
P'an deus quemend a hast da vonet d'eur vro all.
Ia, impocrid iffam ! me dorro da c'heno !
Ar fin deus da vuez aman te a velo !

Satan a grog en he golier.

LOUIS a goims.

En hano 'n Tad, ar Mab, ive ar Speret-Glan,
M'ho conjur d'am c'huitat, offiserien Satan !
Rac coll a rit ho poan o sonjal ober din
Had caret ar bed-man ha donet da bec'hin.

An diaoul a dec'h n'eur grial.

Sortiet oll.

LOUIS a ha gant he hend hac a gontinu.

Dre ho gras, ma Doue, e meus bet ar sicour
Da alloud triomphi demeus ma adversour.
Digaset a c'heus din sonj d'ober zin ar groas,
Pa ne ved-se vijen bet nec'het gant-ha c'hoas.
Vit goneet a meuz bars ar gombat quenta ;
Ha memes tra a rin en hini diveza.
En eur barous caer hon, red eo din he zremen,
Daoust en ped poent ez eo ari an oferen ?
Pa oar bars ar sermon eo prest da achui,
Mancout ra din tostad ractal, vit me c'hlevi.

Louis a antre er porchet. — Eur Religijs a brezec.

AR PREZEGUER.

Ambula coram me, et esto perfectus :

Baleet dirazon, ha bezit vertuus.

Chetu aze comzou hon Zalver adorapl :

Gras deze da vean d'hon ine profitabl.

P'an deus ho lavaret, ez int, sur, guirione ;

En fons hon c'halonou en gravomp aneze.

Var an douar Jesus zo bet squer vad d'an oll,

Rac na c'houlenne quet guelet den o n'em goll.

N'eo quet n'em gontantet da brezec dre gomzou,

Roet en deus ive exempl ar vertuziou

Zo red da bep cristen er bed da bratican,

Mar fell dean caout lod er baradoz gant-han.

Goude bean Roue an env hac an douar

Dre garante 'vidomp en deus quiteet ar gloar,

Deut eo, vit hon zalvi, c'hoas da n'em ober den
Ha da veva e-touez paour quez crouadurien.
Pegouls eo bet ganet ? — Bars en creiz ar gouan.
Pelec'h ? — E creiz eur c'hraou demeus an disteran.
Pebez squer a ro demp deus an humilite,
Hac er memez amzer demeus ar baourente.
Discuez ra peguer ven eo an treo temporel
Vit staga hon c'halon ouz madou eternal.
Labourer en deveus var ar vicher rusta
Gant sant Joseph ar spas demeus a dregont-vla ;
Vit discuez demp penos an didalvoudeguez
Ez eo an noazussan tra d'hon zilvidiguez.
Ar baianed, memes, a lavar, a hend-all,
Homp gret vit labourat, vel an evn vit nigeal.
Sentuz eo bet ive ous Joseph ha Mari ;
Eur guentell gaër eo c'hoas honnes evidomp-ni.
Praticomp ar vertu deus an oboïssans ;
Pep hini en he renc ; n'en deus quet a dispans.
En eur guir, ma breudeur, heuilomp an aviel
Ha lezen an Iliz a zo hon mamm santel ;
Rac maximou ar bed ha re an drouc-speret
A zo contrell da re hon Zalver biniguet,
A neus scuillet vidomp he oll voad var groas :
D'he vrassan bourrevien a neus pardonet c'hoas.
Hounes zo eur vuez divlam, pur hac hep vis.
Ha na guever en-hi nep lec'h med sacrifis.
Lezel ra a gostez ann oll blijadurio,
Hac en eur renc dister e chomm bete 'r maro.

Ne glasq en he gondou med bolante he Dad,
Ha non pas he hini evit hon savetad.
Mar memp c'hoant da dremen evit he vugale,
Ha da c'hounit ive Rouantelez an env,
E rencomp e pep poend donet d'he imita ;
Sellet treo an douar ato evel netra ;
Pa c'heo guir vo red deomp eun de ho dilezel,
Ha disquen bars ar be quen noas vel er c'havel.
Er vuez-man, vit guir, zo cals a gombajou,
Ha deus a beurs Satan fors tentasionou ;
Mes, brassan adversour deus hon zilvidiguez
Ez eo ni hon unan, bourreo hon ine quez !
Perac ? — Fellout ra deomp e ve pep tra ezet
O dont da gontantin hon c'horf hac hon speret ;
Ha cousgoude ho mouez ve liez direson,
Elec'h bean accord gand ar relijion.
Hep an disteran poan e pretanter sonjall
Gavet eurusded aman hac er bed-all ;
Pe, hep douguen armo ha dont da gombattin,
Dastum gloar ha lore ha memes trionfin.
Nan ! mar ve possupl-ze na ve quet just Doue ;
Hac eur blasfem euzus ve souten quement-se.
C'hui laro, marteze, ez eo eun dra diez
Heuil bars an draouien-man hend ar zilvidiguez :
Mez p'eo guir eun ine a zo eun dra hep pris,
An nep he c'holl eta zo mil guech diavis.
Ma vije permetet d'an ineou daounet
Dont eun dro d'hon c'helenn var hevelep sujed,

E vije chenchamant a-grenn en hon c'hondu,
Ha na glasjemp quen roud med hini ar vertu.
Hep sonjall eo avoalc'h deomp dilesel ar fall
Evit bean zalvet ; rac c'hoas zo eun dra all.
Red eo lezel an droug hag ober œuvro mad :
Chetu an diou voien vit e n'em savetad.
Arabed eo cridi Satan, tad ar guevier ;
Rac ne faut quet dean ve goullô he gaier,
Adversour bras d'an den quelcouls a da Doue,
Na glasq med hon drouc-heur, vel he ini bemde.
Hanval ouz eul leon dre an naoun counnaret,
Gant ar c'hoant d'hon taga ra deomp an dro bepred.
Leun eo a finessa hag ive a valis ;
Biquen na deu d'hon ren nemed dre hend ar vis.
Lavaret a ra dimp, vel guech all da Eva,
Penos n'eo quet pec'hed ober an dra man dra.
Ha, mar deuomp, siouaz ! da c'heil he alio,
Querquent dre disesper neuse hon tourmanto.
Distrei rei ac'hanomp deus ar govesion
Vit hon ampeich, mar guel, da gaout queuz ha pardon.
Troubla rei hon c'halon ha memes hon spered,
Gant ar prenv crigner-ze hon devoro bepred.
Demeus hon follentez chetu aze ar recompans,
Da c'hortos er bed-all caout ar brassa souffrans.
Bars en servij Satan nac en hini ar bed ;
Neus eta, christenien, nep sort eurusded.
N'en deus istand a beuc'h nac en de nac en nos
Goude donet da golf al lod er barados.

Mar queromp gant Jesus hasta dougnen hon c'hroas,
Daoust d'ar boan, d'an drubuil e vo scan hon bec'h
Ar galon vo en peuc'h hac ato frealzet, [c'hoas.
Da c'hortoz mont d'al lec'h na vo bresell ebed.
Ama eo red caet, ma breudeur, couscoude
Eo ezetoc'h bean barz en zervic'h Doue,
Evel a velet scler, vit en hini Satan
En pekini n'en deus nemet tourmant ha poan.
Courajomp eta da guezet en end mad.
Jesus hon zicouro sur da n'em savetad.
Miromp piz he lezen, neuze ne vanfomp quet
Da dont d'en possedi en palez an Drindet.
Tud just, cresquet bemde en hent ar vertuzio ;
Ho recompans en env da viquen ha bado.
Deus a bechou Satan bet bepret oar eyez,
O touguen an armou demeus ar zantelez.
C'hui, paour quez pec'herien, a grimou goloet,
Hastit goulen pardon, na disesperit quet ;
E n'em vuelc'het buan bars an dour a vue
A ro er sacramand eur guir nerz d'an ine.
Anzavet ho fotou ous treid eur c'hovezour ;
Doue na vanco quet d'accordi dec'h sicour :
Maëz red eo caout glac'har hac ober pinijen
Hep dale eun instand ; rac ar maro, certen,
Arrio vel eul laer, pa sonjomp neubentan,
Ha gant ar barner just ni a renco contan.
En amzer Doue zo misericordius,
Mes goude ar maro e vezo rigourus.

Ama e c'halv dalc'h mad ar bec'herien vrassan,
Vit lacat ane-ze da distrei c'hoas out-han.
Bont a ra d'ho recev evel guir vugale,
Mar greont pinijen ar rest deus ho bue.
Mes ma chommont bouzar ouz he vouez truezuz
Ez eo risquet ho stad da veza danguruz.
Evel hini Cain, Judas ha Balthazar,
Na devo birviquen, ziousas ! nep lod er gloar.
Difunomp oll eta demeus ar c'housq marvel
A dosta ac'hanomp d'ar poaniou eternal !
Evel ar Vadalen, sant Per, Sant Angustin
Ha leun deus a re all, clesquomp an oan divin,
Ar rest deus hon deïou e n'em stagomp out-ha,
Vit goude mont eun de d'hen meuli bars ar joa !
Me c'houlén ar c'hras-se vidomp oll, tud fidel.
En hano 'n Tad, ar Mab hac ar Speret-Santel !
Sortiet oll.

SCENN II.

Louis a antre dre eur c'hoste, ar Prezeguer dre eun all.

LOUIS a lar dean :

Tad humbl ha charitabl en quever ar pec'her,
Deut da rei din zicour, rac brás eo ma nizer.
Me eo brassan pec'her a zo bet oar ar bet :
Deus a oas evidon n'en deus biscoas comzet.
Hac oc'h eus bet laret, ebars en ho sermon,
E laquejac'h ho poan hac ho attansion,

Hac e carjac'h rencontr ar goassan pec'herien.
Chetuan, tad santel, presant en ho quichen.
Ma fians zo ennoc'h, m'ho pije 'r vadelez
Hac an humilite da donet d'am c'hovez.
Hac e po bet ar c'hras oc'h eus bet deziret,
Da govez fallan den a zo breman er bet.

AR PREZEGUER.

Antreet en iliz hac en eum brosternet,
Hac aben eun heur me a deui d'ho cavet.
Groet an acto a fe hac a gontrision
Ha goulennet pardon deus a greis ho calon.
En eum examinet voar oc'h oll bec'hejou
Hac ho discleriet din vel eul litanjou.
M'ho chileou erfad ive deus ma c'hoste,
Ha po p'ho contet oll, me a gonto ive.

Ar Prezegner a zorti. — Louis a ha oar he zaoulin.

LOUIS.

Doue bras Abraham, c'hui zo crouer d'ar bed,
Chetu aman eun den, ma crete ho sellet,
A varfe gant orreur d'ho pean offanset.
Ma mije eur bluen hac eun tam paper guen
E scrijfen ma bue, rac suroc'h e vijen.

AN DIAOUL a arci hac a goms.

Ne teus ezom a den da donet da scrifan
Da vue pendaben, rac sede hi aman :
Ne voas quet pemzec vla p'ha ez poa prometet
D'an diaoul Lucifer da gorf ha da speret.

Hac e fell did petra ? e vez-te pardonet...
Eun den hac a n'euz groet eur milion pec'hef.

LOUIS.

A guement a meus groet e c'houlennan pardon ;
Doue a recevo eur guir gontrision.

AN DIAOUL.

Pardoni a rafe pec'hejou veniel ;
Mez pas sacrilejo quen du ha quen cruel,
Evel e teus bet groet, gant peb falagriez,
Pa deujout d'anlevin da guiniterv gompez.

LOUIS.

David a bardonas ha Mari-Madalen,
Hac an otro sant Paul a oa bet pec'herien ;
Souach ha Theophil' oe guenac'h possedet.
Guec'h all sperejou impur ha gant ho goat sinet,
Ha daoust da guement-se int deut deus ho crifo
Hac e hint triumphant breman bars er joaio.

AN DIAOUL.

Mar pardonnas David ha Mari-Madalen,
En tro pad ho buez he rejont pinijen.
Ha te, ine daonet, a fell did, en eun de,
Pean quement offans a teus groet da Zoue.

LOUIS.

Me na meus quiet groet ma oll grimo 'n eun de,
Hac e meus, sivoas ! avoalc'h, malurasamant re,
Ha ma accord Doue ar c'hras din da vevan

Me a rai pinijen pes a blijou gantan,
Bras eo ar pec'hejou a meus bet cometet,
Brassoche gras Doue ma vent anvisaget
Goulen a ran pardon ha pinijena rin,
Hac ousit, dreist pep tra, birviquen ne sentin.

SATAN.

Penos, muntret infam, ne senti quiet ousin ?
Aman, er momet-man, me ha des anlevin ;
Me a ha des hopos da ober pinijen
Ha boez da c'houzouc e teui d'an ifern
Saf pront ha deus guenin pe me sur es tregno ;
Pel so ez cortoer ebars en ifernio.

LOUIS.

En hano 'n Tad, ar Mab ive ar Sparet, Glan,
M'ho conjur d'm c'huited ofiserien Satan,
Nem boani ret en ven mar sonjet ober dip
Retorn are d'an bed ma donet da bec'hin.

Satan a sorti, ar c'Hovezour a antre.

AR C'HOVEZOUR.

Eun hon, m'ha mab quere, m'ha covessad
Hac an oll bras a zour, m'ha coelan dispos mad
Glebiet eo ar mein he aman gant otaeron pe
Continuet bepret ar pardonho pezo.

Louis a ra he govision var paper d'ar c'Hovezour.

LOUIS.

Dalet ar paper-se, examinot erfal,
Hac e voefel eun ma c'huimon detestabl

Ha m'am c'hevet digb da vean absolvet,
Me rei ar binijen a vo din ordrenet.
Ne neus fors pe e vo dre dan pe vo dre voad,
Rac an oll boaniou a soufrin a galon vad.

Ar c'Hovesour goude bean lennet he govision a lavar :

Ne man quet em pouar rein dec'h an absolven
Mes, mar am seleouet, me rein dec'h eur guelen :
Eur purgatoar a so er vro an Hiberni
A zo bet releuet d'an otro sant Patri.
Nep a dremenou enna peder heur voarnugant
Vo quen net a bec'het vel de he vadeiant ;
Pa dremen ar muriou dre an defaligen
Hac ar soufransou all a beurs an diaoulien.
Ia, me bromet dec'h pa deufet a c'hane
E veet pur ha caer dirac bisaj Doue.
Vit ober ar veaj, poanio a soufrer cals ;
Mes neus netra impossubl pa ra Doue he c'hras.
Bet e zo tud enon hac e neus hi bet groet,
Soach ha Theophil a meus-me anveet,
Guelet ho relasion scrifet gante oc'h unan,
Hac an oll tourmanchou soufrjont a beurs Satan ;
Rac bea eo quen pouner, ma buguel, ar pec'het
An Tad santel ar Pab, ne oc'h absolfe quet.

LOUIS.

O ! ma zad covesour, d'hi e tesiran monet,
Me dremenou ar muriou pa ven mil goec'h lazet ;
Ha pa ven en tan flam peder heur voarnugant,

Birviquen, evit poan, nam c'hlever o tamant.
Reit din permission, dre scrit, mar man n'o pouar ze,
Me a mo ar victoar gant ar c'hras a Zoue.

AR C'HOTESOUR.

Beteg an Tad Santel e vo red dec'h monet,
Hac e rei dec'h, dre scrit, ar pes a desiret.
Me n'allan, ma buguel, nemet pedi Doue
D'accordin dec'h ar ch'ras da recur oc'h hine.
Ha ze ec'h eo ma dever hac en ober a rin,
Mar clevan veet tremenet hac et d'an Hiberni
Ofern ar Speret-Glan bep sun me celebrou,
Ma plijou gant Doue rei dec'h ar brassa grassou,
Ha bet fidel bepret d'ar propos oc'h eus groet,
Doue ho sicourou mar e nem sicouret.
Gant hano n' Tad, ar Mab, ive ar Speret-Glan
E chasefet diouzac'h ministret Satan.
Chetu ase, ma buguel, ar pez meuz da laret,
Pa vo o polante partiet pa gueret,
Pedin a ran Doue, deus a greis ma c'halon,
Da rei assembles guenin he venediction.
Jesus d'ho conduo hac he vam ar Voerc'hes!
Gras dimp de nem voelet en Envou assembles.

LOUIS.

Den santel, charitabl, leun a humilite,
Ho pet song a c'hanon en presans eun Doue.
Disquet o c'heus bet din an hent d'an Hiberni
Dre gras Doue me rei beaj vras sant Patri.
Sortiet all.

SCENN III.

An Tad santel ar Pab, a antre dre eur c'hoste ha Louis dre eun all.

LOUIS, d'an doull, a gonts :

Viquel general er bed din lan Jesus,
Me ec'h eo, sivoas din ! ar goassa malurus.
D'an Otro Eterne', me a meus roet ofans
Ma Doue, ma C'brouer, hep eston na donjans.
Ar muntr, an assassin, ar viol hac an tan
Eo bet ma occupation a boe hon er bed-man
Ha voar an d'hechou bras, o vuitra, o volin !
Me zo eur pec'her bras mar boa biseois hinin.
Bras eo misericord a Zoue er bed-man
Pa ne meus digoret an douer d'am lontan
Hac on n'em resoltet da veat d'an d'hibern
Ma hin er purgator an Otro sant Patru
Mar pe ar vadeles d'aprouin ma voucuiou,
Me soufreu pep tournant ha ive ar roar
En punission d'an c'hrim ha d'am ofansou groet
A enep eun Doue a neus bet ma c'hronet

AN TAD SANTEL AR PAB.

Penos, ma buguel, quer, ez oc'h bet exantet
A justis ar bed-man pa ne oc'h punisset
Ar viol hag an tan, ha lemel ar vuc
A reing soufe ar maro : lesen zo evit-se.

LOUIS.

Tad Santel venerabl, me vije punisset :
Mes deus eur famil vras eo ec'h hon sortiet,
Deus a dud gentil vras, ar c'henta qualite,
Ha fillor, ha quar tost memeus c'hon d'ar roue.
Deus ar gaer a Doulous, en rouanteles Frans,
Ma hano zo Louis, mab d'an due a Glarans.
Ha ze a zo bet caus na non quet punisset.
Respet d'am famil ne vigeint disenoret.

AR PAB.

Pa ne c'houi eo Louis, e c'houson ho foare :
Clevet meus coms hanoc'h ha condu ho pue.
Sevet, otro, n'ho saf evit mo c'hententin,
C'hoant hac eom a meus en ze d'ho c'hinstruin.

LOUIS a saf, ar PAB a gontinur :

Horsa, ma buguel, resoltet oc'h eta
Da ober pinijen quent mont deus ar bet-ma.
En eur fesson benac ec'h ellet en ober
Ha non pas, corf hac ine, neum rentin en ifern.
Ha groet attention, otro Louis Eunius,
Rac ar veag-se zo meurbet danjurus,
Tud a zo bet ebars na nint quet retornet.
Allas ! vit biquen, a re-ze zo collet.

LOUIS.

Ne meus fors, Tad Santel, vit bean rust ar veaj
Doue a rei he c'hiras ha me a meus couraj ;
Laret eo, a viscoas, gant an Otro Doue :

Mar en em zicouret m'ho zicourou ive.
Me voa corf ha calon oc'h ofansin Doue :
Ebars er binijen e tlean bean ive ;
Neus fors peguen teval vo tremen ar muriou,
Na peguen afreus a vo an tourmanchou,
Resolvet hon a gren, divoar bœs ma bue,
Defassin ma fec'het gant ar c'hras a Zoue.

AR PAB.

Cheleouet c'hoas, otro, humblamant, me ho ped,
Er bed e quefet plas defassin ho pec'het
Ha d'ober pinijen, pa n'oc'h bet inspiret,
Neur gastian ho corf c'hellet bean zalvet.
Ha monet er plas-se, eur veach antreet,
Mar manq dec'h sortian, assur ezoc'h collet.
Nep nefe ar c'hras d'ober gant fermete
A vo net a hec'het o tonet ac'hane.

LOUIS.

Di ec'h in, Tad Santel, mar permet eun Doue
Enon voelan ar plas da netat ma ine ;
Accordet din ar pes a zo necesser din
Da vont, gant dilijans d'ar vro an Hiberni.

AR PAB.

Me rei dec'h lizeriou, ze n'o refusin quet,
Rac pec'hin a raen pa n'oc'h bet inspiret
Gant an Otro Doue, pan de plijet gantan,
Ar c'hras dac'h ha d'an oll d'en em gonvertissan.
An Env a deu memeus d'en em rejouissan,
Pa deu eur pec'her bras da nem gonvertissan.

Mar ho pe ar bonheur d'ober ar veaj-se
E refet joa en Env d'ar Zent ha d'an Æle.
Supliet ho Crouer hag he vamm ar Voerc'hes,
Ar Zent, ar Zentezet, d'ho pean advocadet.
Zant Michel, oc'h Æl mad, da dont d'ho consolin,
Ha dreist peb tra oll, an otro sant Patri
E c'heo ar fondator demeus ar veaj-se.
Pedet-han da bedin vidoc'h dirac Doue
Ha bet, evit armou, ar zin demeus ar groas :
Hones ho tifennou, ma buguel, en peb plas.
Deut guenin d'am bureo, evit m'ho tepechin
Me rei dec'h lizeriou da vont d'an Hiberni
A refet d'an Escop evel ma c'harifet
Hag hen ho cœduo elec'h ma vo dleet.
En couant Sant-Augustin ema an antre,
E veet instruet, ar reze voar an doare.

LOUIS.

Pa gueret, Tad Santel, c'hoant a meus da vont di,
Gant ar c'hras a Zoue hag otro sant Patri
Ha mar be ar bonheur da return en bue,
Me en rei dec'h da c'houd gant ar c'hras a Zoue.

Sortiet oll.

SCENN IV.

Louis e unan en rout a lavar :

Allon, ma guir Doue, da veet glorifiet
En Env hac en douar gant quement c'heus crouet ;

Breman e voelan scler gant ho c'hras, ma Otro,
E c'hin d'an Hiberni pa meus ma fapero.

SATAN a ari hag a gomz :

Penos, Louis, me zanje e voa vit badinau
Ez poa antreprenet ober ar veaj-man,
Ne greten birviquen e quitates ar bet,
E renonsfes d'ar guin, nag ive d'ar merc'het.
Te, surtout, a veve en he discretion,
Ha dre da sotis pur e c'hez en abandon,
Ne vanque dit netra, hag e quitaes ar vro
Voar cojou beleien hag o c'hontadello.
Ha te vo bafouet pa vi en Hiberni
Credi res e vi sant vit beaj Sant-Patri.
Ouspen, pemp cant ar sot a neus bet pretantet
Ober ar veaj-se hag a zo bet trompet.
A zo deut d'an ifern ine, corf ha bue
Ha te, Louis quez, a ha da ober evelte.
Retorn ha cred anon hac e ri eun tol caer
Ha sco da baperou, Louis, bars ar rigner;
Ha na chilaoues quen, menac'h ha beleien,
Abred avoalc'h out c'hoas da ober pinijen.

LOUIS.

O ! speret malurus, te eo ma enemi,
Te zo caus d'ar poaniou a reinquan da soufrin.
Te a neus ma laquet da ofensin Doue
Ha breman e teus c'hoant da bour goll ma ine.
Renonset e meus dit hac e ran vit james !
Darbad e dit ma c'hol dre da afronteres;

Mes evit ar voec'h-man, gant ar c'hras a Doue,
Me gastiou ma c'horf vit he vechanstete.

SATAN.

Gasti eta da gorf quement hac a gari
En ifern man da plas eno ec'h errui.
Chede te o vonet, dre da vad bolante,
Hac eno e chomi hed an eternite.
Me zo zur ac'hanout, Louis, ne nac'han quet;
Mes tre ma digasses bemde tud d'om guelet
E moamp joa diouzit hac e voamp vigilant
Daz cass d'ar blijadur ha da rei did arc'hant.
Ha d'ar guer a Doulous, retorn eta ive
Es po contantamant me a bromet dit ze.
Ha ma teus ar malheur da vont d'an Hiberni
Ha mont er purgator demeus a Sant-Patri,
E c'habrejes da vue vit bean tourmantet ;
N'eo quet ari da gouls da guitaet ar bed.
Dre ma c'homp mignonet, Louis, dre mes caran,
E c'hon n'em bresantet vit d'a avertissan.
Breman, vel a gueri, me ne zoursian quet,
Abret avoalc'h out c'hoas da dilezel ar bet.

LOUIS.

Quitad a ran ar bet pa guitaan ar pec'het,
Doue, dre he c'hrassou, a neus bet ma c'halvet,
Hac e meus quitaet hent ar berdisson
Ha brema c'hon en hent a venediccion.
Neus netra impossubl da volante Doue
Ha me mou ar victoar voar da iniquite.

SATAN.

Doue ne zoursi quet ac'hanout, den daounet,
Te a neus groet crimou, horreur eo da vœlet !
Pa anlevjout da quininterv deus he c'houant
E laerjout ive ar vesseliou arc'hant.
Ha bet profanet ar vesseliou consacret
Oa vit servij Doue. Te zo eun den collet !
Balthasar, guec'hal roue deus Babilon,
A gavas vesseliou en templ a Salomon,
Hac en em servijas ane en eur banquet :
Evit ze seulamant, e voa bet condamnet.
Ha te, scelerat, teus groet goas evit se,
Hac e zonjes bea quit gant pinijen eun de.
Me depfe quent ar c'hic divoar ma izili,
Ma retornfes den fal, a veaj Sant-Patri.
Enon, e teus eom e vo vaquet guenit :
Leset vi da antren, mes non pas da dont quit.

LOUIS.

Menassin avoalc'h a rez, daoust penaoz vo an dro,
Mes me n'a spontan quet evit d'a c'hourdrousou ;
Te vancfe dit, Satan, bean heb egal na par :
Te eo a neus bet groet an env hac an douar ?
Doue ec'h eo ma mestr hac ive da hini
Me n'a ran quet a gas demeus d'a fachiri.
C'henes, speret impur, ec'h eo a adoran
Hac a ra ar victoar d'aneb a plij dean ;
Ha dre he c'hras divin, ousoc'h ma freservou
Ha quent mo fin d'am zro, he ma zroad voar da c'houc,

Victorius e vin gant sicour ma Doue
Na nez po nep veli voar ma c'horf, ma ine,

SATAN.

Penos, profanateur, ma insultin fot dit ?
Me doro da esquern ha c'hoas ne vi quet quit
Goudouzout, den infam, piou zo crog en ennout ?
Goelet vo hac e iel da droad e voar ma c'houc.

Louis a saisis Satan dre he c'houc hac en discar d'an
douar en eur laret :

Manquet out, quef ifern, o Satan miliguët !
Aze hep laret guir c'hez da vean ecartet.
Chede ma zroad voar d'a c'houc evel a moa laret :
Penevert out immortel me moa da difframët
Gant ma dent, ma ivinou, me droc'hou da groc'hen.

SATAN GOZ a gri

Astaroth, Belzebuth, Mamon ha Lucifer
Diredet d'am sicourt pe eo groet ma afer.
Fors, fors, diaoulou vil, pelec'h ez oc'h manet ?
Adieu, vit ar veg-man c'han da vean quignet.

Eur vanden diaoulou a ari hac a ha vit lampout voar
Louis.

LOUIS a ra sin ar groas

En hano 'n Tad, ar Mab, ive ar Speret-Glan,
M'ho conjur d'am c'huitad ofiserien Satan.
N'em boanin a ret en ven, ma sonjet ober din
Retorn are d'ar bet na donet da bec'hin.

An diaoulou a ha quit, Satan goz ne al quet querzet,
en treignant ar eont gante. -- Louis a ha gant he hen t
en peuc'h.

SATAN GOZ.

Ha diaoulou infam ! pelec'h e voac'h manet ?
Chete quignet ma c'horf, allas ! divoellet.
Chetu me goad ha labe, carguet a c'houlou, [gou.
Quement e c'h on bet goasquet ma meus groet em bra-

BELZEBUTH.

Credin ran, Satan goz, ar pez oc'heuz laret
C'houez ar feeld zo aman demp quit ne arzan quet.

ASTAROTH.

Red eo d'imp, Belzebuth, ober eun dres dean,
Ne ve quet rezonabl d'imp he lezel aman.
Pa he estropiet e rencomp en sicour
Rac ar fripon Louis ne eo met eun traïtour.
Ma vije bet den fur he respetche he noad,
Non pas squein eur paour coz na n'eo peloc'h capabl.
Lestan nebon eta, ec'h ha d'an Hiberni,
Pretantet neus tremant purgator Sant-Patri.
Mar en tapomp eno elec'h man Satan goz,
N'in exerso nean hep nemeur a repos.

Sortiet oll.

SCENN V.

Louis a arri en Hiberni, mont a ra da gaet an Escop.
C'heman a antre dre eur c'hoste ha Louis dre eun all.

LOUIS a gomz.

Salut dec'h, ma Otro, demeure abeurs Doue,
An Tad santel ar Pab am digas ho pete
Gant lizerou patant, zinet gant he zorn prop,
Hac ec'h ordrenas din o digas d'an Escop.
Ha chetu int aman, ma Otro, lennet-he,
Neuse em instrufet herve ho polante.

AN ESCOP a len al lizer hag a lavar :

Al lizer-man, otro, a deu d'am estoni
O voelet oc'h eus c'hoant d'ober beaj Sant-Patri.
C'hones zo eur veaj hac a zo danjurus.
An hini vanq voarni a zo zur malhurus.
Tapet corf hac ine ebars an iferniou,
Comprenet, ma den quer, seleouet ma c'homsou :
N'ho tizalian quet, ne meus quet d'ober ze,
Rac mar d'oc'h inspiret gant an Otro Doue,
Eo pec'het rezistan ous he ordrenansou ;
Mes oc'h avertissan demeure an danjuriou,
Rac ma antreet ebars, a dont queun dec'h goude,
Na deufet birviquen er maez deuz ar plas-se.
Antreet a zo cals ha n'in quet retornet
Hag a zo, zivoas de, evit biquen daounet.

Hac evel-se, ma den, eo voel dec'h chom er bet,
Aman reet pinijen ive ar pezh a gueret.

LOUIS.

Ma frelat generus, gant Doue inspiret,
Monet a rin ebars m'ar be d'in permetet.
Couraj ha c'hoant a meus, ha gant sicour Doue,
Me a mo ar victoar daoust peguen poanuis he.
Me a meus ofanset Doue en eur fesson
Na ne med dre poanio ne obtenin pardon.
Me meus lazet tud, ne voar den nemet Doue;
Taned, violet ha merc'het, ha groague;
Muntret en hinchou bras; eur leanes diroudet
Ha quement voa n'om pouar a moamp ive laëret.
An drouc-speret visibl valee em c'hever,
Remde d'in a lare petra moa da ober.
Zivoas din ! ma Otro, re a meus han credet
Quen a hon, malhurus, casi enem gollet.
Chetu eun abrege dens ma c'ho vision :
Guelet breman, Otro, mar meritan pardon.

AN ESCOP.

Poner eo ho pec'het, ne oufen laret quen :
Ne m'an quiet em pouar rei dec'h an absolven.
Eur binijen vras, rust a verit ho pec'het
Nemet gant ar guir Doue nellet bean pardonet.
Ar purgator-man, zo aman en Hiberni,
A zo bet revelet d'an otro zant Patri ;
Hac en peder heur voarnugant nep a zo decidet
Da soufr an tourmanchou a zo net a bec'het.

Arabet eo spontan vit guelet diaoulou,
Tan, puns na mene, rivier, pont na stancou,
Na donet dar espont netra d'an drouc speret,
Nemet sin ar groas ne neus quen da laret.
Leret breman ar pezh zo en ho santimant
Me ha, ractal, d'ho cas beteg antre 'r gouant.

LOUIS.

Deut eta, tad santel, en hano Crouer ar bed,
Nep e n'em zicouro a vezo zicouret.
Ha c'hui ta, tad santel, charitabl, truezus,
A bedou evidon hon redemptor Jezus.

AN ESCOP.

Allon, en hano Doue, demp eta pront en hent,
Bremaic omp ari en quichen ar gouent.

Antreet er gouant an ESCOP a gontinu :

Chetu nin ari elec'h mon devezus da vonet
Me a voel ar priol. Ari c'hon d'ho cavet
Da digas eur penitant hac a zo decidet.
A rouanteles Frans eo deut d'an Hiberni
Gant cals intention d'ober beaj Sant-Patri.
Examinet han erfat, otro, en an Doue,
C'hoant a neus, hac eom da recur he ine.

AR PRIOL.

Antreet, ma otro, a deut guenin o taou,
Aseet n'ho coase, neuse nin gozeou.

Azeet oll, ar PRIOL a gontinu :

Hac'hanta, ma Otro, petra eo an den-ze ?

AN ESCOP.

Chetu he baperou, otro, lennet ane.

AR PRIOL a len al lizer hag a lavar :

Merquet eo din, ma buguel, oc'h eus ar volonte
Da vont er purgator, mar permet eun Doue ;
Mes sonjet, ma buguel, ar veaj zo poanius
Ho manquant voar nez-hi e veet malhurus.
Goel eo dec'h chom er bed da ober pinijen,
Evit mont corf hac ine de n'em rentin eu ifern.
Hac evit se ec'h eus groet nao seluzen aze.
A rencfet da andurin en tro pad nao de
Hac eno oll rencfet chom courbet
Hac amaret voarnoc'h rac se en em sonjet,
Hac he ret ar reze gant pep humilite,
Leun a gontrision Jesus en ho ine.
Ha na p'ho da dribo nemed bara hep goel,
Hep tam c'holen ennan herve urs al lezen.
Evit ho custumin d'ar poaniou a soufret,
En pad div heur bemde e veet covesset.
An nao devez a finnisou d'ar zul d'a greis-de
Evit antren er purgator, da deg heur d'ar beure.
Ma vo avertisset an dud ebars er pron
Da iun an deïou-ze gant gair devosion
Hac e vo avertisset couenchou, beleïen
En pad an amzer-ze da ober pinijen,
Ma plijou gant an Env rei couraj ha sicour
D'ec'h, penitant paour, da drec'hin oc'h adversour.

Ha c'hui n'em occupet, hac en nos hac en de,
Da bedin Jesus-Christ d'ho sellet gant true.
Ha mar o pe ar c'hras da retorn ac'hane
E veet net a bec'hed da vont dirac Doue.

LOUIS.

Me rei, tadou zantel, gant ar c'hras a Zoue,
Quement a gommandet gant peb fidelite.
En em resolvet hon da soufr an tourmanchou,
Hachet ha dispennet evit ma fec'hejou.
Pa oan oc'h offansin ma C'hrouer biniguet,
E oan, corf ha calon, nos ha de er pec'het.
Me vo er binijen gant brassoc'h fermete,
Ne doujan a nep poan vit plijout da Doue.
Me govesei bemde gant ar gontrision,
Ha recev Jesus-Christ dre ar gomunion.
Ha ma lez ma C'hrouer ac'hanon da vevan,
Me soufrou ar poaniou hac ar re gruellan.
Ma c'horf a verit poan, trubuil ha cals ouspen :
Me ar miseraplan demeus ar bec'herien.
Gret d'ar re all pec'hin, a zo breman en poan.
Massacret cals a dud, ha lac'het n'ho fec'het :
Me a gle pean oll pa ne me zo quiriec.
Ne oa quet avoalc'h din ofansin ma Doue,
Laquet meus re all c'hoas d'en ofansin ive ;
Hac e c'houlan ous Doue pardon, misericord,
Ha gant ar soufransou me raïou an accord,
Pedin a ran Doue deus a greis ma c'halon

Da rei voar ma zoufransou he venedicsion.
Ha c'hui, tadou zantel, ma sicouret ive
Dre ar sacrificiou dirac ar guir Doue.
Recommandet d'ar bobl, vel oc'h eus prometet,
Sicour ar pec'her paour d'efasin he bec'het.
Ha ma me ar bonheur da blijout da Doue,
Me bedou vit tud ar bed hed an eterhite.
Breman, tado zantel, ac'hanon disposet,
Ma commansin an hent d'efasin ma fec'het.

AR PRIOL.

Deut guenin, ma buguel, da gambr ar binigen,
Ma c'hantrefet ractal er c'hentan selulen.
Hac e pad nao de e souffret afflicsion
Evit aprou, ma mab, ho resolution.
Rac pa veet ebars purgator Zant-Patris,
Ne dalfo quet dec'h sonjal return oar ho quis.
N'em sonjet eta rog monet d'ar poanio:
Rac c'hoas ez oc'h mest da return en ho pro.

Sortiet oll.

SCENN IV.

An Escop a ra ar pron an de arog ma c'hantreas Louis en
purgatoar zant Patris. — Louis, dierc'hen, en he ben
noas hac en corf he rochet, en creis an ilis daoulinet.

AN ESCOP.

Christenien, tud santel, aman n'em assamblet
Da drugarecat Doue deus 'n amzer tremenet,

Ha den pedin en gras d'accordin din bepret
Ar pez zo necesser en amzer da donet.
Mes, dreist pep tra ho pedan, an devez a c'hirie,
D'unissan ho pedennou assambles gant ma re
Evit eur penitant, zo aman n'eun rentet,
Da vont er purgator d'effassin he bec'het.
He man aman presant hac ho supli en gras
Da bedin evitan queit ma vo n'he veaj,
Da pedin a galon an eil hac eguile.
Pes glac'har, evidomp, breudeur ha c'hoarezet,
Goude bean et er veaj, ma returne quet.
Ha pez contantamant, ha brassan carante
E ve evidomp oll da veulin eun Doue;
Rac ze ta, ma breudeur, ho pedan humblamant,
Da iuna, da bedin peder heur voarnuguant.
Pedomp an Otro Doue, deus a greis hon c'halon,
Ma plijou gantan rei he venediction
Voar ar penitant paour a neus intansion
Da reparin he fot deus a greis he galon.
Ordren ha ran d'ar venac'h ha d'al leanezet,
Ha d'an oll veleien, ha d'ar c'habucinet,
Chom oar iun en pad peder heur voarnuguant:
Da bedin 'n Otro Doue evit ar penitant.
Da rei dean ar c'hras o'effassin he bec'het
Ha den conserv goude evit ar joaüstet.
Ha pedomp, ma breudeur, an otro zant Patri,
Fondatour ha patron demeus an Hiberni;
'N otro zant Augustin, patron bras ar gouant,

Da vean avocadet evit ar penitant.
Criomb d'ar Voerc'hes sacr pedin he mab Jesus,
Da rei dean ar c'hras da vean victorius;
Ha mar bemp participant en bonheur an den-ze,
Em'omp recompans en Envou gant Doue.
Heman, ma breudeur quer, zo eun affer important
Gonit p'he e n'em goll a rei hon penitant.
En eum bresantomp oll, dirac ar guir Doue,
Da pedin humblamant dirac he vajeste,
Da zellet a drue hac a gompasion
Euz ar pelerin paour ha fel dean pardon,
Zo contant da zoufr poan hac an oll tourmanchou.
Hac ar maro memeus evit he bec'hejou,
Ofern ar Speret-Glan, da vintin, voarac'hoas,
Vo roet dec'h da c'houd dre zon ar c'hleier-bras.
Ha d'an tol a deg heur e c'hantre ar penitant
Ebars ar purgator da soufr poan ha tourmant.
Evel ma vo antreet, ar paour quez penitant,
Vo eur belec ous an oter peder heur voarnuguant.
Prosternet d'an daoulin gant guir devosion
Da c'houlen ouz Doue he venedicsion.
Leret : corf malhurus ne dalc'h quet dit damant,
Ret eo bean courajus a soufrin constamant.

Sortiet oll.

SCENN VII.

An Escop, ar Priol hac an oll tud a ilis a antre da gondui
Louis d'ar purgator.

Ar PRIOL a goms.

Arsa, penitant paour, chetu aman 'n antre :
Breman en ho lesomp en bolante Doue,
N'in a bedo Doue gant guir devosion
Da dont d'ho consolin en ho c'hallicsion.
Hac avertisset oc'h demeure ar soufrançou.
Bet bepret courajus ebars en ho poaniou.
Na n'em estonet quet, nan Doue, po pedan,
O voelet an drouc-sperejou prest oll d'ho tiframan,
Na doujet quet an tan, an dour, puns, na rivierou,
Mene, stang na neb rod, cribinou na hachou ;
Bet fidel ha soufret eur momedic pe daou
Ha goude ar soufrans zin ar groas o chasseou,
Na gomzet quet oute nemet nebeuta ma elfet,
Dreist peb tra ho pedan nem spountet quet,
Bet Joaüs pa voelfet ho teuler er precipissou
Ha soufret pasiant : Doue ho sicourou.
Hen vo partout presant en quement ma c'heet,
Ha ma vec'h courajus e veet sicouret.
Ha pa po ranvoyet an drouc-sperejou,
Conjuret ho corf da zoufr o vont dre an hinchou.
Leret : corf malhurus, ne dal quet did damant
Ret eo bean courajus ha soufr bepret contant.

Quen joaüs a ma hez pa spoa al liberte
Da behin, corf mechant, ha da gol da ine.
Aman e eo dit disquet an oll vras grueldet
A leques guechal da behin voar ar bed.
Pa deu dec'h da respont da reson an drouc-speret,
Cozeet hardi, ferm ha no ped aon abet ;
Na discoelet quet de o po c'hoant poultroni
Songet e man presant Doue ha sant Patri.
Breman pa antrefet he colfet ar sclerijen,
E c'heet goustadic ha bepred dre daston,
Hac ar c'henta ataq e vo ar c'hurunou
A discarou voarnoc'h a bep tu ar muriou.
Ha pa zonzou guenac'h ec'h eet da vervel mic,
Groet ho zin ar groas hac en em voelfet libr,
Ha pa dorfeint dious tu ho pevar ezel dac'h,
Goude ho zin ar groas en em voelfet iac'h.
Hac an hent en eum bresantou dirac ho taoulagad,
Ed bepret dre c'henes rac ec'h eo an hent mad.
Pa veet tolet en toul dona ma vo gallet :
Querquent gant zin ar groas, veet emes tolet.
Delc'het bepret da vont, ne aretet james,
Hano Jezus n'ho quenou hac hano ar Voerc'hes
Ha sonjit alies en otro sant Patri
Zo bepret, a het goel, evit o protegi.
Allon, penitant paour, hit en hano Doue !
Doue d'ho consolou en ho necessite.
Pedin cals a refomp tri Ferson an Drindet
Da rein dec'h ar victoar voar ho c'henemiet.

Et gant ma benos hac gant hini Doue
Antreet, penitant paour, rac ar c'hous zo da ze.

LOUIS.

Christenien truezus, pedet ar gouir Doue
D'accordin ar c'bras da zavetad ma ine.
Entre divrec'h Doue a neus crouet ar bet
Recommandan ma c'horf hac ive ma speret
En hano 'n Tad, ar Mab ive ar Speret-Glan
Quen a vo ma zud quer me ha da vont d'ar boan.
Louis antre er purgator, ar Priol ha c'halue an nor, a
distro entrezec an dud hac a lavar :
Pedomp Doue, ma breudeur, deus a greis om c'halon
M'ar plijou gantan rei he venedicsion
Oar ar penitant paour zo et er purgatoar.
O ! Doue eternal, reit dean ar victoar !
Pedomp ta, christenien hep repos eur momet
Ebars en quement-man c'homb oll interesset. {man
Criomp trezeg an env, c'han voarc'hoas d'ar c'hous
Goulomp dean ar c'bras da return c'hoas aman.
An dud oll trist hac o voelan, o peñn Doue epad an de hac
an noz. An iliso digor, peb den a gas he gantel golo
gantun ; an oll ilizo a oa quen scler d'an anter-noz evel
da greis-de. Dreist oll ilis Sant-Augustin hac ilis Sant-
Patris.

SCENN VIII.

Louis er purgator. — Ar c'hurunou a discar ar muriou
oarnan.

LOUIS.

En hano 'n Tad, ar Mab ive ar Speret-Glan,
M'ho conjur d'am c'huitat, ofiserien Satan.
N'em boanin ret en ven, mar sonjet ober din
Retorn are d'ar bed na donet da bec'hin.
Doue oll galloudus da vean glorifiet,
Chetu ar c'henta attaq abeurs an drouc-speret.
Gant an defaligen a zo estonus bras
Ne ont pelec'h ec'h an, rac ne voelan banac'h.
Mes dre daston bepred me avanso :
Me a gred aroc din, guelec eun tam golo,
Eur banac'h sclerigen hanval ous poent an de :
Soudennic, a gred din, e voelin petra c'he.
Diou c'hareq en eur bern, neus nemet eun toul bian :
Aman e vin friquet pa renquan tremen dindan.
Alon, corf malhurus, aze reinqui tremen !
Tremen a rei ma c'horf, pa ne tremenet ma fen.
Chetu eun tam sclerigen a drugare Doue,
Me gred eo eur chapel n'eum bresant din aze.
Red ec'h eo din antren : dior eo an norojou,
Aman zo eur plas caer, ha bravan labouriou :
Balustrou groet en brons ha vel form eun oter.
Red eo din daoulinan eur momedic amzer ;

Mes petra a glevan ? O Doue, ma C'brouer !
An otro zant Patirs hac an oll Ebestel.

An daouzec Abostol ha sant Patris a antre.

SANT PATRIS a goms ous Louis.

Peuc'h, benedicion a vremen da viquen,
Cavet oc'h eus, Louis, an hent a binijen.
Perseveret bepred 'n hent ar fidelite,
A po ar c'hras, ma mab, da salvin oc'h ine.
Deut omb cals assembles vit oc'h avertissan :
Mar oc'h eus queun, Louis, nin rei dec'h sortian ;
Mes ma deu queun dec'h ha c'hoantat mont quit goude
E chomfet en ifern hed an eternite.

LOUIS.

Ne meus c'hoant da gaet queun a drugare Doue,
Rac c'hoant a meus da soufr evit ma fallente.
Ma redemptor Jesus da rei din ar sicour.
Ma mo c'hoas ar victoar divoar ma adversour.

SANT PER.

Me moa bet renonset d'om Redemptor Jesus
Ha dre ar pinijen chetu me evurus.
Ha c'houi ive, Louis, gant soufrin patient,
E surmonte ho poan hac e veet triomfant,
Nem zicouret, Louis, ha nin ho zicourou
Ha Doue, dre drue, ma mab, oc'h absolvou.

SANT PAUL.

Me voa persecuter ilis ar c'hristenien :
Chetu me evurus o vean groet pinijen.

Chadenet deus an eil prison da eguile,
Ha troc'het din ma fenn en de fin ma bue.
Soufret bepret, Louis, bet bepret courajus,
N'in bedou evidoc'h da vean victorius.

SANT PER.

En hano Doue, Louis, bet ferm ha constant,
Na n'em estonet quet a venassou Satan.
Pa sortifomp a c'han e c'harijont aman,
Vit dre gaer pe dre act, sonjal dont d'ho spontan.
Eun tantet tan a raint, c'hui vo ebars tolet ;
Mes gant zin sacr ar groas eb drouc e sortifet.
Ha partout evelse, mes na vit james scouis
Hac ha po ar bonheur da return voar ho quis.
Alon, penitant paour, c'heom d'ho quitaet
Balamour da Doue ne nem estonet quet.

LOUIS.

Dre ar c'hras a Doue nemeus a nep eston
Ha pa voelfen plantan tregont lans em c'halon.
Decidet hon a gren, ne allan med mervel ;
Ho penedicion, m'ho ped, Tado santel.
Pedet oll evidon dre oc'h umanite
Pedet evit ma c'horf hac ive ma ine.

Tout e reont ho benediction.

SANT PATRIS.

Ma benediction hac ini eun Doue
Das condui, Louis, quen a vo goude ze.

Sortiet oll.

Louis a chom. — Eiz diaoul a arri.

BELZEBUTH.

Ac'hanta, Louis, aman ec'h out tapet,
Ni quen da Doue, da gonsolin merc'het.
Pa nout deut d'om c'haet dre da volante vad,
N'in neus preparat did fricoiou ha cher vad.
Allon, tan dious-tu, ma vo laquet ar ber,
Rac Louis a zo hunan deus hon mignonet quer.

ASTAROTH.

Chetu aman tan bras mes neo quet avoalch se :
Me ne meus quet a c'hoant e colfe he vue.
Mar queres c'hoas, Louis, e returni er bet,
Re abred out, paour ques zot, da donet d'on c'haet.
Song ha te retorno, ha me ez conduou.
Pa na gueres ober, noud nemed eun tisglaou
Respont eta, Louis, ha mut out ar vej-man,
Mont a rez voar da c'his pe me ha das rostan.

LOUIS.

Doue d'am preservou, sperejou miliguet,
Nemet re, sivoas din ! ne meus bet ho credet ;
Mes evit ar vej-man, gant ar c'hras a Doue,
E collet ar gallout e poa voar ma ine.
Ma c'horf zo 'n ho pouar evit neubet amzer
Mes se ne vo quet pel, ma plig gant ma Salver.

MOMON.

Cleo an impertinant, goec'h all quen didrue,
Penos eo ifrontet, penos c'hoas a goze !

Penos, ine daounet, e songes caet pardon?
Te zo dirac Doue evel eun ampoeson.
Song a te a return pe c'hes en creis an tan,
Pe eternellamant na sortii ac'han.

BERITH.

Tec'h a lesse, Momop, re gomplesant oud bet
Ma c'heñ en creis an tan evit ma vo deveit.
Quers ebars, quef ivern, ma c'hrilli da galon,
Ha goude e leri ne non quet eur poultron.

LOUIS.

En hano 'n Tad, ar Mab ive ar Speret-Glan,
M'ho conjur d'am c'huitad ofiserien Satan.
N'em boanin ret en ven, mar sonjet ober din
Return are er bet na donet da bec'hin.

An diaoulou a ret cuit.

LOUIS a gontinu

Allon, corf miserabl, 'n dal quet dit damant
Ret eo bean courajus ha soufrin oll contant.
Quen joaüs a ma c'hes pa ez poa liberte
Da behin, corf mechant, ha da goll da ine.
Bremant eta eo dit discoel ar c'hruedet
A leques guechal da bec'hin, voar ar bed.
Jesus, ma Redemptor, Itron, Guerc'hes Vari!
Ar c'hras da zoufr bepret, o ! Otro sant Patri !

Eiz diaoul a deu da Louis.

SATAN GOZ.

Den fal, assasiner, tapet out er vej-man,
Me vourefou c'hanout, a ze heb n'em vantan.
Sonj a teus, quef ifern, pa voan ho tont deus Rom,
Es poa ma bac'hatead: te noud met eur fripon.
Vit ar vej-man c'hout, corf hac ine, daounet;
Rac breman zouden, truant, fripon, e vi crouguet,
Pel zo cleje bean vaquet guenid*, libetin;
Mes da noblessite a de da goach d'ha grim.
Allon, ar chadennou hac ar gorden n'he c'houq!
Eur muntret, vel c'hemant, gle mervel ous ar grouq,
Me a grogo n'he dreit evit e difretan.
Allon ta, consortet, dioustu crouguet han.

ASTAROTH.

C'hoas en defou quartier, Satan, me a lar dit,
Mar car prometin ferm din e returnou cuit.
Ha monet c'hoas er bed de neum divertissan;
Rac c'hoas e neus bue ac'hand da dregond vla.
Respont eta, Louis, hac ispliq da rezon?
Mes protejou bepret rac nin zo daou vignon.

SATAN GOZ.

C'henes ne laro guir pa ne troet n'he ben
Momonpign er potans ha dal pen ar gorden.
Chas guenit voar boez scroec'h hac a han nin savo
Ha lamp voar e ziouscoa rac crouguet zur e vo.

MOMON.

Crouguet sur e vezou dija e trelanquet,
Sel peguen buou e meus n'em alonjet,

Mes me boez voar he c'houc, c'hui chasset a lesse,
Me gred ar vej-man e zo fin d'he vue.

LOUIS ous ar potans.

En hano 'n Tad, ar Mab, ive ar Speret-Glan,
M'ho conjur d'am c'huitad ofiserien Satan;
N'em boanin ret en ven mar sonjet ober din
Retorn are d'ar bed na donet d'ho credin.

Louis a gouez en traou iach, an diaoulou a ret couit.

SATAN GOZ a gri

Troublet eo ma ine, chedean distaguet,
E man e partian ha groet iach n'eur momet.
C'houi a rede oll, voar lerc'h me oa manet,
Momon a grede din nije he c'houq toret.

MOMON.

Me voa voar he ziscoas hac evel e voan campet,
Mes gant he zin ar groas ec'h on bet eil-pennet.
Mil malheur da viquen, n'in quen d'he grougan,
Me zonje voant friquet, me lar dec'h, ho coezan.

LOUIS.

Ne dal quiet did damant, alon, corf malhurus,
Ret eo soufrin pasiant, ha bean courajus.
Quen contant a ma oas pa oas n'es liberte,
Corf mechant, da bec'hin ha da gol da ine.
Aman eo dit breman discoe ar crueldet
A laques goechall da behin voar ar bet.

Louis a ha bepret.

BERITH a gomz.

C'hastomp mont voar e lerc'h ma tapfomp anean.
Marteze quant ar fin en laefomp da spontan.
Delc'homp tom hac astomp, commans a ra scuisan,
Aretet, pec'her bras, petra zonjet breman?
Ha c'hui sonj bean quit dre ma oc'h discroutet,
Brema zouden dustu c'het da vean toret,
Chetu ar suplis zo vit al lubricite.
Tostaet, quef ifern, ma po ho lod ive.
Dal, Asmode, chetu tad al libertinet
Tor dean he izili pel zo neus meritet.
Chetuan voar ar banc ha sco gant da vouc'hal,
Ze vo ar recompans demeus he vue fal.

ASMODE.

Ne scoin quiet eun tol mar car sentin ousin,
Mar car mont voar he c'his me iel d'en conduin.
Rac groet neus evidomp, voar emeus clewet,
Ma c'hoas he rei, mar car digas tud d'hon guelet.
Retorn, Louis, ha cred he meus joa diouzit,
Rac mar n'em entetes paour ques ne ni quiet quit.
On forcet des terin deus a doliou pouc'hel
Quen a vi contrainiet dre boaniou da vervel.
Na teus guelet netra, Louis, d'ar pez a voeli,
Tourmanchou horubl bras a reinqui da soufri,
Mar queres retorn c'hoas, pa c'harifes goude
Ne soufri nep tourmant, me a bromet dit-se.

ASTAROTH.

Petra radotés-te, zouezet, ec'h on guenit
C'hast terrin he esquern evit ma veomb quit.
Henes neï quet ac'han quen soufret oll nefou :
Divoar ar pont sclascen, zur he houq a dorou.
Er suplis divezan eno zur e chomou :
Quen bras eo he bec'het Doue a bermetou.
Doue a neus oreur deus he grimou monden,
Ma neussan condamnet da boaniou an ifern.
Darc'ho tor he esquern, a goude digor he fas
Neuze nin en treïnou d'ober tro ar rod vras.

ASMODE.

Mar dout mud, quef ifern, breman e tivudi
Comans a ra c'huesan, dic'huesan ra he fri.
Quen a lamp ar mel a esquern he ziouvorset.
Noc'h quet breman, indign, o frotan ar merc'het.

LOUIS.

En hano 'n Tad, ar Mab hag ar Speret-Santel,
M'ho conjur da bellat, inimiet marvel.
En ven en em boaniet ho sonjal ober din
Retorn are d'ar bed na donet d'ho credin.

An Drouc-Sperejou a ha cuit. -- Louis iac'h a barti.

LOUIS.

Ma Doue, ma C'hrouer, reit din pasiantet,
Ners, ha couraj, bepret da drec'h an drouc-speret.
Rouanez deus an Env, Jesus crucifiet!
Horuplan tourmanchou zo evit ar pec'hed.

Aman voelan c'hirie petra a zo gleet
Evit ar pec'hejou a zaoa bet cometet.
Quement-man ne n'eo man med ar c'homansamant,
A drugare Doue ne meus nep nec'hamant.

An diaoulou a diret oar he lerc'h.

ASMODE.

Bonjour did, den infam ha laer al leanes,
Deut out aman da glasq da guin'aterv gompes,
A zo bet naontec vla guenid oc'h ober fal,
Hac ec'h out deut aman evit om c'baquietal.
N'em drompet oud aman, rac me zo croc ennout
Ha quent ma tiseroguin me mo fin ac'hanout.
Chede aman ar rod ous pinin vi staguet,
Ben ma spo groet diou dro e vi oll diframet.
Alon, amar he dreit Bigore, d'an truant-se,
Groe d'ar rod mont en dro, nas pe quet a drue.

BIGORE.

Lestan nebon guenin, aman e vo quignet,
Ne man quet en Almagn en quichen ar merc'het.
Pa n'ei ma rod en dro, pa goueo oar ar c'hribinou,
E chomou ar c'hroc'hen, ar c'hic, ar bouellou.
Alon, mevier, aze e veet divoevet ;
Ar rod en dro eta vit ma vo diframet.
Ac'hanta, infernal, aman ouzer diouzac'h,
Leret eta, coquin, a c'hui a neus c'hoant plac'h.

LOUIS.

En hano 'n Tad, ar Mab ive ar Speret-Glan,
M'ho conjur d'am c'huitad, ofiserien Satan.

An diaoulou a red quit. — Louis a ha gant he hent.

LOUIS.

Alon, corf malhurus, ne dal quet dit damant,
Red eo bean courajus ha soufrin constamant.
O Doue, ma C'hrouer, ne mije quet credet
Ar poaniou detestabl zo dleet d'ar pec'het.
Ma crete tud ar bed penos e punisser
Ar pec'het, e ve guel d'he mervel quent en ober.
Mes allas ! tud heb fe, evel don, ma Doue,
Ne grete, hep guelet, me na ren quet ive.
Pardon a c'houlennan deus ma inridulite,
Evid oll dud ar bed me a c'houlenn ive.
Doue bras immortel, me ho ped a galon,
Da vean attantif d'am desolation.
Queun a meus, ma Doue, d'ho pean ofanset,
Me soufrou vit ho cloar quement a desirfet.

An diaoulou a diret en eur grial.

BIGORE a goms :

Aretet, cos fripon, manquet oc'h oar ho rout,
Breman on deus pouvoar da derrin dec'h ho couq.
Deut guenin-me, muntret, hep dale e ouifet,
Petore curunen oc'h eus antreprenet.
Achu eo ho peaj, condamnet oc'h, den inhumen,
E c'het da vean tolet en puns bras an ifern.

Hac heno e chomfet, hed an eternite,
Pa noc'h deut da n'em rei ine, corf ha bue.
C'houi vo ar min fondamant er puns infernal,
Breman veet clevet a bartout o crial.
A c'hui oel 'r flammou tan oc'h etoufin 'r moguet ;
Croc ennan, Astaroth, sicour ma vo tolet.

ASTAROTH.

Ne gonsantin biquen donet d'en enlevin
Ha mar car c'hoas return me iel d'en conduin.
Ha mar recev ofans o vont deus ar plas-man,
Me c'houl'vit ordinal ar suplis cruellan.
Respont eta, Louis, ha cose franchamant,
Rac me respet anout dre m'oud bet den vaillant.

MOMON.

Me ne ententa quet quement se a langaj,
Ques er puns, den daonet, c'henes eo da heritaj.
Sel coantan da voufon, ne larfe guir a bed,
Quent ma hei ellec'h-se e vo domisaet.

BERITH.

Re bront out bet, Momon, me a lavar se dit,
Maz pije en lezet marteze voa et cuit.
Rac ari eo que n iost, bec'h eo dean bale,
Souden e tizroïou, rac me a anaf se.
Louis a sav es croec'h en mesq ar flammou hac ar moguet.

LOUIS.

En hano 'n Tad, ar Mab ive ar Speret-Glan,
M'ho conjur d'am c'huitad meveillen bras Satan.

N'em bcania ret en ven, mar sonjet ober din
Retorn are d'ar bed na donet d'ho credin.
Jesus, ma Redemptor, possubl ve, couscoude,
Soufrin quement a boan hed an eternite.
Ia, corf malurus, ne dal quet dit damant
Ret eo quemer couraj ha soufrin oll contant.
Caëran gras e ve din soufrin oll en eun de
Dar gont bean aman hed an eternite.
Alon, ma guir Doue, ec'h an d'eur suplis al,
Caër a nefou Satan gourdrus na ma fatal,
Ne n'em anvoasan quet : e man Doue gueni,
Jesus, ar Voerc'hes, hac an otro sant Patri ;
An ineou evurus, en env hac en douar,
A bed vidou hirie hac a c'houl ar victoar
Hac a mo, a gredan, dre vadeles Doue,
Poent eo din bean fier ari int adare.

An diaoulou a deu oll.
SATAN GOZ.

Mont a rei ar muntret ac'han net a bec'het,
Mez ha confusion vo dimp, camaradet.
Me a moa eur c'hoant vras den cavet da james ;
Ar fripon, selerat, leun a afronteres ;
C'henes so eur fripon, ne neus quen da laret,
Darbet e voa dean bean ma etranglet.

BIGORE.

Ma ine, consortet, deut oll, deut a lesse,
Souden e vo al laër en creis he liberte.

Gorto gorto, Louis, ha deport eun nebet
Ari eo al leanes a vanq dei bean frotet.
Ar vam Theodesia, da gu ininterv gompes,
Pini zo bet da vroec epad naontec blaves ;
Mes te teus ancoueet ar sort commerso-se
Hac e songes bean quit gant pinigen eun de.
Chede aman, ma den, montagn Mene-Hellas,
A ben ma vi en traou vo diframet da fas,
Ha chede ar stanq puan prest clos d'as tiguemer :
Breman c'helles credin e so fin des amzer.

CARNAGON.

Poent bras ec'h eo did, Louis, ober reflexion
Groet ec'h eo ac'hanout, me lar did, ma mignon,
Diou leo sonn da disquen a zo er montagn-man
Hac e ruilli er stanq ma reinqui perissan.
Ar poaniou e teus bet nint quet da gompargin
Ous an ini az po ma na zentes ouzin.
Leun a dreis hac a spern, hac e tispenu sur,
Ha beuet n'eun instant en eun dour quen hudur.
Ha ne sortii quet, se a elles credin,
Retorn are er bed, Louis, ha zent ouzin.

SATAN GOZ.

Intil eo dit coms ous al laër ifrontet,
C' n'ad so fae gantan o prezec da glevet,
Allon ta, anchanter, c'het d'ober pinijen,
Ar vej-man e meus song e chomfet en ifern.

Teuler a rer Louis estraou gant ar montagn.

BIGORE a gri :

Harao ! harao ! harao ! patron ar volerien
Ha so deut dan ifern da ober pinijen.
Ebars en fons ar stanq e vo canoniset,
Eur sant vertuus bras vit al leaneset!...
Pe da vin n'em dromplet, chetuan aretet.
Na ne quet et er stanq, ne vo quet c'hoas beuet.
Ne al pelloc'h sevel, crevet eo ar vej-man,
C'hastomp monet estraou da veuin anean.

Louis, quen spontet a nefa encouet zin ar groas.

LOUIS.

En hano 'a Tad ar Mab ive ar Speret-Glan,
M'ho conjur d'am c'huitad ofiserien Satan.

An diaoulou a ret cuit.

LOUIS a gontiau :

O ma Doue, quement e voant etourdisset,
Quen a ma tout a fet sin ar groas ancouet,
Hac evel ma meus galvet ar Voerc'hes Vari,
Er momet-se memes zo deut ar jonj din.
An dro d'ar stanq, renquan ober breman,
Aben neuse, me gret e vo ari Satan.
Doue oll buissant, Jesus-Christ biniguët,
Rouanez an Envo, m'ho ped, ma sicouret,
O otro sant Patri ! fondatour 'r veaj-man,
Pedet evidon-me, eom a meus breman.
O Ebestel sante!! c'hui poa ma c'honsolet,
Pedet c'hoas evidon, terribl c'hon asijet.

Ia, corf malurus, ne dal quet dit damant.
Ret eo bean courajus ha soufrin constamant.
Duont me gred guelet evel fesson daou di,
An eil min voar eguile heb na fanc na pri.
A boe commansamant ma voa crouet ar bed
E reine an daou di ont, heb mar, bean zavet.
Alon, ma Doue, ari eo ma enemiet,
Me o c'hleo o crial vel bleidi araget.
Ar gouraj, ma Doue, dre o c'hras a c'houlan,
Assistet ac'hanou bete n'heur divezan.

An diaoulou a diret

BELZEBUTH a gomz :

Horsa eta, Louis, me gred ec'h out zorcer,
Te eta ne varvi quet evit poan na mizer.
Me zonje er guento e voas dibarfreuset,
Hac e voelan anout adare n'em dresset.
Petra a zo caus dit nout quet ruillet er stanq?
Breman e credan, Louis, ec'h out eur feneant.
C'huezan a res terribl tom eo dit voar voelan ;
Mes aman zo eun ti vit da rasrechissant. :
Chede aze eur stanq scorn glas ha frim,
E vi c'hoezet enni, bremanon, den indign.
Hac aben ma vin seuis, pes lezin da vont cuit,
Vo eur garc dent guenver partout stag diouzit.
Commans a ra dansal e zent zo o straqual,
Ne noc'h quet en Toulous oc'h ober ardou fal.

BIGORE.

Digasset-an d'an ti al ma hei en dour bervet
Evit cresqui poan da laer al leaneset.
Deus din a crog ennan breman pa ne sclasset.
Ma plantin anean ebars an dour bervet

BELZEBUTH.

Dalan eta, Bigore, ha crog d'ez quis ennan,
Rac me ne c'houlan quen, ari c'hon scuis gantan.

Bigore a cas Louis d'an ti tostan.

Na ne quet piuijen, a vanq dec'h da ober,
Groet eta piuijen scleral ha muntre
Toma ra d'ho croasel ar veaj-man, Louis.
Mes pa n'he c'houllet quet retornnin voar ho quis,
Ha reinfet chom aman eternellamant,
Evit acustumi demeus poan ha tourmant.

LOUIS.

En hano 'n Tad, ar Mab ive ar Speret-Glan,
M'ho conjur d'am c'huitad ofiserien Satan,
N'em boanin ret en ven mar sonjet ober din
Retorn are er bet na donet d'ho credin.

An diaoulou a ret cuit.

LOUIS.

O Doue Eternel ! horiplan tourmanchou
Zoufr pad an eternite aman an ineou.
O ! ma Redemptor Jesus crucifiet,
Hac ho piije laret din ne miije quet credet.

Allas ! pec'herien paour, malurus omp gant-se,
Eun de a ariou e c'houfet couls a me.
Ha corf malurus na teus guir da laret,
Ne teus quet souffret avoalch deus ma teus meritet
Aman e voa ma flas hed an eternite
Hac en peder heur voarnuguant e vezo fin da ze.

An diaoulou a direz oll.

BELZEBUTH.

Haro ! dizenorer merc'het, pelec'h c'hetu duse,
Noc'h eus eom d'en em bressi nin sel guenec'h ive.
Noc'h eus en em bresset boe ma oc'h en ifern,
Noc'h eus quet c'hueset c'hoas vel a reet souden.
Ne brizet laret guir d'ho c'hansien mignonet,
Mes heb dale a gredan e c'houfeed prezec,
Chetu ar pont scornel, dalet, savet ho pen
Tri hart leo da neubentan so ret vit en tremant.
Ha neus med plas eun troad deus a lec'hed ennan
Hac e torfet ho couq, heb dale, divoarnan.
Chetu stanq an ifern dindanan, ha sellet...
Alas ! vit ar vej-man, Louis, oc'h minellet.
Breman pa felfe dec'h retornnin oar ho quis,
N'ho lessen quet da vont, me a lar dec'h, Louis.
Chetu aze ar pont, tremenet pa guerfet,
Hac en c'hoas o plegan evel eur c'hos voarec.
Mar carjac'h, etourdi, pedet avoalc'h oc'h bet
Da guitad ar plas-man ha da retorn er bed.
Er stang e man'ho plas, breman souden vatant,
Ac'hanoc'h oc'h unan torfet ho couq er stanq.

BERITH.

Ma car prestin sermant ha scleramant touet
E conduou eur vue evel a neus bet groet,
Me a gotionou en cassin c'hoas ac'han
Heb recev neb ofans abeurs na dour na tan.
A betra e vermp oel hac a chomfe ama?
Hac hen al bevoan c'hoas oar dro eun tregont vla.
Alon eta, Louis, respont hep dale din
Pe e chomi vit mad, pe c'hoas e retorni.
Cose 'ta promptamant, pe avans oar ar pont!
Sel an impertinant, ne brise quet respont.

ASTAROTH.

Darn o tripal voar lerc'h ha darn aroc dean
Vit ma toro ar pont promptamant dindanan.
Labour nevo neuze da ober sin ar groas
Eur veaj ma vo coeet oar he ben er stanq vras.
Alon, muntret infam, goech-al quen c'hardi,
Avans oar ar pont pe c'han d'ez poniardi.

LOUIS.

En hano 'n Tad, ar Mab, ive ar Speret-Glan,
M'ho conjur d'am c'huitad ofiserien Satan;
N'em boanin ret en ven mar sonjet ober din
Retorn are d'ar bed na donet d'ho credin.

An diaolou a red cuit.

Sicours, Tad Eternel ! ma sellet a drue,
Jesus, ma Redemptor, ma sicouret ive.
Rouanes deus an Env, Guerc'hes Glorius Vari,

Ebestel biniguet, an otro sant Patri !
Ineou evurus, c'hui zo protectoret,
Prosternet d'an daoulin, me ho ped, em requet
Dirac Crouer ar bed evit he suplian
Da rei assistans din da dremen ar pont-man.
En hano 'n Tad, ar Mab, ar Speret-Santel
Ha ma El gardien, an otro sant Michel.

Louis a ha oar ar pont scornet ; santout a ra eun dorn
invisibl ous he goste evit en souten da dremen. — An
inoeu daonet er sanq a grie oll :

Tor he c'houq d'an den fal, c'henes a neus pec'het
Goas evidomp oll ha sede nin daonet.
Tor he c'houq ! tor he c'houq ! pelec'h oc'h diaoulou ?
Tremen rei ar pont, mont a rei en he dro.

Au drouc-sperejou chom confus.

SATAN GOZ a lar :

Chetuan soveted, ar vej-man, consortet,
En despet d'hon malis, ar victoar en deus bet.
Neo quet hep bean poagnet an eil hac eguile,
Impliet hon malis o clasq caet he ine.
Chetuan en tu al : achu eo he vresel,
Bremant vo pardonet gant Doue eternel !
Gallout ellomp laret, non eus bet pec'her biscoas
A douche eur galon gant quement a gouraj.
Quenavo dac'h, Louis, vit ar vej divezan,
Na momb en hep velli davantaj voarnean.

An diaoulon a ha cuit desolet. — Louis en tu al d'ar pont
a aze en he goase da discuisan

LOUIS.

Breman, Tad Eternel, gant guir devosion,
E renta mil homaj d'ho benediction.
O ! Doue truezus, leun a humilite,
Santet meus ho torn sacr o souten ma c'hoste,
C'heman zo eur miracl hac a zo da compren
Rac ar pont a blegue evel eur c'hos planquen.
Impossibl e voa din e vean tremenet
Penevert 'n dorn invisibl a neus ma c'harpet.
Poent ec'h eo din zevel ha partian adare
Ha monet gant an hent a bresant ma Doue.
Agreaplan da drous a deu dious crec'h,
Caeran ruzelan ! ec'h an da evan eur banec'h.
Admiraplan da dour deves ma rassaziel.
Ha discouizet ec'h on, Doue da vea meulet.
Mes caeran da gastel a remerqan duze,
An nor a zo eun eol vel pa bar da greis de.
Vit prenechou e neus steret ar brillantan,
Hac eur c'hues admirabl a boe ma c'hon aman.
Chetu eur jardin gaër, me voel tri den enni :
Ar prophetet Moïzes, Enoch ha c'hoas Eli,
Agreaplan tri den, ari c'hint treze din.

Louis a ha d'an daoulin.

Mont a ran d'an daoulin evit ho zaludin.
Salut, Tadou Santel, guir prophetet Doue,
Prosternet d'an daoulin gant peb humilite,

Me c'houl, ma plich guenec'h, ho protection
Ha dre ho madeles ho benediction.
Groet ma gourc'hemenou d'am Salver biniguet
Gant eur lagat a drue, pedet an d'am sellet.

MOIZES.

Ma benediction hac hini an Drindet
Da vea guenec'h, Louis, ha bet fidel bepret.

HENOCH.

Penitant courajus, perseveret bepret
Bet fidel da Doue ha n'en ofanset quiet,
Pa c'heus bet ar c'hras da netad oc'h ine,
Bebet breman en peuc'h hac en doujans Doue.

ELI.

Pedin a ran Doue dre he compassion
Da rei asambles guenin he benediction,
D'ho conserv hep pec'het ar rest deus ho pue.
Evit ma momp ar c'hras de n'em voelet en Env.

Tremen a reont. -- Louis a sorti deus ar jardin ; eur
procession caer, el lec'h ma voeler tri arc'hescop, a
deu deus ar c'hastel, er pen quantan an daouzec abos-
tol, goude eur milion a dut a bep sex hac a bep condi-
tion ; croajou, drapoïou, banneriou, eur muzic ha
moejou admirabl. — Louis, d'an daoulin, unan deus
an tri arc'hescop a voa sant Patris, pini a deu da gomz
ous Louis.

SANT PATRIS.

Rentet gras da Doue, ho Crouer biniguet,
Pardonet oc'h gantan ha groet net a bec'het.

Mes poent eo dec'h, Louis, retorn promptamant,
Rac souden he vo fin d'ar peder heur voarnuguant.
Ma na vec'h ari eus an or er guir momet
E c'hefont ac'hane ha na veet quen clasquet.
Retornet voar ho quis no po ofans abet.
Na neus peloc'h voarnoc'h velli an drouc-speret.
Po coelfont ho tremen e redfont da goach,
Retornet dre aze, mes n'ho po nep outraj.
Ha pa c'harifet er bed beet bepret disfi.
M'ho ped, en han Doue, ne deut quen da bec'hi.

LOUIS.

Tad santel, me gare goud ebars em c'halon,
Hac en man hon Mestr bars er procession ?

SANT PATRIS.

Ia, d'imp eo visibl, mes c'hui n'en voelfet quet
Quen a veet maro ha quitaed ar bed.
Ha bezet hep pec'hin, pedet Doue bepret,
Ben eun de hac eur bla esperet he voelet.
Partiet dioustu, Louis, me ho supli,
Na daleet nep lec'h, c'hastet en em renti,
Rac an amzer a bres hac ar c'houlz a dosta.
Doue d'ho couduo me ha da bartia.

LOUIS.

Ho penediction, Tad santel, a c'houlan
Hac er memeus instant ec'h an da bartian.

SANT PATRIS.

Doue d'ho pinigo ha me a ra ive ;
Adieu eta, Louis, quen a vo goude ze.

SCENN IX.

Louis en hent a ari ous ar pont scornet hac a lavar :
Doue bras immortel, chetu me n'em rentet
En tal ar pont scornet, ho sicour, me ho ped.
Eman eo euzussan plas a meus da dremen
Reit, dre ho madeles, ho torn sacr d'am souten.

Louis a dremen ar pont.

Gras eternal a rentan, dec'h, ma guir Doue,
O torn sacr biniguet harpet ous ma c'hoste,
A neus groet din tremen hep branlan nep coste...
Tremenet e meus brao, gant ho c'hras, ma Doue.
Chetu me ari ous an ti ancien
Elec'h ma moa souffret gant ma adversourien.
Ret eo din ober eur sel quent evit partian...
Penos, ma zad covezour, c'hui zo eru aman ?

AN TAD COVEZOUR.

Ia, diou heur zo aboe ma c'hon ari aman
Hac aben diou heur al me esper sortian.
A drugare Doue, ma C'hrouer biniguet,
Goude ar peder heur-man ec'h in d'ar joaüstet.

LOUIS.

Ar purgator, Tad santel, ec'h eo ar plas-man,
Evit bean bras ho tourmant hac ho poan,
Ec'h eo leun ho pijas deus a gontataman,
Dar gont man en ifern an ineou meehant.

AR C'HOVEZOUR.

Ia, ma buguel quer, aman eo ar purgator
Hac evit bean bras hon poan hac hon glac'har,
Ec'h esperomp eun de oll bean delivret ;
Ha plaset en envou en creis ar joaüstet.

Louis a remerq eur guininterv dean.

Ha c'hui, ma c'hininterv, petra a zo quiriet
Mar ec'h oc'h en prison eun Doue aretet.
C'hui o poa conduit, er bed, hed ho pue,
Ebars en eur gouant o veulin eun Doue.

E GUININTERV.

Ne neus caus, ma c'hinderv, nemet d'ar vanite
A neus groet din antren en prison eun Doue.
Hac e meus eur blaves da zoufrin ar poaniou,
Neuze vin delivret da vonet d'ar joaïou.

LOUIS.

Doue d'ho consolou, ineo predestinet,
C'hui zo zur, dre c'hras Doue, da vont d'ar joaüstet
Me a zo c'hoas mortel hac a ha c'hoas er bed
Da n'em expos d'an danjur, d'ar vis ha d'ar pec'het.
Ec'h an da bartian, Doue d'ho pardonnou
Gras dimp de nem voelet eun deves en Envou.

An diaoulou a goach ho bijas pa voelont Louis o tremen
hac a ret a bep tu.

LOUIS.

Poent eo din astan, voar a zo laret din,
Gant ma guir brotectour, an otro sant Patri.

Mes a dost dar zal on ari voar a voelan
Elec'h a moa goelet 'n Ebestel da guentan.
Ec'han da antren c'hoas da repos eun neubet,
Rac buon ez on deut ne meus quiet daleet.
Ha da rentin grassou d'am Salver, ma Doue
Demeus ar faveuriou a neus roet din c'hirie.

Louis er zal voar he zaoulin. — An Ebestel ha zant Patri
a antre.

ZANT PATRIS.

Alon, Louis, partian promptamant zo ret,
Arabet eo, ma buguel, dale quen eur momet.
Oc'h avertissan ran pa arifet er bed
Lequeet evoes mad ne guefec'h er pec'het,
N'em occupet nos de gant an otro Doue,
Ben eun de hac eur bla e vo fin d'ho pue,
Guelet oc'h eus, Louis, dre pesort tourmanchou
E punisser aman hep mar ar pec'hejou.
Pa arifet breman en mesc ar muraillo
E veet c'hoas spontet gant eun tol curuno.
Hac ar muguero se a goezo en dro dac'h
Mes gant ar zin ar groas e veet rentel iac'h.
Ha partiet ractal hep aret, ma mignon,
Nin ra da vont guenac'h hon benedicsion.

LOUIS.

Me rent gras da Doue ha dac'h, Tadou sante!
Ec'h an da bartian pa laret din ober
Ha n'a m'ancouet quiet ineo eyurus,

Goulet bepret ar c'hras ma vin victorius.
Rac queit ma vin er bed, herve ma seblant din,
Eur brezel continuel, allas ! vo ma ini.

An Ebestel a dispares.

LOUIS.

En hano 'n Tad, ar Mab ive ar Speret-Glan
A voamp adare treze 'n devalijan.
Ma ouife tud ar bed penos eo punisset
Ar pec'hejou marvel abeurs an drouc-speret,
Ve guel de n'em deuler en tan pe dour bervet
Evit caet ar maleur da ober eur pec'het.
Me a gredo breman, dre ar c'hras a Doue,
Ha c'hoas ne meus souffret nemet eun abreje.
Aman ec'h eo terval ari hon mesq 'r muriou,
Ne voelan quiet an douar nac ive an Envou.
Aman e teu ar c'hurunou da discar ar muriou voar Louis
hac en flast d'an douar.

LOUIS a ra zin ar groas.

En hano 'n Tad, ar Mab ive ar Speret-Glan
M'ho conjur d'am c'huitad ofiserien Satan,
N'em boanin ret en ven mar sonjet ober din
Oc'h anavout biquen na donet da bec'hin.
Ha corf malurus, ne teus quiet da damant
Ret eo bean courajus ha soufrin oll contant.
Quen joaüs ha ma c'hes pa spoa da liberte
Da bec'hin, corf mechant, ha da gol da ine.
Aman eo did breman discoel ar c'hruelled

A leques guech-al da bec'hin voar ar bed.
Ma Doue, ma C'hrouer, ne on pelec'h monet,
Na n'ont pe en tu mad pe en tu fal hon troet.
Pa ne gant ar muriou ec'h on bet raiverset.
Ma Doue, ma C'hrouer, m'ho ped ma c'honduet.

Procession an oll veleien, ar menac'h hac ar capucinet
hac eur bobl a dud a deu da gaet an nor. — Ar priol
a dialc'hue hac a digor anezi. — Louis en em dol d'an
daoulin, ar Priol a zav he ziou vrec'h en er hac a distro
entrezec an dut en eur ganan an *Te Deum*. — An dut
o voelan gant admirasion o rentin gras d'an Otro Doue,
ma c'heont oll d'an ilis en eur ganan ar c'hantic-se.

LOUIS a gomz :

Christenien, ma breudeur, ha ma c'hoareset quer,
Me garje bean clevet dre ar bed en entier.
E tisleir en pes quis e rer en iferniou
Hac ar fesson e punisser enne ar pec'hejou.
Nemet pec'herien baour c'hui ne gredet quiet se,
Mes me discleriu oll en presans ma Doue.
Hac a sinfe aman, n'ho presans, gant ma goad,
Penos ar pes a larin zo guir ha veritab,
Gant ma daoulagat propr e meus int oll guelet
Ha ma c'horf indign a neus bet oll souffret.
Credet 'ta, ma breudeur, ha groet intansion
An hini na gredo neso queun n'he galon,
Er momet, en instant, ma c'hon bet entreet
E collis en entier oll sclerijen ar bet,
Ma hen dre daston, a glei hac a deou,

Nemet a bep tu din he zanten muraillou.
Sellet a ren en traou, sellet a ren en chroec'h
Oll a voa memeus tra pa na voelen banec'h.
Mar quersis a peu pre voar dro eun tri c'hardeur
Hep clev-t trous, na pas, na netra ous ma c'heul.
Ma tes eul luc'heden hac eun tol curunou,
Ha discaras, a bep tu, voarnon ar muraillou.
Ouspen uguant carg, hep laret eur guir gaou,
Ma voant brevet dindan ha toret ma memprou.
Hac he ris zin ar groas, vel ma voa din disquet
Hac er memes instant nem voelis delivret.
Hac 'n eur vont dre daston hac a deou hac a glei,
Ma voeis eur sclerijen casi vel poent an de.
Bars en creis eur garec voelan ar sclerijen
Ha dre ar plis eiq-se he moa renquet tremen.
Pa voant ed er c'hoste all, he voelen scler c'hardi
M'apersevis eur zal ha me c'hantren enni.
Ma voelis eun auter, ia, ha seblant din,
Hac eur balustrou bronz a re an dro dezi.
Ar zal voa tapisset hac ornet ar bravan
Ma teuas em speret he tlefoan daoulinan.
Pa voan et dan daoulin ha comanset ma feden,
Ma clevis trous querset, ma voelis oc'h antren :
Au daouzec Abostol, an otro sant Patri,
Ma teujont, d'am c'hichen, evit ma c'honsoli :
Hac e larjont d'in oll oant bet pec'herien.
Hac ho devoa bet gras n'eur ober pinijen,
Expliquan rejont din eun nombr a dourmac'hou

Ha reincten da zoufrin ebars an iferniou.
Laret a rejont mar moa queun o vean antreet
E rajent din retorn hep nep ofans abet.
Ma clasqjent da vont quit, mar mije queun goude,
E chomchen en ifern hed an eternite.
Ha me a laras de : en gras, Tadou saatel,
Pedet Jezus evidon hac he Dad Eternel,
Rac me zo decidet da zoufr an oll poaniou
Ha quement a zo ret vit monet d'an Envou.
He lerjont din neuse : pa ec'h esomp ac'han
E c'hariou aman eiz a veveillen Satan
Hac a formou eun tan vit ma veet devet ;
Mes ho pedi a reomb ne n'em estonet quet.
Ha neuze pa tec'has 'n Ebestel biniguet,
E c'harias eiz diaoul hac hint oll araget.
Ma goapad a rejont, memeus ma insultin
Hac ober eun tantad tan da donet d'am devin.
Divisquet voant en noas, treid a diou c'har chadenet,
Tolet en creis an tan evit bean devet.
Pa voan bet eun neubet o soufr ar poaniou bras,
E teuas ar sonj din da ober zin ar groas.
Ma coeas ma chadenou ha me des dioutu,
Iac'h evel diagent hep santout poan nep tu.
Querquent 'n drouc-sperejou c'hes cuit en eur redec
Ha me a bartias, mes me n'em bressen quet.
Pedin an Otro Doue, ren guellan ma c'hellen,
Ma voelis an diaoulou ho tonet a vanden.
Commans a rejont guenin, fasadou, toliou troad,

Darn a c'hueze ho fri, cranchat em daoulagat,
Elec'h e voelen potansou ha nombr a dut crouguet,
Da return ac'hane, oant dre gaer pedet,
Neuse he voant gante eneur lannec trainiet
Pe ma ne garjen evijen bet crouguet.
Me ne responten guir, m'ho leze da laret,
Hac he lampchont voarnon ma voan neuze crouguet.
Neuze unan ane voar ma diouscoa danse
Hac a re al, ous traou, oar ma zreid a chasse.
Pa n'em voelis 'r momet, ma c'hen da gol ma bue,
E ris zin ar groas ma tec'hjont adare.
Ar gorden a doras, hac er memeus instant,
Ma partiis ractal evel eun den vaillant.
Ne voant quet het a bel po c'hlevis o crial :
Aretet, camarad, harset eus an den fal.
Ma quechont ac'hanon d'eur vanden diaoulien
A voa hachou gante, c'hanval ous quiguerien.
A hache, a draille ar re voa bet colerus ;
Ar pec'het ar goler a dreter malurus.
Tolet voant voar ar banq ma voant gante toret
Biscoas ar sort soufraus na neus bet den souffret.
Neuze ris zin ar groas evit ho chasseal,
Clevet a ren crial a bel bras diouzi
Evel er forechou, hurlamant ar bleïdi.
Monet a ren braou bras en eur bedin Doue,
Po guelis o tonet hac hint vel loënet goe.
Ha chadeno gante evit ma garotin.
Unan ha c'houlennas : Louis, a return a ri ?

Coms ha respont eta, ia, ha promptamant,
Pe ec'h es er puns bras vit eternellamant !
Ne respontis netra ; neuse voen chadenet
Ha trainiet gante lec'h mo defoa sonjet :
Da guichen eur puns bras, neuse voent estonet,
Pa voelis an ineou o sevel, mesq ar flam, ar moguet,
Ha goude e couent er memeus abimou :
Ne mije sonjet biquen bars er sort soufrançou.
Goulet voa diguenin pe tec'hjen voar ma guis
Pe c'hajen er puns bras en eur memeus suplis.
Dont a res eun diaoul, voa c'hanvet Bigore
Hac ha lampas voarnon n'eur fesson didrue
Hac am zolas er puns en mesc ar flam ardent
Ha mont a ris ennant bete ar fondamant.
Eur milion a dut voamb eno voar eun dro ;
Ho tanyva, gant horreur, crueldet ar flamo.
Eno ve punisset pec'het an impurete,
Meritout ren ma lod mes bet e meus ive.
Ancouet e moa cren ar sonj a zin ar groas,
Bep ma seven ous crec'h, allas ! he coezen c'hoas.
Eun nao pe deg guech goude bean zavet
E coezen voar ma ben en mesq a re daonet.
Er fin, dre c'hras Doue, mesc an tan, ar moguet,
E ris zin ar groas hac he voan eilpennet.
Ha tolet deus ar puns bepret a daou c'hant pas
Hac he sevis em zaf hac e partiis c'hoas.
Ne vouien voar bes ceste e voa din da vonet
Ma c'hariis en eur plas hac he voant estonet :

Ma voelis Lucifer ebars en he c'hourve
Hac eun nombr a diaoulou a he hac a deue.
Hac e voa guernisset a dan hac a flammou,
Ma voelis eun nombr a dud ec'h antren n'he c'henou
Hac er memeus amzer e vomisse ane
Hac an diaoulou al re de antren are.
Heno eo pnnisset usulieres ha vanite;
Mes me moa quiet a lod ebars er pec'het-se,
Ha tremen a ris brao hep bean ataquet.
Doue a re justis pa ne moa merit
Ben eur momet pe daou he clevis eur vut bras
O tont en treze d'in evel eur vanden chas.
Ma laras unan din me sonje voas retornet,
Mar avanses peloc'h, c'hes da vean collet.
Entent anon, ma den, ha retorn voar da c'his,
Rac mar avanses quen, ec'h out eun diavis.
Nin a ha d'as pignal voar eur mene huel
Hac estraou zo eur stanq e beder leo donder.
Ha, peder leo a ruil quen marii er stanq.
Bremen, c'hi veor da c'his pe out eun inosant.
Ma ris eur zel oustraou, ma voant epouvantet !
Ma neum recommandis d'am C'hrouer biniguet.
Lampat rejont voarnon tolet em gourve
Hac a dolio treid he voant ruliet ac'hane.
Dre vesq dreis, spern e coëzen voar bep sort quesiou
Diframet voa ma c'horf ha laquet a bejou.
Ma c'hariis, mes ec'h en oar ma fen er stanq
Voa leun amprefanet hac ann dour voa puant.
Massacret voa ma c'horf, ma bisaj difreset,

Ha ma zin ar groas hed are eus ma speret.
Ma criis voar boëz ma fen ; ma sicouret, Mari !
Possubl ve couscoude eo aman e vani.
Hac er memeus instant e teuas sonj din c'hoas,
Dre c'hras ar Verc'hes sacr, da ober zin ar groas.
Ractal, dre c'hras Doue, en em voelis retablisset
Hac e ris eur zel trist lec'h ma moa da vonet.
Guelet a ren daou di voa spontus da sellet :
Ouspen pemp mil bla hoe ma oant bet savet
Na pri na fanq ne oa ec'h ober ane
Nemet just an eil min poset voar eguile.
Hac eun avel ien selas a droc'he ma izili
Hac eur c'hues fierius a de deus an daou di.
Ma c'hent goustad avoalc'hn'eur laret ma fedennou
Pa glevis an drous deus an drouc-sperejou
O crial, deus o gouassan, epouvantabl o c'hlevel,
Hac vel ma c'harijont o deus din lavaret :
Bremen n'o pedomp quiet da retorn d'ar bet
Rac zur omp ac'hanoc'h, bremen he perisfet.
C'huezan a rez, fripon, mes nin es rafrechissou
Ebars en dour scornet bremen nin es plantou.
Plantet e voant ebars, zavet escrec'h querquent,
Sesisset a sclasset quen a straque ma dent.
Ous ma bleo dent guenveur ive deus ma dillat,
Ma sonjen, aman vo fin, biquen n'allan achap.
Plantet evoan gante, scoet a riboulet
Ouspen anter cant guech quen a voant oll scuizet,
Neuse laras unan : ien avoalc'h eo bremen,
Demp eta d'an ti al poent bras eo e doman.

Ha divoar boez ma blev neuze e voant traïgnet,
N'allen quet chom em zav, na ellen quet querset.
Pa ariis en ti al, voa an dour o virvin.
Ma voan tolet ebars evit ma discernin.
Ma reïnt d'in memeus tra ebars en dour bervet,
Vel ma reïnt en dour ien, me sonje voant devet.
Mes pa res zin ar groas, en em voelles are
Hac an drouc-sperjou am c'huitaes neuze.
Ma commansis bale, mes me voa quen iostet,
Nemet dre gals a boan na ellen me querzet,
Ne voant quet het a bel pa glevis ari cri
Hac an hurlamanchou demeus ma enimi.
Ari voant tost d'ar pont pa voan aretel gante,
Ma prononchont ma setans vit an eternite.
Ispliquet e voa din voa impossibl tremen
Hep coezan bars er stanq divoar ar pont selasen.
Pa sellis ous ar pont voa d'arbet din coezan :
Ledander plas eun troad ne voa quen en ennan.
Ha tri hart leo a het a nefoa vit tremen
Ha plaset hus d'ar c'hreis a stanq vras an ifern.
Eur c'huezen meurbet ien am sesissas neuze,
O sonjal en pez quis tremenjen ar pont-se.
Guervel a ren Doue em c'halon, secretamant,
Da rein d'in assistans en evelep tourmant.
Jezus hac ar Voerc'hes, an otro sant Patri
Hac an oll Ebestel, vit ma encouragi.
Rac bete ar pont-se ne moa bet nep eston,
Mes eno he santen e vanque ma c'halon,

Neuse an diaoulou, vel bleïdi divergont,
Ma fresse da dont voar ma guis pe da dremen ar pont
Ha me d'a n'em armi gant fe ha confians
Hac he ris zin ar groas quen vit en em avans.
Vel dre eun disesper he redchont diouzin
Hac he c'his voar ar pont hep doujan nep ennui.
Vel na avansis eur pas, dre puissans Doue,
E santis eun dorn arpet ous ma c'hoste.
An dorn oll buissant d'am zicour da dremen
Ha da rein din couraj d'ober ma finijen.
Neuse an ineou oa en stanq an ifern
A grie d'an diaoulou, ha oar boez ho fen :
Tol an den fal aman, c'henes a neus pec'het
Mui vit hon deus groet oll a c'hoas e vo salvet !!!
Me avanse hepret, hep seblant deus ane,
Hac e tremenis brao, gant ar c'hras a Doue.
Pa oant ed en tu al ec'h on bet azeet,
Ma zanten eun douster hac eset ma speret.
An avoel a oa dous hac an env a oa scler
Ma rentis are gras da Doue, ma C'hrouer.
Ma cleven o tremen eun drous a oa charmant,
Eur ruzelen dour scler hac a oa excelant :
Ma efis eur banac'h ma oant quen soulajet,
Neuse e partiis, ne santen quet querzet.
Pa deuis ac'hane e voelis eur c'hastel
A oa admirabl bras ha ledan, hac huel ;
Ha prenechou oarnan a zeblante steret,
An norojou quen scler hac an eol biniguet.

Ma oelis eur jardin guer, ma c'hantreis enni,
Tri den ansien a voelis o tond etreze din ;
Ho bleo a oa quen guen, admirabl o guelet :
Peb a duniq oerne hac a oa zulaouret.
Hac ho hano scrifet en lizerennou bras :
Zant Ian Evangelist, Moïzes, Elias !
D'an daoulin ec'h is gant peb hunilite,
Ma c'houlis ho benos en hano 'r guir Doue.
Neuze e rejont din oll ho benedission,
N'eur laref din dere hel mad d'am resolution
Ha ma avertissau, pa arijen er bed,
Da divoal da n'em rein d'ar vis ha d'ar pec'het.
Pa oe disparisset neuze 'n Tadou zantel,
E partiis ive entrezeg ar c'hastel ;
Mes n'em gavet e oant en admirasion
Pa voelis o sortiel ac'hane 'r procession.
Eur groas vras, ar gaeran, a hi livet en ru...
Tri arc'hescop ive a guerze a bep tu.
An Ebestel zantel hac eun infinite
A bep condision : beleïen, rouane.
Mont e ris d'an daoulin, ma c'halon sesiset,
O rentan mil grason d'am Zalver biniguet.
D'am c'haed ; teuas unan 'n arc'hesquibien,
Gant eun aer grasius, e laras evellen :
Retornet prest, Louis, achu eo an amzer ;
Pardonet oc'h breman gand Doue, hon C'hrouer !
Groet oc'h net a bec'hed, mes p'arifet er bed,
Lequet evoes, dreist pep tra, na guefac'h er pec'hed.

Ma frotector zantel, an otrozant Patri, e talvoude
A oa 'n arc'hescop-se a gomze diguzin.
Hac e c'houlis outao 'n Tad santel humblamant,
Hac en e man aman hon Tad Ioll Buissant ?
Hac e respontas din e oa vizibl-deze,
Mes me nen gueljen quel dre ma oan en bueo
Ma laras din ar : partiet, partiet prontamant,
Rac prest e vo fin d'ar peder heurvoarnugant,
Goude ma moa ben benos 'n Tad biniguet,
E retornis ractal da gaet ar pont scornet,
Pa ariis en quichen, e moa eun eston vras,
Ma c'havansis oarnan goude ober zin ar groas,
Hac en tremenis brao, dre c'hras ar guir Doue,
Gant an dorn invisibl harpetous ma c'hoste
Pa ariis ous an daoulin elec'h ma moa soufret,
Ec'h avansis ma fah espres evit sellet,
Hac e voelis ar belec, a nefoa ma c'hovesad,
Ebars an dour scornet bete he estomac.
Er purgator oc'h man, cadanis humblamant,
Hac evit bean bras ho poan hac ho tourmant,
Ec'h eo leun ho pijas deus a gontantamant,
D'ar gont man en infern an inebu mechant,
Hac a respontas din : voa eno aretet,
Vit peder heun awzenquent mont d'ar joaustet,
Pa zellis en tual, ebars an dour bervet,
A voelis ma c'hiniinterv hac ec'h is d'he c'haet,
Goulen a ris outi petra a oa quiriec,
Ma oa en prison Doue hi ive aretet.

Respontat e res din e oa ar vanite
E defoa aretet en prison eun Doue.
Jezus d'ho tilivro, oh ! ineou fite !
C'hui zo zur da vonet d'ar gloar eternal.
Er momet-se memeus e teuas a zonzj din
E oa poent partian, ma ris heb aretin.
Tremen ris ar plasou elec'h ma moa soufret :
An droug-sperejou a dec'he vel ma vigent facht.
Ariont res er zal dre ma oant autreet.
Ma c'his oar ma daoulin da discuis eur momet,
Hac e voelis, ractal, o tont entreze din
An daouzeg Abostol, an otro zant Patri.
Laret a rejont din partian prontamant
Na vanque quet eun heur ha beder voarnugant.
Pa antreis en hent na voelen banac'h de
Ma deuen dre daston hac a deou hac a gle,
Eul luc'heden deut neuse a nevoa ma dallet
Ar c'huruno querquent nefoa ma ranverset.
Hac ar muriou n'eur guean an defoa ma fladet ;
Mes dre zin ar groas ec'h on bet diboaniet.
Ne ouien en pezh tu e oa din da vonet :
Collet e moa ar zonzj, ha ne voelen quet,
Ma teuen dre daston hac a glei hac a deou
Pa meus bet ententen 'n nor trous an alc'hueou.
Pe digoret an nor ec'h on bet daoulinet
Hac an otro 'r priol a neus ma anveet.
Setu, ma bredeur quer, laret eun abrege
Deus ar pes meus guelet en prison ma Doue,

Rac ne non quet capabl avoalc'h da espliquan
Ar poaniou a meus guelet oc'h ober 'r veaj-man.
Peder heur voarnugant ec'h on bet o voelet :
Eur mis a vanfe din, c'hoas n'ho espliqfen quet.
Chileouet oll ma mouez, entetet, pec'herien !
Queit ma oc'h en bue eo dec'h ober pinijen.
Credet 'r pezh a laran, bredeur ha c'hoarezet,
Oll ez oc'h testou, oll o poa ma guelet ;
Mes n'eo quet er fessou n'ar em guelet c'hirie,
Chanchamant vras a zo guelet a ret oll ze :
Ne meus met ar c'hroc'hen oar eun toulet esquern,
Ar c'hiq a zo chomet a selabe en ivern,
Gant intansion, n'ban Doue ho pedan
Da guitad ar pec'het, da nem humilian.
Pedin a ran Doue, deus a greis ma c'halon,
Da rein voarnomp oll he venedicsion.
Ha gras dimp d'en em voelet en barados Doue
En compagnonez Jezus ar Zent hac an Ele.

Sortiet oll.

SCENN X.

Ar Priol ha Louis a antre dre eur c'hoste, ar c'homt
a Douloz dre eun al.

Ar C'HOMT a gomz :

Bonjour, ma c'hinderv, joa meus deus ho cuelet,
Pa glevis ar c'helou ec'h on bet embarquet.
Pa glevis ho poa antreprenet beaj sant-Patri,
Eris pront ma depech da dont d'an Hiberni.
Grassou immortal a rentan d'an Otro Doue,
Da vean bet ar c'hras da zovetad oc'h ine.
Plijo gant he vadeles ho conservi bepret
Ar rest deus ho pue en he c'hras hep pec'het.
Me ho ped, ma c'hinterv, gant 'peb fidelite
Da dont guenin en Frans d'ar guer a Doulouze.
Ar choas deus ma c'hamchou a po pa arifet
Ha n'in fournisou dec'h ar pes a desirfet.

LOUIS.

Admired on en joa, ma c'hinderv, o voelet
Ec'h oc'h deut a bel ama vit ma c'haet.
Na n'in biquen en Frans na quen neubet d'am bro,
Er gouant e chomin a rest deus ma deio.
Evit eun de hac eur bla nemeus quen da vevan.
E c'hon nem resolvet da chom bars er vro-man.
Mar permet an Tadou, me a chomou gante
Dindan an habit a frer ar rest deus ma bue.
Hac ho pedan, ma c'hinderv, gant affection,

Da bean evidon eur blaves pansion.
Distribuet ma madou po pou en em peet
En toes ar bevien ar re muian ezomec.
Groet ma gourc'hemenou d'ar gomtes ho pried
D'an oll famil, ive rac me renons d'ar bed.

COMT TOULOUS.

Glac'har bras, ma c'hinderv, o meus deus o quitaet.
Mes mar de Doue a c'houl ne meus man da laret.
No contrariin quet, rac se a ve pec'hin,
Me b'eo evidoc'h quement ha larfet din
Hac a distribuo ho peadra d'ar bevien.
Doue d'ho quendele'hou hac ar Voerc'hes Vari,
An Ebeste l santel, an otro sant Patri.
Elen 'r an eur c'hras, quiderv, quent quitaet
d'in, dre scrid, ar veaj oc'h eus groet
pp peb a copi, an eil hac eguile,
tan grassou evidoc'h da Doue.

LOUIS.

c'hinderv quer, se zur na ho refuzin quet
eun neubeut amzer sonjan en recefet.
ment-se vo eun exempl en amzer da donet
re a neum blij o vevoan er pec'het.

AR PRIOL.

nem jenet quet vit ar bansion,
t ha bevet aman en ho tisetion
xijomp diguenec'h, nac aour, nac arc'hant
n'in a zo contant deus ho corf penitant.

Antreomp er gouant poen ee'h eo dimp leinan,
Ha c'hui a zo fatig c'heus eom da discouizan.

o,